

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A király haragszik.

Budapest, szeptember 21.

(v.) A legfőbb hadur pihen a Chlopyban szerzett babérokon; az osztrák császár szintén pihen, kipiheni a Vilmos császárnak nyújtott vendéglátás fáradaimait; a magyar király az egyetlen eme fényes társaságban, aki nem pihen. Neki most sürgős dolga akadt: — haragszik. Még pedig nem a legfőbb hadurra, aki neki ezt a galibát csinálta; az osztrák császárra sem, aki a legfőbb hadurat e meggondolatlan lépésre unszolta. Hanem Magyarországra haragszik, mely megátalkodottan vonakodik a famózus hadiparancsért való rajongástól. Igenis, ő felsége haragszik. Haragszik a Kárpátokra, haragszik az Adriára, s haragszik mindazokra, akik s amik a Kárpátok s az Adria közt néptörzsi minőségben lézengenek. Haragszik a Tátrára, a Mátrára és a Fátrára. Haragszik a Tiszára, a Dunára a Drávára és a Szávrára. Haragszik a néptörzs sajtójára, közvéleményére, törvényhatóságaira. Haragszik elsősorban természetesen az ellenzékre; de haragszik, ami igazán különösen hangzik, még a kormánypártra is. No erre az utóbbira talán még korán haragszik. Idáig az a diszes gyülekezet még semmivel sem szolgált rá a felséges ur haragjára. Idáig a kormánypárt még várakozik. Forrongva bár, zugolódva bár, sőt olyikuk fenyegetőzve is, de várakozik. Várja az új kormányt és várja azt, amit az új kormány hozni fog. Abban — úgy reménykedik — mégis csak lesz valamelyes elégtétel Chlopyért. Ha nem nagy, hát kicsi; ha nem sok, hát kevés. Abba aztán bele kell nyugodni. S amibe okvetlenül bele *kell* nyugodni, abba, ha nehezen is, de bele *lehet* nyugodni. Így okoskodik, talán nem az egész kormánypárt, de annak legalább egy része. S talán éppen az, melynek a handabandája most a leglármasabb. Mert aki kevéssel akarja beérni, okos taktikát követ, ha jó eleve nagy robajjal hangsúlyozza hajthatatlanságát. Így aztán annál nagyobb hatása lesz annak, amibe még a hajthatatlanok is belenyugszanak.

Időközben keservesen küzdök Bécscben a kiszemelt új miniszterelnök: Gróf Khuen-Héderváry Károly. Naponta kétszer is a király színe elé járul, tárgyal Goluchowskival, kapacitálja Koerbert, megmozgat minden követ, hogy a pajzsával jöhessen vissza. Kérelgeti a magyar politika legfőbb vezetőit: Koerbert és Goluchowskit, ne állják útját a felséges urnál valamely minimális elégtétel nyújtásának. Utal a szabadelpártra, amelyet a hadiparancs szintén elkeserített; utal a közvéleményre, melynek izgatottsága percről-percre növekszik, s könyörög egy kis engedékenységet, mely lehetővé tenné legalább azoknak a megnyugtatót, akik szívesen csillapítanak le magukat bármekkora csekélységgel. Harmadnapja tart immár e lőtás-futása, esdeklése, kérelése, még sem ért el eddig semmit. Majd

még elégtételt adnak a berzenkedő néptörzsnak! Szó sincs róla, a hadiparancs hadiparancs marad, ha török, ha szakad. Chlopy rendületlenül áll, mint egy gránitszikla. Amit Chlopy néptörzsszé degradált, néptörzs marad; amit ama bizonyos nagy egészbe beolvastottnak mondott, az beleje marad olvasztva; s kivált egy hajszálnyt vissza nem lehet vonni abból, hogy esküjéhez képest a hadsereg a nagy egészet megvédeni köteles minden ellenség ellen, elsősorban természetesen a hepciáskodó magyar néptörzs ellen. Diktum, faktum, punctum. A hadiparancshoz semmi szín alatt senki kedvéért nem lehet hozzányulni.

És különben is hány elégtételt kíván még ez a néptörzs? Hiszen szombat esté már kapott egy könyomatos szatiszfakciót. Abban meg volt izenve a magyaroknak, hogy ő felsége a hadsereg szétszakításának tekinti mindazt, amit megadni nem hajlandó, a hadsereg szétszakítását pedig sem most nem engedi meg, sem ezentul nem fogja soha megengedni. Hát lehet ennél előékenyebb, engesztelékenyebb hangon beszélni? Elégtételnek nem elegendő-e, hogy a hadiparancs ilyen gyönyörű kommentárt kapott? Ennél többet kívánni prepotencia, arrogancia, impertinencia, sőt valóóság forradalom. Ilyenformán mindnyájan forradalmárok vagyunk. Még maga gróf Khuen-Héderváry Károly is. Jóságos isten, bitte-e azt valaha a gránicsár, hogy még ő is forradalmár gyanánt fog a katonai kamarilla színe előtt állani!

És jó Bécsből a rémhír, hogy a haragvó király sem leiratot nem ad, sem az országgyűlés tiltakozó határozatát nem türi, tehát nem csupán nem nyújt elégtételt, hanem azt sem engedi meg, hogy a nemzeti képviselők maga vegyen magának szatiszfakciót. S azt mondja továbbá a rémhír, hogy ő felsége semmit sem ad, még felelős kormányt sem. Ha tetszik lenyelni Chlopyt, akkor kinevez új kormányt; ha berzenkedünk, a nyakunkon hagyja továbbra is a felelőtlen minisztériumot, melynek lemondását már elfogadta. Ezt a fenyegetést a kormány német nyelvű felhivatalosa úgy találja fel, hogy amíg a rendes parlamenti viszonyok helyre nem állanak, addig a korona a rendes kormányzati viszonyok helyreállítását sem fogja lehetővé tenni. Hát ez elég világos beszéd. A parlamenti viszonyok persze akkor rendezek, ha a képviselőház beletörődik a hadiparancsba és Chlopy után hajlandóvá lesz arra, amire már Chlopy előtt sem volt megnyerhető: a törvényhozási munka akadálytalan felvételére. Ilyenformán a felhivatalos fenyegetőzés azt jelenti, hogy tessék a néptörzsnak a kapott pofont zsebrevágni és az obstrukciót beszűntetni, mert máskülönbön megvonatik tőle a felelős kormányzat beneficiuma. A néptörzs pedig e rémhírek hallatára nem ájult el ijedtében. Sőt jóízűen mosolygott rajtuk.

Ki akarja velünk azt elhitetni, hogy a korona sztrájkra készül? Semmi különös nem látnánk abban, ha fent megunták volna a strucc-politikát s most át akarnának térni a trucc-politikára. Kitelik bizony tőlük az a bölcsesség, hogy az ujjuhász kedves politikájának lejtőjére akarják csábitani a koronát. Mert hogy miként festene egy uralkodó, aki a trónról azt jelentené ki, hogy aki neki ujoncot nem ad, annak ő viszont nem ad felelős minisztériumot, hogy ebben az abszurd gondolatban mennyi az izléstelenség, a korona majesztása iránt való tiszteletlenség, sőt a vad anárkia, azt a bécsi állambölcsek az ő tyukeszükkel dehogytudják felérni. Ám bármekkora legyen a király haragja, ezt a szörnyűségesen képtelen tanácsot mégis hiába sugallják neki. A koronának életöszöne fog e tanács ellen tiltakozni.

Hiszen ha egy király nem ad népének felelős kormányt, nem a népet sujtja, hanem a saját trónját támadja meg. A felelős kormányok ugyanis nem a népek kényelmére valók, hanem a fejedelmek biztonságát oltalmazzák. Amíg a kormányzati felelősség elve nem volt feltalálva, a népek a kormányzati bűnök forradalmi időkben a fejedelmeken torolták meg. A népképviselői rendszeren alapuló alkotmányos monarchiák számára tehát azért találták fel az államtudósok a felelős kormányzat intézményét, hogy maguk a fejedelmek felelőtlenek maradhassanak. Mióta ez az intézmény megvan, nem a dinasztiák buknek, hanem a kormányok. Ha bűnbe esett a kormányzat, a minisztereket kergetik el; ha nagyon nagyot vétettek az állami főhatalom szervei a nemzet jogai vagy érdekei ellen, a miniszterek kerülnek a vádlottak padjára. A kormányzati felelősség tehát az a vaspáncél, mely a trónok sérthetetlenességét biztosítja. A história azt tanítja, hogy a kormányzati felelősség intézménye mentette meg a monarchikus eszmét. S a királyoknak az volt a legnagyobb jöltevéje, akinek lelkében ezen intézmény gondolata először csirázott. Micsoda képtelenül badar ötlet tehát az, mely a magyar nemzetet azzal akarja megbüntetni, hogy a korona ne adjon nekünk felelős kormányzatot! Hiszen mennél bonyolultabb a helyzet, mennél komorabb válságok tornyosulnak egymásra, annál erősebb érdeke a trónnak, elsősorban a trónnak, sőt csakis a trónnak, hogy mindenért, ami történik, a korona miniszterei legyenek feleletre vonhatók.

Hát ezért nem ájult el itt senki a felhivatalos fenyegetéstől; még csak libabőr sem futott végig egyikünkön sem. Ha egy király nem ad felelős minisztériumot, az éppen annyi, mintha egy ember nem akar lélekeztet venni. Az ilyesmit elbirhatni néhány percig, de sokáig nem tartható fenn ez az állapot. Azonkívül nem egészen a koronától függ, akar-e vagy sem felelős kormányt kinevezni. Mondtuk már, hogy a koronának ez nem

joga, hanem kötelessége. Magyarország fejedelmét alkotmányos alaptörvény kötelezi arra, hogy a végrehajtó hatalmat felelős miniszterek útján gyakorolja. Hogy az országgyűlés akar-e adót és ujoncot megszavazni, az tisztára az országgyűlés szabad elhatározásától függ. Megszavaz az anyit, amennyit akar. Megszavazza oly feltételek mellett, amelyeket jóknak lát. Megszavazza annak a kormánynak, amely neki tetszik. És ha nem akar semmit megszavazni, hát akkor nem szavaz meg semmit. Megteheti ezt is, mert erre vonatkozó joga abszolút és korlátlan. Ellenben a koronának törvényben megszabott kötelessége, hogy felelős kormányt adjon az országnak. Veheti ezt a többségből, veheti a kisebbségből, veheti a parlamenten kívül álló elemekből is, de olyan miniszteriummal nem szabad a végrehajtó hatalmat gyakoroltatnia, amelynek lemondását elfogadta s amelynek alkotmányjogi felelősségét e tényével megszüntette. Ez a dolog nem függ a király jó vagy rossz kedvétől, kegyétől vagy méltatlankodásától, előzékenységétől vagy ridegségétől. Elutasíthatatlan kötelessége ez a koronának, melynek teljesítésére esküt tett. Méltán fogadhattuk tehát mosolygással ama képtelen fenyegetést. Hiszen kimutattuk ime, hogy beváltásának ellenszegül a trónnak életöztönén kívül a királynak lelkiismerete is.

Chlopy ide, Chlopy oda, a végén mégis csak a nemzeti akarat fog érvényesülni. Mulhatatlanul és diadalmasan. Ha ő felsége haragszik, majd lecsillapodik a haragja. S bármit sugallnak neki a magyar nemzet ellenségei, észbe fog jutni mégis, hogy a koronának semlegesnek kell maradnia. Ha akaratát ellenszegzi a nemzet akaratának, akkor trónját abból a magasságból, ahová a politikai szenvedélyek zajló hullámai nem tudnak felcspakodni, maga hozza le a politikai tusák harcterének felkavart porába, telongásába és veszedelmeibe. A trónokat a népek azért engedték a pártusák fölé, hogy a nemzeti akarat győzelme sohase lehessen a fejedelmek veresége. A legnagyobb fejedelmi bölcsesség, sőt az egyetlen tehát

abban áll, hogy a királyok sohase akarjanak egyebek lenni, mint a pártok alkotmányos tusáinak objektív pályabírái. Onnan, a trón magas régiből nyugodtan és elfogulatlanul szemlélhetik, mely törekvés mellé szegődik a nemzeti akarat s a hatalom pálmáját annak a politikai iránynak nyújtják át, melyet a nemzeti akaratallal egyezően találtak. Ám ha maga a fejedelem száll le a küzdőterre, bajt vivandó a saját népe akaratával, vajjon ki döntse el akkor, a két fél melyikét illeti a győzelem? A pályabíró tisztét ilyenkor a vak Fátum veszi át, amelynek mérlegében a huszmillió lélekben lakó igazság sokkalta többet nyom egy legfőbb hadur kardjánál.

A válság.

Budapest, szeptember 21.

Mára jent vártak elhatározó lépést és lent következett be. A király mindössze egy ultimátum erejéig nyilatkozhatott, mert félhivatalosan azt jelentik, hogy míg a parlament rendbe nem jön, kormány se lesz, ami magyarrá fordítva azt jelenti, hogy ha ti nem adtok ujoncot, én nem adok kormányt. Sokkal több Bécsben ma nem történt. Ellenben Budapesten eljutottunk oda, hogy az explozió megkezdődött. Az a lappangó ellentét, mely a szabadelvűpártot feszítette, ma kitört és Szentiványi Árpád zsebében hatvanhat olyan aláírás van, melynek gazdája gróf Apponyi Albert vezetése alatt abban a pillanatban kimegy a pártból, amikor azt kívánják tőlük, hogy a korrekturnak felirati formájától álljanak el.

Ez pedig már megtörtént.

Khuen ur Bécsből Darányi Ignácra keresztül leadta a következő utasítást:

— Feliratra gondolni se szabad. A feliratot forradalmi lépésnek tekintem.

A telefonon Bécs felé egy félénk kérdés hangzott:

— És mi lehet a határozati javaslatban?

— Egyelőre elégséges a forma. Határozati javaslat lesz. Hogy mi lesz benne, azt majd megmondom, ha hazajövök.

A szabadelvűpártban tehát kettős arculütést éreztek egyszerre. Az egyik oldalon megtudták a felirati párt tagjai, hogy ők forradalmi lépésre készülőknek tekintetnek. A másik oldalon megtudták a határozati párt emberei, hogy a határo-

zati javaslat formájáért szabad ugyan lelkesedniök, de a tartalmat csak később kapják meg. Se többet, se kevesebbet, mint amennyit a korona engedélyezni kegyelmezik. S most tessék elképzelni, micsoda lelkesedésre gyulhatott a párt, mikor Darányi s a többi pacifikátor rágyújtott a nótára, hogy: „Héderváry azt üzené . . .”

Nos, a nóta második sora abban a pillanatban készen volt, mert neki csakugyan elfogyott a regimentje. A volt nemzeti párt tagjai nyomban kijelentették, hogy elértik az intést és tudják, hogy mit akarnak nekik figyelmükbe ajánlani, mikor azt üzenik, hogy a feliratot forradalmi lépésnek tekintik. Ez az üzenet azt jelenti, hogy aki feliratot akar, akarja a pártot kivüli. Helyes. A volt nemzeti párt tagjai kijelentették, hogy a felirati formához feltétlenül ragaszkodnak s ha ezt a szabadelvűpártban forradalmi lépésnek minősítik, akkor ők a pártból kilépnek, már ki is léptek. S Szentiványi Árpád felmutatta az ívet, melyen hatvanhat szabadelvűpárti képviselő aláírásával kötelezte magát, hogy Apponyival együtt kilép a pártból. Darányi ennél fogva a szó szoros értelmében azt jelenthette Hédervárynak, hogy — „ha még egyszer azt üzeni, hatvan-hetven ki fog menni.”

Mit szölt hozzá Khuen, mit nem — az titok. De Darányi s az ő táborára már tegnap úgy ült ebédhez az Angol királynő-ben, hogy ott majd megbeszélük, mit kelljen tenniök. Minthogy azonban véletlenül a volt nemzeti párt néhány tagja, aki már ott időzött, az asztaltársasághoz csatlakozott: a bizalmas megbeszélés elmaradt. De megtartották ma délután priváthelyen. S itt a határozati párt táborára kimondotta, hogy tör-ténjék akármilyen, vonuljon bár ki Apponyi és hatvanhat híve, felirat még se lesz, hanem csak határozati javaslat később megállapítandó tartalommal.

Hogy már történni szokott: a kivonulás mértékét a két táborak nem egészen egyformán látja.

A Darányi-tábor azt mondja:

— Lehet, hogy aláló hatvanhat van, de kivonuló legfőllebb harminc lesz!

Ezzel szemben Szentiványiék azt mondják:

— Ez a hatvanhat aláló már lekötötte magát, de még sokan vannak, akikkel nem volt még alkalmunk beszélni.

Nem kell hangsúlyoznunk, hogy minden hasonló alkalommal megtörtént a beolésnek ez a kétféle módja. És különben nem is az a fontos, hogy nyolcvanvan lesznek-e a kivonulók vagy csak huszan-harmincan. Maga a kivonulás a fontos.

TÁRCA

Éjjel az utcán.

Ki vagy te, gyermek, ki éj idején
Alszol a zúgó város közepén?
Fekvőhelyed pad és fejed felett
Hívós szél zsongat sárgult levelet.

Ki volt atyád? Gazdag, nagy úr talán,
Ki elhagyott még léted hajnalán,
Ki csak keblére ölelte anyád
S azontúl többé ninesen gondja rád?

Vagy az inségnek vagy tán gyermeke,
Kinek nines fészke, nines nyugvóhelye,
Kit a sors dob iránytalan, vakon,
S itt altat el egy útszéli padon?

Elnézek hosszan . . . Ajkad mosolyog,
De arconod már szomorú nyomok!
Redőket vont rá az éhség, a gond,
Mely már ily ifjan a nyomorba ront.

Mi lesz belőled, ha majd nagyra nősz . . .
Börtönlakó? . . . Vagy kézkubonyu hős?
Ha majd felébredsz s tiszta szemmel látod
Magad körül e szomorú világot?

Ha érzed majd, hogy nines sehoh egy lélek,
Ki hozzád simul . . . Hogy senki se ért meg,
Hogy névtelen vagy, nyomorult, szegény
S rágódnod kell a mások kenyéréen.

Oh akkor . . . akkor állj a csatásorba,

Ahol a gépek dübörgnek dalolva,
Ahol a munka örökös csatája
Erős karod szent táborába várja.

Ahol, mint te, még ezerannyi lélek
Tör a jövő küzdelmes idejének . . .
Külön mind semmi, de mind összeállva,
Egy új kort hoztak e vénhedt világra.

Egy új, szabad kort, bátor nemzedéket,
Mely rangot, címet, száz bálványt léleget,
Melyben jónak, igaznak lesz helye . . .
. . . Oh ébredj, ébredj, utéak gyermeke!

Pásztor Árpád.

Éjfél nap.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Abrányi Emlé.

Este kilenc órákor szedte fel horgonyát Tromsónél a Kong Harald és gyors lebegéssel suhant a Tromsö-sundon át Fuglö sziget felé. Fehér kendők lobogtak a rakodóparton. Keresztü termetű, fehér arcu norvég kisasszonyok intettek nekünk bucsút és kívánták szerencsés utazást a Nordkaphoz. Minden turistahajó megjelenése izgatós esemény a tromsöi lakosoknak. Ilyenkor a partra gyűl az egész város apraja-nagya. Nyájasan fogadnak bennünket, mosolyogva szólanak hozzánk. Ugy bannak velünk, mintha rokonok vagy régi barátok lennénk. Ilyenkor olyan a tromsöi part, mint egy párisi boulevard, vagy nálunk a Dunaparti korzó a nagy esti séták idején. És a hullámozó tömegben, a komoly arcu norvég férfiak, a sokszor klasszikus szépségű norvég leányok közt bohókás alakok tűnnek föl: a görbe

lábu, apró szemű lappok, akik a Tromsötől ké órányira fekvő Tromsödalból jönnek ide, hogy szövítt áruikat és iramszarvas-ocsonból készült csecebecségeiket nagyon jutányos áron adják el a tömött erszényű turistáknak. Jól felszerelt fehér gőzszéssel éppen akkor időzött a tromsöi kikötőben Bades kapitány is, aki minden nyáron expedíciót rendez a Spitzbergákra. Már visszatérőben volt Bergen felé. A hajója fődélzetén levő utasok szintén sokáig lebegtették a zsebkendőiket utánunk, akik még csak ezután fogunk megismerkedni a Jegestenger csodáival.

A Kong Harald hegyes orra egyenesen észak felé fordult és a tromsöi partok lassankint eltűnedeztek. Balról kopár gránit-szigetek nyultak fel: a Reind és a Ringvadsö, a Langfjord két legnagyobb látványossága. Megközelíthetetlen, fenéges komorságukban olyanok, mintha elátkozott istenek tanyáznának bennük; mintha itt húzódtak volna meg Skandinávia elűzött pogány-istenei. Jobboldalt Norvégia kontinensén, az Ulstind emelte magasra 1059 méteres, dacos homlokát, szemközt az Ulstindot és a Lyngensjordot elválasztó félszigettel, ahol a hegyes-csokor kétezer méternél is magasabbra nőttek a földalakulás túzes forradalmában, sok millió évvel ezelőtt.

Észak felé tartva, mindig szigorubbá vált az arktikus vidék; de amint a hajó délkeletnek kanyarodott, egy csapásra megint úde és vídám vegetáció nevetett ránk. A havas sziklák talpánál füvel borított halmooskákát láttunk, mintha hosszú, zöld palástot tergettek volna szét az ágaskodó gleccserek közt. A golf-áram meleg vize okozta ezt a csodát. Más, hasonló geográfiai szélesség alatt fekvő területeken örökös a hó és a jég. Abban a magasságban, ahol Norvégia sziklái virágos szőnyegek nyílnak, ment tönkre Amerika északi részén a Franklin-expedíció két hajója, a Terror és az Erebus. Másfél évig állottak a jégoszlopok közé ékelve és az expedíció

ügyeket a rendes kormány akkor less, ha rendes parlament viszonyok is lesznek.

Ezzel kapcsolatosan Bécsben azt is tudni vélik, hogy az uralkodó egyelőre nem megy Budapestre.

Lukács László missziója.

A késő esti órákban a politikai köröket szenzációs hír foglalkoztatta. Föltétlenül megbízható forrásból ellenzéki politikusok azt az értesítést kapták, hogy Lukács László pénzügyminiszter tegnap kihallgatásra jelentkezett a királynál s a hadiparancs dolgában feltárta az uralkodó előtt a teljes igazságot.

Ez az értesülés Lukács László misszióját a következőkben rajzolja meg:

A hadiparancs az egész szabadelvűpártban szinte romboló hatást tett. Azok az elrejtett nyilatkozatok, melyekkel Khuen-Héderváry a hadiparancs hatását ellensúlyozni s a párt hangulatát csillapítani akarta, nem csillapítottak, sőt szították a tüzet. A pártnak ez a teljes felfordulása még azokat is megijesztette, akik különben nem szoktak a maguk árnyékától, de még kísértetektől se megijedni. S ekkor a szabadelvűpárt vezető elemei, de az ideiglenes kabinet tagjai is körül fogták Lukács László pénzügyminisztert, mint akiről a király jól tudja, hogy semmit sem akar magának s a politikai küzdőtérrel legszívesebben félredölna, hogy egy percet se vesszen, hanem siessen Bécsbe s ő tájékoztassa a királyt. Lukács László erre a komoly unszólásra tegnap csakugyan felutazott Bécsbe, kihallgatásra jelentkezett a Burghban s a hadiparancsnak már mutakozó s még várható következményeiről a legteljesebb nyíltsággal tájékoztatta a királyt, erősen hangsúlyozván azt is, hogy a hadiparancs megítélése szempontjából még árnyalatkülönbség sincsen szabadelvűpárt és ellenzék között. Lukács László ezzel elvégezte misszióját s ma este visszaérkezett Bécsből. A szabadelvű klubban ma este már meg is jelent, de hogy előterjesztése révén az elégtelenek valami kielégítő formája volna várható, az a szabadelvűpárt mai hangulatán nem igen látszott meg.

„Magyarország meghódítása.”

Egy magyar főúr, a legelőkelőbb és leggazdagabb arisztokrata család sarja, akinek rokonsága állandó relációban van azokkal, akik az udvar körében élnek s aki ennél fogva föltétlenül jól ismerheti az udvar körében történeteket, a magyar képviselőház egyik tagjához levelet írt, melyben rendkívül fontos tervekről rántja le a leplet. A levél, melyet a Magyarország ma este leközlött, egész terjedelmében így hangzik:

Levelemnek célja, téged és képviselő barátainkat figyelmeztetni, hogy magánúton szerzett föltételekesebb értesüléseim szerint a döntő befolyással bíró katonai tényezők, nevezetesen Beck tábornag vezérkari főnök, továbbá Windischgrätz herceg és Liechtenstein herceg főudvarmester egész haditervet készítették Magyarország meghódítására azon esetben, ha, mint remélik, az alkotmány nálunk följuggasztatik és erőszakra kerül a sor.

A hadiparancs egészen ezen uraknak tulajdonítandó. A hadiparancs tulajdonképpeni célja Magyarország provokációja volt, mintegy bevezetésül a küszöbön levő akcióra. Azt remélik ugyanis, hogy az ország forradalomhoz hasonló ellentállásra ragadtatja magát és ezáltal ürügyet talál, öreg királyunkat Ausztriából jövő erőszakos katonai beavatkozással rábeszélni.

Azért sietnek az osztrák Reichsrath összehívására is, hogy a rendes ujonclétszám haladéktalan megszavazásával az osztrák hadtestek komplettek legyenek. Windischgrätz herceg ehhez a tervhez még azt is megjegyezte, hogy sajnálja a magyarokat, mert személyére nézve rokonszenvvel viselkedik hazánk iránt. Ez azonban csak frázis, melyet takarni szeretné szegyenleles szerepét, tekintettel arra, hogy a felesége magyar születésű lány, Dessewffy grófnő.

Arról is biztos tudomásom van, hogy midőn Széll Kálmán Reichenauban konferált Széchenyi Gyula grófnál: katonák nagyon féltek, hogy Széllnek sikerülni fog megállapodást létesíteni. Éppen ezért siettek a hadiparancs által a király kezét megkötni, amit sokan a trónörökös befolyásának is tulajdonítanak.

Nagy elkeseredést keltett udvari körökben, hogy nem akadt Magyarország tekintélyes államférfi, aki nemzeti koncessziók nélkül vállalkozott volna kabinetalkitására. Így megmarad Khuen-Héderváry, aki mindenre képes, habár külsőleg úgy viselkedik, mintha nem tudna semmit a történekről és a tervekről; de akiről itt minden beavatott tudja, hogy

a madár-sziklára és a madarak mind az ötször pontosan és nagyszorúten megcsinálták a vijjogó, végítéletzerű flankenbewegungot. Tartarin gyanuba vehették őket, hogy be vannak gyakorolva, mint az ügyes komédiások, és egytértenek a turistagözösk kapitányával, akikről mérsékelt proviózió husznak.

Este 8 óra felé végre föltűnik a Nordkap, az északi utazás Mekkája. Norvégia, vagyis Európa legészakibb szigetén, a Magerón fekszik ez a festői sziklaes. Hári Jánosit bátran legóthatnák a lábát, mert ez a művelt világ vége. Ezen túl kezdődik az örök jég, ahol főképp és jegesmedvék uralkodnak minden kultúra nélkül. A turisták először megvacsorálnak az északi fok egyik nyugodtabb öblében, ahol a hajó horgonyt vethet, — azután 10 óra tájban kezdenek fölmászni a 300 méter magas hegyre, meredek, de nem veszedelmes ösvényen. Ötven perc múltán fönn vagyunk a hegyen. Még 20 perc —: és ott állunk a plateauon, ahol csinos pavillonban képes levelezőlapot és francia pezsgőt árul egy trömszi vállalkozó. (Miért van itt ennyi civilizáció!)

A Nordkapról láttuk másodszor az éjjeli napot, még szebben, még tisztábban, még nagyobb-szerű pompában, mint először. Most hatalmasan kiemelkedő pontról néztük ezt a rendkívüli látványt, ahonnan végtelen horizont tárult a szem elé. Előttünk volt az egész Jegestenger és az egész határtalan víz csupa fény volt és ebben a ragyogó tükörben csodálatos fenséggel, kimondhatatlan méltósággal nézte magát a nap arany gombja.

Et lux perpetua luceat ei... Ha innen, az óceánban könyöklő magas fokról, sohasem nyugvó hullámok zugása közepette nézzük az éjtéli napot: fogalmunk lehet az örök világosságáról. De azt hiszem, hogy ennél szebb, ennél gyönyörűbb az örök világosság sem lehet!

ellenszenvvel viseltetett a Széll békitő akciója iránt.

Nagy a fölháborodás Bécs irányadó körében, hogy a szabadelvűpárt szintén megcsökönysödött s még inkább, hogy a miniszterársak sem vetik magukat mindenben alá és szabadulni akarnak már most helyzetükből. Mindezekután sincs ok a csüggedésre, mert ha megőrizték a nyugalmat és szilárdan megálltak a nemzet törvényes jogai mellett, Magyarország győzni fog.

Wekerle és Apponyi.

Wekerle Sándor tegnap délelőtt táviratot küldött Dánosról gróf Apponyi Albernek, akit arról értesített, hogy hétfőn délelőtt szívesen rendelkezésére áll s még a délelőtti folyamán felkeresi a képviselőházban. Wekerle Sándor ma reggel be is jött a fővárosba, azonban a találkozás délelőtti elmaradt, mert gróf Apponyi Albert csak a délután 1 órai vonattal érkezett a fővárosba Eberhardról. Így Apponyi és Wekerle délután találkoztak.

Wekerle Sándort a déli órákban felkereste Polónyi Géza s egy óránál tovább tanácskoztak együtt.

A szabadelvű klubból.

Mintha hosszu lethargia után végre saját erejére ébredt volna a szabadelvűpárt. A nemzeti önérték lelkiismerete mozdult meg a többség soraiiban ma este. A mára összehívott előértekeztetle imponáns tömegekben vonultak fel vidékről a képviselők és magukkal hozták az országban mindenütt folyton fokozódó lázas nyugtalanság és izgalom hangulatát. A legbékésebb kerületekben is nyílt elégedetlenség határozott tünetei, mint egy válságos állapot aggodalmas jelenségei napról-napra erősebben nyilvánulnak. A néplelek benső forrongásának hatása tükröződött vissza ma a szabadelvűpárt szokatlan háborgásán.

A mérsékelt elemek, akik tegnap még azt hitték, hogy a kormány érdekében lecsendesíthetik majd a kedélyeket, ma keserűen csalódtak, belátták, hogy veszített esatájuk van. Mint egy zsiibongó méhkasban, riadva sűrűgtek a zajos csapatok, élénk vitatkozásokat folytatva és hangosan tárgyalva az országgyűlési szünet alatt előfordult megdöbbentő eseményeket.

A nagy lármában alig tudott szóhoz jutni báró Podmaniczky Frigyes, a szabadelvűpárt elnöke, ki melegen üdvözölte az általa táviratban meghívott és csaknem teljes számban megjelent képviselőket és arra kérte őket, hogy miután a miniszterelnök délután Bécsből értesítette, hogy esetleg csak szerdán jöhet haza, halasszák el addig a pártértekezletet.

Nyomban utána felkelt Szentiványi Árpád, a párt alelnöke és erőlyen hangon követelte az értekezlet megtartását.

— Meg kell mutatnunk az ország hangulatát, — mondta — hogy azt Bécsben is megismerjék és ne gondolják odaát, hogy meglapulunk a hadiparancs előtt.

Általános éljenzés követte e felszólalást. El is határozta, hogy félnyolc órakor megtartják a mára amag is kifizött előértekezletet.

Időközben sűrűn sereglettek össze a még hiányos képviselők. Megjött Darányi Ignác, Wlassics Gyula és Lukács László is, aki éppen most érkezett Bécsből. Eljött Széll Kálmán is, gróf Apponyi Albert, gróf Andrássy Gyula, gróf Tisza István, Hieronymi Károly, több főrendiházi tag és valamennyi államtitkár.

Az értekezlet első szónoka megint Szentiványi Árpád volt. Hangsúlyozta, hogy a halogatás eddig is mennyi kárt okozott. Sok nem történt volna ugy, ahogy történt, ha a szabadelvűpárt már előbb foglalt volna állást a katonai kérdésekben. A Párisi Áruház tüzet is kezdetben tíz csepp vízzel lehetett volna eloltani, de később a szegény áldozatoknak a negyedik emeletről kellett leugrani. Mi is már a negyedik emeletre szorultunk és ne hogy a veszedelmet tetézzük, indítványozza, hogy holnap este határozzon a párt a hadiparancs és a katonai kérdések ügyében elfoglalandó álláspontja iránt.

Darányi Ignác földmívelési miniszter veszedelmesnek tartja nyilatkozni, míg a miniszterelnök Bécsből vissza nem tér. Be kell várni a korona elhatározásait. Kinek volna hátsorsága —

a fából épült házak nagyon tiszták és kedvesek. A város két-három utcáján nem hever annyi szemét és szertedobált papiros, mint Budapestén a legegészségtelenebb körutakon. Minden ablakban virág nyílik. Édes csengésű harangszó hallik a tornyokból. És a városka fölött álló hegyről felséges kilátás nyílik a tengerre. Amikor mi ott jártunk, olyan kék volt az ég és a víz, mint a génuai partokon szeptember elején. A város egyik végén gránitoszlop áll azon a ponton, ahol a Feketetengernél kezdett — 1816-tól 1852-ig szakadatlanul folytatott — meridián-fokmérés bevégeződött. A gránit oszlopon bronz földgolyó ragyog és latin fölírás az orosz, svéd és norvég geometerek tiszteletére. Télien november 18-tól január 33-áig nem kél föl a nap Hammerfest városában. Akkor itt éjjel-nappal égnek az elektrikus lámpák. De az emberek akkor sem csüggednek el és a munka foly megszakítás nélkül.

Hammerfesten túl, közvetlenül a Nordkap előtt, nagy szenzációt kapunk: a madárszigetet. A dunaudak, sirályok, vadkacsák, bibicék és egyéb vízimadarak száradásai fészkelnek itt egy óriás sziklafokon. Az ember messziről azt hiszi, hogy a szikla hófövény. Pedig a rajta ülő madarak tessék azszá. A göcsös a szikla mellett halad el, majd megáll és ágyúzni kezd. Az első dördülésre úgy ömlik a tömérék szárnysa a szikláról, mint a felhőszakadás. De még inkább hasonlíthatnám a dolgot hófergeteghez. Mintha millió és millió hópehely hullana szerte a kék levegőben, úgy röpödek a fölriasztott madarak. És sikoltozunk, víjogásuk olyan iszonyú, hogy nem hallottuk egymásnak a szavát a hajó földézetén. Rövid várta megint visszazállnak a hegyfokra, fészkeik fölé. Ekkor sístergő rakéta röp-pen feléjük a hajóról és hatalmas robajjal pukkan szét azon a ponton, ahol a legtöbb a madár. A hófergeteg újra kezdődik, olyan sűrű tömegekben, hogy a napot is elhomályosítja. A Kong Harald őt rakétát röpített

mondja — ilyen történelmi pillanatokban, mint most, elvállalni a felelősséget azért, hogy az események siettetésével még jobban kiéleítsük a válságos helyzetet. Nyugalomra van szükség és azért helyesebb elhalasztani az értekezletet szerdára, amikor Bécsből már biztos hírek érkeznek és a helyzet világosan fog állni előttünk.

Kubinyi Géza nem tartja szükségesnek bevárni Bécsből az üzenetet. A nemzet függetlenül és önállóan határoz saját sorsa fölött. Ideje, hogy a magunk lábán járjunk és kivivjük végre jogainkat, melyeket számunkra a törvények biztosítanak.

Ivánka Oszkár szintén a halogatás ellen beszél. Nyilatkoznak ma már a vezérférfiak és fejték ki álláspontjukat, hogy holnapig a képviselők is határozassanak arról, hogy a felirati javaslatot vagy az országgyűlési határozatot támogatják-e?

Gróf Andrássy Gyula hivatkozik a párt eddigi tradíciójára, hogy mindig a képviselőház ülése előtt egy nappal tart értekezletet és így a csütörtöki ülés előtt ráérünk szerdán megtartani a konferenciát. A párt nincs még kellőleg tájékozva a korona szándékairól. Minthogy gróf Khuen-Héderváry miniszterelnököt kinevezése alkalmával bizalommal fogadtuk vezérünknek és azóta nem tett semmi olyant, ami bizalmunkat iránta megingatta volna, nem helyes éppen a döntő pillanatban az ő távolléte alatt határozni. Várjuk meg, hogy a hadiparancsra vonatkozólag és más függő kérdésekben történik-e valami. Ha elhalasztjuk tanácskozásainkat szerdára, már az akkor megnyitott bécsi Reichsrath üléséről is tájékozva leszünk.

Gróf Tisza István a halogatásnak nem barátja. Régen óhajtott már, hogy a párt foglaljon állást. Tudja, hogy nem lehet és nem szabad tovább hallgatással kísérni az eseményeket. De azt hiszi, hogy egy nap késedelem most már semmiesetre sem árt hat.

Gróf Tisza István beszéde alatt élénk közbeiktatások hangzottak:

— Tudjuk már mit, várhatunk Bécsből! Már megértettük onnan az üzenetet!

Az izgalmas jelenetek hatása alatt Darányi Ignác földmívelési miniszter végül azt a közbeiktatást indítványt tette, hogy a párt szerdán délelőtt tíz órakor tartsa értekezletét, amit a párt aztán el is fogadott.

Ülés után a képviselők ismét csoportokba verődve, hallgatták a vezérférfiak magánbeszélgetését.

Szell Kálmán sajnálja, hogy a politikai botlások egész láncolata folytán a dolgok ennyire kiélestedtek és attól fél, hogy máris sokat veszítettünk a külföld szemében nemzeti tekintélyünk-ből. A mostani zavarok megnehezítik a gazdasági kiegyezést is Ausztriával, mely pedig már egészen rendben volt.

Gróf Andrássy Gyula a legsötétebb színben látja a helyzetet:

— Erzem, — mondta — hogy le vagyok törve és nem vállalkozom semmire. Csinálják most már azok, akik a helyzet magaslátán állanak.

A kormány egyik jelen volt tagja ugy nyilatkozott, hogy a hadiparancsra adandó válasz, bármily önérvényes és elutasító legyen is, nem érintheti a kormányt, mely attól távol áll, mert ellenjegyzése nélkül jelent meg. Fontos azonban és az új kabinet alakítására súlylyal bír, hogy a szabadelpvűpárt milyen elvi határozatokat hoz a katonai kérdésekben.

Sokan szemrehányólag említették, hogy az eddigi kormányok 1867. óta elmulasztották a katonai kérdések nemzeti szellemben való megoldását. Mőnkben volt, hogy hadseregünket a törvény alapján fejlesszük. A mi hibánk, hogy ezt eddig elmulasztottuk. Most azonban itt az ideje, hogy a mulasztást pótoljuk. A szolgálati és vezetési nyelvre nézve a vélemények különböznek. De a magyar katonai iskolák, a haditörvényeszek magyar nyelvre, magyar arzenál felállítására, a honvédségnek tüzéséggel való ellátására iránt nincs nézeteltérés.

A jelvények dolgában felhozták, hogy a kétfejű sas címerét 1356-ban Zsigmond király mint német római császár használta először. Ferenc császár pedig 1806-ban, mikor a nagy német császárság megszűnt, osztrák császári jelvénynek

fogadta el. Történelmi szempontból sincs tehát a kétfejű sas használatának oly jelentősége, hogy ahhoz a dinasztianak oly szívsónak kellene ragaszkodnia. É helyett magyar királyi címerül inkább felhasználhatták volna azt az egyfejű sas szimbólumát, mely II. Endre aranybullájának pecsétjén látható.

A most tervezett kettős jelvény alkalmazására különben nekünk régi törvényünk van. Az 1723-ik évi 98-ik törvény cikk ugyanis, az akkori helytartó-tanácsokra vonatkozólag, elrendeli, hogy azok a kétfejű sas és a magyar címet együtt viseljék.

A mai est általános hangulatának jellemzésére még megjegyezhetjük, hogy a nemzeti fölfogás lelkesítő hatása ma végre áttört a különböző frakciók eddigi érdekköreit s a hadiparancsra nézve az általános véleményt ezzel a mondással illusztrálták:

— Ha valaki areul üt, nem kérdezhetjük, hogy sértő szándékkal ütött-e, vagy sem?

A nemzet elégtételt követel és elégtételt is fog kapni!

A függetlenségi táborból.

A függetlenségi pártkörben ma már nagy számmal jelentek meg a párt tagjai. Az egyre sürűbben érkező hírek hatása alatt vetik-hányják meg a helyzetet, de ma még formális pártértekezletet nem tartottak. Annyi azonban bizonyos, hogy a ma esti beszélgetések folyamán a legerélyesebb hangok hallatszottak s a hallgató azt a benyomást nyerte, hogy engedékenységre a párt tagjai éppenséggel nem hajlandók.

Ma este Polónyi Géza is megjelent a pártkörben. Valaki évődve szólította meg:

— Hallom, hogy ma volt életed legboldogabb napja.

— Nyilván arra a nyilatkozatomra célozol — mondta Polónyi — melyet az Apponyival folytatott beszélgetés után tettem. Hát ugy van. Csakugyan boldog voltam, mert ugy látom, hogy Apponyi a mi magatartásunkat — legalább ahogy én értelmezem — magáévá tette s nemcsak a memorandum tíz pontjába foglalt követeléseket kívánja, hanem a nemzeti nyelv dolgában is velünk tart.

Polónyi Géza aztán továbbbeszél az Apponyival folytatott diskurzusáról. Elmondta, hogy iparkodott őt kapacitálni arra, hogy maradjon meg az elnöki székben.

— Hát hiszitek-e, — kérdezték — hogy Apponyi ki fog lépni a pártból?

— Hiszszük — felelték sokan. — Vagy hatvanan el fogják hagyni a Lloyd-klubot, de egy bizonyos, akár kilépnék a régi nemzeti pártiak, akár nem lépnek ki. Bizonyos az, hogy a küzdelmet eddig is szépen bírtuk egyedül, birni fogjuk ezután is. És birni fogjuk főleg most, amikor törekvéseink mögött az egész nemzet áll.

Egy másik csoportban a csütörtöki ülésről beszélgettek s annak a véleménynek adtak kifejezést, hogy sem a fölirat tárgyalására, sem határozathozatalra nem kerül a sor. Khuen-Héderváry Károly újat fogja állani ennek s mindössze arra fog törekedni, hogy legalább egy nap indemnitást kapjon, melyet természetesen a Ház fölöllesztására használna föl.

— Kétségtelen — magyarázták, — hogy Héderváry miniszterelnök akar maradni. Mindenképpen indemnitást akar, hogy aztán olyan válsztásokat csináljon Magyarországon, mint amilyeneket Horvátországban rendezett.

Olay Lajos közbeszólt. Hevesen fakadt ki Héderváry ellen s így szólt:

— Khuen-Héderváry veszedelmes ember. A harc, melyet ellene folytatunk, nem személyi, hanem tárgyi kérdés. Most már ötödízben küldik ide a nyakunkra csak azért, hogy nemzeti jogainkat letörje s a nemzeti ellentállást megakadályozza. Pénzzel jött, hogy ezt a pénzt a nemzet ellenére érvényesítse. Minden józan ember előtt politikailag bebizonyított dolog, hogy a parlamentti vesztegetések tőle indultak ki, hogy Bécsből hozta a pénzt s hogy hivatalosan ő szöktette meg Dienest. En, aki beszűletes békét akartam, ezzel az emberrel szóba sem állok. A függetlenségi pártnak kötelessége, hogy Héderváry Károlyval szemben a legszélő határig men-

jen el, hogy megakadályozza, hogy a Házban szóhoz juthasson. Es én kijelentem, hogy ha a párt ebbeli fölfogásomban osztozik, hajlandó is vagyok végrehajtani s hajlandó vagyok megakadályozni, hogy Héderváry Károly a magyar képviselőházba be ne tehesse a lábát. Mindenképpen azonban kijelentem, hogy ellene meg fogom tenni az összejárási bejelentést.

Olay Lajos heves kifakadása ellen egy hang sem emelkedett. Uglátszik, a pártban van hajlandóság arra, hogy azt a Héderváry Károlyt, akinek — mint mondták — az a célja, hogy kiirtsa az ellenzékot, ezuttal nem engedik odáig, hogy holmi napirendi-puccsal intézze az ügyeket.

Szóba kerültek a megoldatlan gazdasági kérdések is, melyekről általánosan elismerték, hogy nagy károkat okoztak az országnak.

— Kár nélkül nincs háboru, — magyarázta valaki. — De nemcsak mi szenvedünk károkat, Ausztria is szenved, sőt jóval többet szenved, mint mi. Ebben különben megmarad a biztosíték arra, hogy a gazdasági kérdéseket rendezni fogják. Az olasz szerződésre nézve a kormány szintén zsákutcába jutott. Ezt a szerződést törvényes uton megkötni lehetetlenség. Újában áll az 1899: XXX. törvény cikk. Auszrország meg akarja hosszabbítani egy évre, amit Ausztriában szintén keresztülvihetnek a 14. paragraffussal. Nálunk — ugy mondják — a kormány a maga felelősségére akarja egy évre meghosszabbítani s utólag akar jóváhagyást kérni a parlamenttől. Ez azonban a legteljesebb alkotmányvétség, mely ellen a függetlenségi pártnak a legerélyesebben állást kell foglalnia.

Utóljára pikáns pletykát is beszéltek el. Szóba hozta valaki, hogy Vilmos császár bécsi látogatása idejére lépéseket akartak tenni ellenzék férfiak, hogy Szögyény utján a magyar erdekek szószólójává tegyék a császárt Ferenc József király előtt. Szögyény-Marich László azonban már e hó hetedikén magyarországi birtokára, Csóóra érkezett s így azok, akik vele az érintkezést keresték, idejekorán nem tudták intervencióra fölkérni. Ennek kapcsán beszéltek azt a pletykát is, hogy egy ellenzékí érzelmű főúr Edvárd királyt kérte föl intervencióra. Edvárdot osztrák államférfiak is kerülgették, hogy az osztrák érdekeknek legyen szószólója. Edvárd király azonban sehogy sem akart beleavatkozni a dolgokba s utóljára is mosolyogva mondta:

— Nem, nem szólhatok. Különben is nem jöttem politizálni Bécsbe, hanem kártyázni.

A párttagok ezután azt határozták, hogy konferenciájukat holnap, kedden délután három órakor tartják meg.

Az adóízetés megtagadása.

Hajdúvármegye mai közgyűlésén Jánosi Zoltán debreczeni lelkész indítványára szótöbbséggel elhatározták, hogy a hároméves katonák visszatartása ellen feliratot intéznek az országgyűléshez. A közgyűlés a hadiparancs ellen tiltakozik és ez alkalomból ismét követeli az önálló magyar hadsereget. S végül elrendeli, hogy a vármegye területén levő községekben és rendezett tanácsú városokban az előjáróság az állami adóelhajtást feljűgessze, sőt az adóízetésre önként jelentkezőket is visszatartsa. Mind a három határozatot az összes törvényhatóságoknak megküldik. Ugyancsak a mai közgyűlés elhatározta, hogy Deák Ferenc arképet a gyűlésterem részére megfesteti és Deák születése századik évfordulójának emlékére közgyűlést tart.

A vidéki szabadelpvűpártok.

Komáromból táviratozták: A nemes-ócsai szabadelpvűpárt vasárnap nagy érdeklődéssel értekezletet tartott Nagy Antal földbirtokos pártelnök vezetésével. Eggenhoffer József országgyűlési képviselő is jelen volt az értekezleten, melyen Csorba István pártjegyző előterjesztette az indítványát a katonai követelések tárgyában. Csorba a követeléseket a debreczeni határozat érte-mében körvonalazta. Felszólt még Erdélyi Zoltán és Eggenhoffer képviselő is, mindketten teljesen osztván a nemzeti pártnak a katonai kérdésben ellogált álláspontját. A nemzeti követeléseket a szabadelpvűpárt egyhangulag magáévá tette. Az értekezleten sok függetlenségi párti választó is jelen volt.

A szombathelyi szabadelpvűpárt végrehajtó-bizottsága tegnapi ülést tartott, melyen a következő határo-

szóló hozták: A szombathelyi kerületi szabadalvópárt végrehajtó-bizottsága a debreczeni szabadalvópárt átküldött határozatában foglalt, a közös hadseregre vonatkozó megvalósítható nevezeti követelményeknek az 1867. évi XII. t.-c. sértetlen megóvása és a törvényhozási tényezők összhangzó együttműködése melletti megvalósítását óhajtja, tekintettel azonban arra, hogy az országgyűlési szabadalvópárt a parlamentáris rend helyreállítása, a közös hadseregre vonatkozó reformok és további szabadalvó előrehaladás tekintetében a jövőben követendő magatartásának megállapítása céljából a határozathozatali külsőben áll, ezen határozatának meghozatala után fog a szabadalvópárt összehívása iránt intézkedni.

Megbízás, mely félnapig tartott.

A Hazánk ma este a válság történetének egy titkos epizódját meséli el. Megtörtént-e vagy sem, nem tudjuk. De elég érdekes, hogy beszámoljunk róla. Az újság a következőket mondja:

Mint igen jó forrásból értesülünk, három héttel ezelőtt, mikor ő felsége Budapesten tartózkodott a válság megoldása végett, gróf Szécheny Miklós vatikáni nagykövetünket sürgősen habarították s íthón azonnal jelentkezett a királynál kihalगतán. A nagykövet gyors megjelenésére azért volt szükség, mert az udvari és katonai körök erős befolyására gróf Szécheny volt kiszemelve a magyar kormányelnöki misszióra. A király gróf Szécheny Miklós nagykövetet formálisan designálta s megbízta a személyét illető bangulat tájékoztatására. Gróf Szécheny ez a megbízás mindössze félnapig tartott, mert hamarosan meggyőződött arról, hogy az ő missziója nem vezetne sikerre.

Los von Ungarn.

Grác, szeptember 21.

A tartománygyűlésen a német néppárt, a nagybirtokosság és a parasztszövetség indítványozta, hogy hívják fel a kormányt, hogy ne tegyen több koncessziót Magyarországnak, készítsen elő az autonóm vámtarifát és tegyen előkészületeket a Magyarországtól való szétválás esetére.

KÜLFÖLD

A német szociáldemokraták erőszakoskodása. A drezdai német szociáldemokrata kongresszus kimondata — a vélemény szabadságának a korlátozását, amely határozat a német szociáldemokráciát bizonyára nem fogja rokonszenvebbé tenni. Ez a határozat Göhre és Heine elvtársak, valamint Braun Lili asszony ellen irányul, akik többi közt a Zukunftba is dolgoztak, mely lap pedig kíméletlenül szokott nyilatkozni Bebelről. Ennek az erőszakos, szertőlődő vén embernek az érzékenységet akarták tehát kimélni, ellefedkezvén arról, hogy így elvesztenek oly teretnumot, hol eszméiket a nem-szociálistáknak is hirdethetik. Ez a határozat nagyon index-szagu.

De van szociálista inkvizíció is. A szociáldemokrácia ma nagyságra nézve második párt a német birodalmi gyűlésben, ahova három millió német polgár küldött szociálista képviselőt. A szociálista párt vezetői most azt akarják, hogy ezeknek a képviselőknél ők parancsoljanak mindenben. Bebel a minap így szól a kongresszuson: — Akarom, hogy a párt a képviselőknél a marsrutát megszabja, és ha megvan a marsruta, akkor a képviselőknél csakis azon az uton szabad haladniok. És aki ehhez nem alkalmazkodik, az reptülni fog.

A német szociálista képviselők tehát véleményük szabadságáról többé nem is beszélhetnek; a pártban csak egy, uniformis vélemény lehet; a szellemi mozgás-szabadság, mely tudományos tekintetben magas színvonalra fejlesztette a szociáldemokráciát, ebből a pártból ki van zárva.

Már egy feltűnő dolog történt a kongresszuson: az, hogy csaknem ajtót mutattak az ugynevezett akadémiás elvtársaknak. Az akadémiás szociálista igen képzett, egyetemest is végzett ember. Igen sok van ilyen a német szociálisták között, mert Németországban a politikai érvényesülésnek, a közéletben való szereplésnek az az egyetlenegy útja van nyitva a szegény, de képzett fiatalembernek, hogy főlcsap szociálistának. Az akadémiásokat szívesen is látja a párt, mely az agitációban nagy hasznukat veszi, de más mint a proletárság osztályharcaiban való részvételt nem enged meg nekik. A drezdai kongresszuson a kosmai hivatásos szociálista vezérek úgy beszéltek akadémiás elvtársaikról, mintha ezeket csak kegyelemből tűrnék meg a pártban, melynek pedig ők szereztek tekintélyt, s kimondták azt is, hogy az akadémiás szociálistáknak sem a sajtóban, sem a gyűléseken, sem nyilvánosság előtt a szociálisták körébe eső dolgokról nem szabad nyilatkozni mindaddig, míg az illető kérdéssel a párt határozatot nem hozott.

A morva őgróf. Bármint akarják is összehozni Ausztriában a Gszamtrájhót, a szeparatistikus törekvések mindjában megnyilvánulnak az egyes néptörzseknel. Ferenc József király Morvaországának tudvalegőleg őgrófja. A morva tartománygyűlés mai ülésén az új-csehek, Stransky és társai sürgős indítványt adtak be arra, hogy az uralkodónak küldendő föliratot a tartomány ne az osztrák császárnak, hanem csak Morvaország őgrófjának címezzze. A chlopy-i hadiparancs tehát, mely az őszbiradalmat akarja összedratvázni, a morva néptörzse azzal a hatással volt, hogy az osztrák császárról eszentul nem akar tudni.

A hatalmak követelése Venezuelán. A hatalmak benyújtották a venezuelai kormányának még ki nem fizelt hátralékos követeléseiket. Németország követel 1,417.369. az Egyesült-Államok 10,900,000, Anglia 2,500,000, Franciaország 16,040,000, Olaszország 8,300,000, Belgium 3,093.800, Spanyolország 600,000, Mexikó 500,000, Hollandia 1,048.051, Svédország 200,000 dollárt.

A német császár bécsi látogatása.

Budapest, szeptember 21.

A német császár bécsi látogatása még sokáig fog visszhangot kelteni Ausztriában és Magyarországon, már csak azért is, mert erre a látogatásra a német császárt királyunk egyenesen megkérte. A bécsi politikai körök nagyon tagadják azt, mintha királyunk el kívánsága és a monárkia belső politikai helyzete közt valami összefüggés lenne, bár „uralkodónk mindenestre örült annak, hogy a mostani konfliktus idején látogassa meg őt a császár, amivel azt bizonyította, hogy a belső politikai konfliktus Ausztria-Magyarország és Németország szövetségének a szoroságán mitsém változtasson”. A bécsi politikai körök azt bizonyítgatják, hogy a mostani helyzet és a bécsi látogatás között már csak azért sem lehet összefüggés, mert a meghívás már júniusban megtörtént, amikor még csak sejtani sem lehetett a mostani konfliktust. Juliusban azonban már javában virágzott az obstrukció, megvolt az ex-lex, javában követelték Magyarországon (ha nem is oly mértékben, mint most) a nemzeti engedményeket, jobban mondva jogokat, s ha nem is sejtették a konfliktust, de legalább is számításba vették.

Politikai körökben sokat beszélnek arról a kérdésről is, vajjon Ferenc József király viszonozni fogja-e Vilmos császár látogatását? A Neue Freie Presse arról értesül, hogy a császár mostani bécsi látogatása csak viszonzása Ferenc József berlini látogatásának, és így nem lehet azt várni, hogy ő felsége a közel jövőben Berlinbe megy.

A német császár, akinek látogatását a sablonlót eltérő epizódok kísérték, nyilvánosan természetesen nem beszél politikáról, s tartózkodott még csak érteni is olyat, mely a mostani konfliktusra vonatkozhatott volna. Igen sokat beszélgetett Khuen gróffal, de a beszélgetés csak általános tárgyakról folyt s a mostani magyar politikai válság egyáltalában szóba sem került.

Annál többet tárgyaltak a német, osztrák és magyar államférfiak, de megállapodás nem történt, már csak azért sem, mert ilyen megállapodásokra, különösen a balkáni ügyekben, nem is volt szükség.

(Bülów kijelentései.)

A német kancellár bécsi tartózkodása alatt többeket fogadott, akikkel politikáról beszélgetett. Fogadott többek közt egy osztrák politikusot és a N. W. Tagblatt egyik munkatársát.

Mikor az osztrák politikus azt mondta, hogy a világ feszült figyelemmel nézi a kancellár tógláját, hogy vajjon háborút hoz-e magával, vagy békét, Bülów mosolyogva közbeszólt:

— Csak békét!

A látogatónak arra a kérdésre, hogy vajjon véletlenség-e, hogy Vilmos császár látogatása után oly gyorsan következnek az orosz cár bécsi látogatása, vagy pedig erre nézve előzetes megállapodás is történt-e, Bülów így felelt:

— Van összefüggés a két látogatás között, amennyiben Németország a balkáni kérdés elintézését elsősorban a magyar-osztrák monárkiára és Oroszországra bizza.

A látogatónak arra a kérdésre, hogy vajjon gróf Lamsdorff és gróf Goluchowski találkozásának a tavaly kidolgozott macedóniai reformtervek kiterjesztése-e a célja, Bülów így nyilatkozott:

— Németország egész nyugodtan átengedi a balkáni kérdésekben az intézkedést a magyar-osztrák monárkiának és Oroszországnak.

A Neues Wiener Tagblatt munkatársa előtt több függő kérdéssel nyilatkozott, melyek a monárkiát és a balkáni ügyeket érintik. Az Ausztria-Magyarország és Németország közti gazdasági viszonyra vonatkozólag így nyilatkozott a kancellár:

— Németország tavaly új vámtarifát készített, melyet rendeleti uton minden pillanatban életbe lép-

tethet. A német irányadó körök már szorítanak is bennünket arra, hogy az új tarifát minél előbb életbe léptessük, és ennéltova kevéstelenek vagyunk a régi vámtarifán alapuló kereskedelmi szerződéseknek az új tarifán alapján való megújítására törekedni. Megtörtént minden előkészület arra, hogy az 1891 december 9-án a magyar-osztrák monárkiával kötött kereskedelmi szerződés újjal helyettesíttessék. A magyar-osztrák monárkia azonban csinált ugyan új vámtarifát, de a tarifát a parlamentek még nem fogadták el. Németország nem akarja a belső politikai nehézségeket a kereskedelmi szerződés felmondásával még szaporítani, azonban mégis elkövetkeztetik az a pillanat, amikor tovább nem várhatunk; hiszen a többi hatalmakkal már meg is kezdtük a tárgyalást a szerződések megújításra ügyében.

Azután a keleti kérdésre terelődött a beszélgetés. Külföldi lapokban ugyanis az a hír terjedt el, hogy Ausztria-Magyarország és Németország éppen a császár látogatása alkalmával új határozatban fog megállapodni a keleti kérdést illetőleg. Bülów erre kijelentette, hogy Németországnak a keleti politikában ninosenek különös céljai, amelyek a többi európai állam politikájtól eltérnek. Ebben a kérdésben Németország az első sorban érdekel a hatalmakra, Ausztria-Magyarországra és Oroszországra bizza a döntést, miután politikai helyzete erre utalja. A keleti kérdésben Németország csak a harmadik sorban szerepelhet.

Arra a kérdésre, hogy mi a véleménye a magyar-osztrák-rossz reformjavaslatok kiterjesztéséről, melyet a külföldi sajtókban egyre sürgetnek, Bülów azt válaszolta, hogy a radikális kura és a hirtelen beavatkozás még csak súlyosbítaná a helyzetet. Arra a kérdésre, hogy Bulgária és Törökország között lesz-e háború, Bülów azt felelte, hogy nem szeret jövőndölgetni, mert ezzel ma már nagyon könnyen felesül az ember, de mégis reméli, hogy a konfliktus elkerülhető lesz, mert mindkét érdekelte fél meg lehet győződve arról, hogy a háborútól semmi jót nem várhat. Ha lenne is konfliktus, mindenesetre csak helyi jellegű maradna. Különbösen is megtörtént minden intézkedés a helyzet javítására, és a magyar-osztrák monárkia és Oroszország megállapításait Németország mint eddig, ugy a jövőben is támogatni fogja.

(II. Vilmos és Ferenc Ferdinád.)

Köster tengernagy, a német haditengerészet felügyelője, a német császártól tegnap a következő táviratot kapta: Bécs, Hofburg, szeptember 20. Mai napon Ferenc Ferdinád királyi herceg ur ő császári királyi fenségét a la suite kinevezett haditengerészetemhez, mely a nagy megtisztelést hálával és dicsőséggel fogja fogadni. Önnek kötelessége ezt haladéktalanul a haditengerészet tudomására juttatni. Az ottani őrhajó a magyar-osztrák lobogót, mely a kieli kikötőben időző hajóim főárboára felvonandó, huszonegy üdvözléssel üdvözölje.

A forrongó Balkán.

Budapest, szeptember 21.

A cárnak bécsi látogatása a Times szerint óriási jelentőségű, mert valószínűleg az lesz az eredménye, hogy a két uralkodó az égető macedóniai kérdést végleg megoldja.

Félt, hogy a balkáni bonyodalmakba Szerbia is beleszól. Péter királynak Fethi pasával való értekezlete tegnapielőt minden eredmény nélkül folyt le. Fethi pas azt követelte, hogy Szerbia akadályozza meg a bandák alakítását, a szerb kormány viszont azt követelte, hogy a török csapatokat vonják vissza a szerb határról. Kalyevics külügyminiszter tegnap jegyzéket küldött a konstantinápolyi szerb követnek, egyszersmind a hatalmaknál lévő szerb követeknek kóriratot küldött, hogy figyelmeztessék azokat a kormányokat, melyeknél akkreditálva vannak, arra, hogy mily rendkívül komoly a helyzet a török csapatoknak a szerb határon való összpontosítása miatt.

A szaloniki vilajetből érkezett török jelentések szerint a szelessi szandzsákban fekvő Perin hegy-ségben néhány nap óta harc folyik több száz löny bandákkal, amelyeknek három bandavezér a parancsnoka. Eddig 45 felkelő ölték meg. A barokk valószínűleg a Kresna hegyorsorban folynak. A drinápolyi vilajetből érkezett török jelentések szerint Panniceban 14 kiserőjével együtt elfogták Teodoro várnai községi titkár, akit a komité a kirkilisszei szandzsákba küldött ki.

Ujabb hírek szerint a drinápolyi, kosovói és monastiri vilajetekben nagy megszárlások fordultak elő, Kadaracsanban eddiget 120 embert ölték meg a rabló törökök, Mokremiban 1200 az dlozotok száma (!) akiknek legnagyobb része asszony és gyermek. Kirkilisszeből tömegesen menekül a lakosság. Kelet-Ruméliában a törökök nagy kegyetlenségeket visznek

véghez. Ladariból tizenhat tagú küldöttség ment Ravnieba, panaszt emelni a katonai hatóságnál a keresztény lakosság üldözése miatt. *Utiközben a küldöttséget lemesdrolták.* A lakosság kiált éhség útját ki. A huszára kilogrammonként 5 frank.

Konstantinápoly, szeptember 21.

Drinápolyi jelentések szerint *Radnika* falut, mely fél órányira van Kirkilliséstől, a katonák és basibozukok elpusztították, mely alkalommal a falusi lakoságból sokakat megöltek. Török részről ellenben azt állítják, hogy ezt egy komité banda tette. A Rostába vezető úton 80 bolgár holttestet találtak. Romboli falut szintén elpusztították. A küprüli bazárban két bolgár elkelöltséget Vogint és Stojant agyonlőtt egy katona, aki más személyekre is lőtt. A tettest letartóztatták. A kajmakam a katona agyonlövését indítványozta.

Konstantinápoly, szeptember 21.

Konzuli jelentések szerint *Nasim* basa ideiglenes váli felváltásának híre *pánikot okos* és a konzulok szükségének mondják, hogy *Nasim* basa Beirutban maradjon. Különböző helyekről érkező egybehangzó konzuli jelentések fokozódó fegyelmetlenségről adnak hírt, különösen az első- és másodosztályú albán redifek közt, valamint a redifek és basibozukok kihágásairól és hangsúlyozzák annak szükségét, hogy bocsássák el a redifeket és akadályozzák meg a basibozukok erőszakoskodásait.

Szofia, szeptember 21.

Egy ideérkezett magánjelentés szerint a Struma-völgyben lévő kresnai hegyorosban folyó haroban 5000 törököt dinamittal megöltek.

HIREK

Visszhang.

— Szabolcska „A Grand Cafében” című versére. —

— Nem a Grand Cafében fáj nekem a nóta,
Melyet muzsikálnak öreg este óta
S fényes uri népség ügyet es vet rája;
Csak a költő lelke bontja ki a szúrnyát
S odavarázsol egy dűledező csárdát,
Délibábban rengő, honi pusztaságra!

Ismerek én ennél bánatosabb képet;
Szőke Duna partján nyalka, vitéz népet!
Fehér asztal mellett, urifogadóban;
Fényes, aransujtás ragyog a mentéken,
S kettős, hármas csillag, akár csak az égen
S duskálnak az édes, hazaadta jóban.

A csákójuk ormán büszke cimere fénylik,
Vérvörös mezőben négy folyam fut végig
S hármas halom ormán kettős kereszt látszik;
De amit beszélnek, jó, ha maguk értik,
Túl a lajtán jobban örülnének néki!
Vagy csak az én fülem halkása hibázik?

Ki tanítá őket e zagyva beszédre,
Melytől anyjuk arca szégyenpirban égne
S őseik sirjukban megfordulnak rája?
Keresem a nyitját!.. Tán biz a vitézség,
Jár ezzel a nyelvvel? Vagy szolgálai hűség,
Melyet megkíván a magyarok királya?

Jobb a Grand Cafében, költő barát, hidd el,
Hallgatni a nóta s lelki zsemeiddal
Magad előtt látni a delelő ménest;
Mint eljárn i thon, uri fogadóba,
Nyalka vitézekkel elegyedni szóba,
Kik szégyenlik nyelvünk, az anyait, édest!

Szalay Károly.

„A diákokhoz”

A szocialista diákok könyvtára 2-ik füzeté kiáltvány azokhoz a diákokhoz, kik most kerültek ki a középiskolából. Tehát azokhoz az ifjakhoz, kik csak alig néhány napja szabadultak fel a legkülönbözőbb fegyelmi szabályok nyúga alól. Akik első lépéseiket tévén az életben, szomjazzák a szabadságot és ujjongva fogadnak minden új és minden bántó eszmét. A füzet írója jól ismeri a fiatal, szárnyalni vágyó lelkeket. A maga egyénisége kifejtésével vajjudó ifjut, a kiből lázasan lüktet a tetterő, akit ellentállhatatlanul vonz az ismeretlen. Nincs türelme

annak megfontolására, hogy javára vagy vesztére válik-e, szemét behunyva, kész beleugrani, mint valami vadul rohanó áradatba. Csak azért, hogy küzdhessen sodrával, csak azért, mert titokzatos, csak azért, mert rejtélyes hangok szólnak hozzá morajlásából. Nos, ehhez az állandó lúd hevitette, minden újért és különösért extázisba jövő ifjuhoz szól a füzet írója. Olvasója lelkiállapotának megfelelő hangon: tüzesen, türelmetlenül, színeket halmozva, arányokat tufozva. A mulat esőtétnek, vigasztalannak tűntetve fel; a jövőt ragyogónak, ezer reménnyel kecsgetőnek. Ami volt, az a börtön, ami lesz, az a szabadság. Amit eddig hallott, az kusza zűrzavar, pokoli diszsonancia, ami ezentul fog fülébe csengeni, az a tiszta harmónia, a szférák zenéje. Amit eddig látott, az az érdeklődő mocsara, ami a jövőben fog feltárulni a szeme előtt, az az ideálistusnak, a szeretetnek kristálytiszta tengerszeme, melyben az ég tükröződik, melynek mélyeiben csodás szépségű virágok tárják fel kelyheiket. Az ifjutól fűg, hogy melyiket válassza. A bűzös mocsarat-e vagy az üdítő habokat. Megfürödhet bennük, csak akarnia kell. Csak azokhoz kell csatlakoznia, akik a csodás szépségű jövőért küzdenek: a szocialistákhoz. A szocialistákhoz, akik őket is oda engedik a dicső csaták színhelyére, hogy részük lehessen a diadalban. Az ifjak arcán kigyul a pir. Tekintetük pedig csodálkozva tapad a papírra, melynek bötüiből lángok csapnak feljűk. Hogyan, ők küzdhetnek azon a csatatéren, melynek hangjai már oda, az iskola termeibe is beszűrődtek olykor és melyekre ők, a csöndes ülésre kárhoztatott diákok szivdobogva, a sejtések titokzatos mélyeibe merülve figyeltek? Hogyan, ők, a gyöngék, kik nem edződtek még meg a nehéz fegyverek hordozásához, résztvehetnek abban a harcban, melyről azt mondják, hogy a legnagyobb azok között, melyek eddig a földön lezajlottak? Karjuk gyöngye, tudásuk fogyatékos és mégis... Igen, mégis, harsogja feleletül a füzet írója. Résztvehetnek dicsőséggel, halhatatlan érdemeket szerezve maguknak. Mert elvégezhetik a szocializmus harcainak legfontosabb munkáját: a világosság terjesztését. Mert ezer és ezer munkás lelkébe hinthetik el a tudás magját, mert ezer és ezer munkás agyában gyujthatják lángra az ismeretek szövetnekét. És minden egyes mivelődő munkás egy-egy lépés a nagy, a dicső diadal felé... A munkás egyletek szerény szobái azok a mezők, ahol a jövő katonái harcra edződnek. És tanítóik, vezereik ők, a diákok lehetnek...:

És az ifjak arcát pir lepi el. És az egyetemen egyre szaporodik a szocialista diákok száma. Lassan, észrevétlenül. A nélkül, hogy a polgári társadalom figyelmé rájuk terelődne. A polgári társadalomnak a legkisebb gondja is nagyobb a szocialista diákoknál. A polgári társadalom visszautasít minden szemrehányást. Ő megtette a kötelességét. Iskolákat tart fenn. Azoknak dolga, hogy az ifjuság lelkébe ideálokat öntsön. Ideálokat, melyek ne engedjék meg idegen istenek betolakodását. Ideálokat, melyek szeretettel és lelkesedéssel töltsek el az évezredek hagyományokon felépült rend iránt. Mit? — csodálkozik az iskola, hát nem teljesítem-e én lelkiismeretesen kötelességemet? Nem tanítom-e az összes előírt tárgyakat? Nem ragaszkodom-e a hivatalos tantervhez? Nem tanulmányozom-e buzgón az utasításokat? Nem vigyázok-e, hogy a tanárok pontosan megtartsák óráikat, hogy kiotasztott órákban tanítsanak, mindig csak tanítsanak?

A iskolának igaza van. Mindég tanít. És csakis tenit. Töméntelen bötüt, rengeteg szót, megszámlálhatatlan mondatot. Ontja az adatokat, szórja az elméleteket, halmozza a bántó eszméket. Figyel a pedagógia újabb vívmányaira, buzgón kipróbálja a módszereket. Hiven előad, lelkiismeretesen számon kér. Az érettségít vizsga fényes bizonyítéka az iskola buzgóságának. Az agyba beraktározott

adatok káprázató gazdagságban röppenek napvilágra. A vizsgáló-bizottságnak sugárzik az arca, mosolyog az ajka...

És mosolyog a szocialista agitátoré is. Az ő szeme a diák egyéniségének azon a nem épen utolsó jelentőségű alkotó részén függött folyvást, melyről az iskola és a bizottság megfeledkezett némileg: a tanuló lelkén. A tanuló lelkén, mely sóvárogja a nagy, az ember egész valóját betöltő ideálokat. Az eszméket, melyekért érdemes élni és meghalni. Hát nem ilyen eszme a hazafiság is? Kérdi meglepetéssel az iskola. Igen, a hazaszeretet, a hazafiság az eszmék, az érzések legnagyobbja és legdicsőbbje. Nagy és szent ideál és átkozott a kéz, mely sárral meri dobálni. Csakhogy az élet nem merül ki benne. Csakhogy az élet: éppen a hazafiság szent tüzeinek tisztán való megóvása végett, az ideálok egész légijót fejlesztli szakadatlanul. Ideálokat, melyek nélkül a hazafiság könnyen válik tartalmatlan frazzisá, szappanbuborékká, mely a legkisebb viharban szét pattan. Csak ideálok áthevitette lélek kohójában alakul a hazaszeretet igazán értékes ércé. Ércé, mely ha szükség van rá: védőpajzs, ha kell: támadó fegyver...

Nos, eltölti-e az iskola a tanuló lelkét ezekkel az ideálokkal? Megedzi-e eléggé idegen bálványok ostroma ellen? Belekapcsolja-e nagy eszmekörökbe? Gyujt-e benne hatalmas lángokat, messzire világító tüzeket? Önt-e beléje elég eszmei tartalmat, nem hágy-e lelkében egész területeket megmiveltetlenül, öntözetlenül, szárazon, úgy, hogy az első másfelől röppenő szikra lángra gyujthatja, mint a mező száraz fűvét a tovarobogó vasutból kipattanó tűz...:

Ime, pattantják a szikrát... Ime, fellángol a tűz és terjed...:

B. A.

S o h a.

Brünnenben a 3-ik gyalogezred zenekara nem játszhatta el a vendégül koncerten a „Magyar változatok” című zeneszámot, mivel a közönség tüntetett ellene.

Ő te szegény, nagyon sujtott Szerencsétlen Magyarország! Tehát vége! Ezentúl más Mindig könyben úszik orcad. Gyászos leplet ölt magadra, Bú az arcon, köny a szemben! Mert a banda már a csárdást Nem húzza el marsütembe.

Hej! hogy vájnak a sebünkben Most a brünni honpolgárok; Megölték hát a lelkünket, Föltöttünk most varju károg, Mit tegyünk hát? Mi lesz velünk? Ők az erős, mi a gyenge, — Többé soha nem dalolják Már a csárdást marsütembe.

Szegény szívünk, sujtott szívünk A vizsgát hol keresse? Mámorban van Morvaország, Tirol és a Freie Presse; Szegény érte a nemzetünk Valljuk be hát szemtől-szembe: Mert a banda már a csárdást Nem húzza el marsütembe.

És a történet könyvében Vérrel lesz írva egy lapon, Hogy a szegény magyar nemzet Ugy jár-ke majd ünnepnapon, A nélkül, hogy hallgathassa Mit a banda eddig zenge, A csárdását himnusz módra, S a kesergőt marsütembe.

sz.

Budapest, szeptember 21.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Szeptember 15-ikén új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés

ezen a napon lejár, méltóttassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessék tovább.

— **Személyi hírek.** Báró *Bánffy* Dezso ma este 7 órakor Nagyváradra érkezett, hogy a protestáns irodalmi társaság szerdán és csütörtökön megtartandó gyűlésén részt vegyen. — *Berzeviczy* Albert országgyűlési képviselő, a muzeumok és könyvtárak országos tanácsának az elnöke, a sárosvármegyei Berzeviczéről ma Budapestre érkezett.

— **Bajor hercegek Visegrádon.** *Lipót* és *György* bajor hercegek ma reggel Műnchenből Bécsbe érkeztek és kétórát tartózkodás után tovább utaztak Visegrádra.

— **A mármarosai névzeti vadászatok.** *Mármaros-Szigetről* írják: *Jósef Ágost* főherceg és *György Konrád* bajor herceg a legkedvezőbb időben vadásztak a gyertyánligeti pagonyban. *Jósef Ágost* már eddig egy 12- és 14-ágasos szarvast lőtt, a bajor herceg pedig egy 10- és egy 12-ágasost. Augusztus főhercegné asszony is jobbára részt vesz a cserkészletekben, de eddig sikertelenül. A főhercegné, mikor nem vadászhat, hosszabb sétákat tesz a vidéken. A jeledelemi vendégekkel *Lánczy* Antal gyertyánligeti főherceg és *Csikus* György mármaros-szigeti főherceg van állandóan.

— **Miklós cár Bécsben.** Bécsi tudósítónk megbízható értesülések alapján közli, hogy a cár ugyan szívesen nem is fogja érlelni Bécs városát, a Burgba sem megy, hanem egyenesen Schönbrunnba hajtát s ott is csak egy félnapot fog tölteni, aztán *Ferenc Jósef* királlyal a stájerországi vadászatokra utazik. A programot azért változtatták meg ekképpen, mert az ausztriai és az olaszországi munkás-szervezetek tüntetésre készültek a cár ellen, hogy a legutóbbi oroszországi sztrájk erőszakos elnyomása ellen demonstráljanak.

— **Az új lugosi püspök.** *Balassfalváról* jelentik: Ma szentelte föl *Hossu* László lugosi püspököt *Mihályi* érsek, *Radu* nagyváradi püspök segédletével. Szabó szamosújvári püspök betegség miatt nem jöhett el. Az ünnepély az új püspök mély gyászára való tekintettel tisztán egyházi volt és ugyanezen okból meghívottak sem adták ki, sőt az érsek által adott ebédén pohárköszöntők sem hangzottak el.

— **A spanyol anyakirályné utazása.** A spanyol anyakirályné és *Mária Terézia* infanszó ma délelőtt fél 11 órakor Bécsből Párisba utaztak. Elutazásukra megjelentek a nyugati pályaudvaron 6 fősége, *Rajner* és *Jenő* főhercegek, a spanyol nagykövét. Ő felsége szívesen bucsuzott az anyakirálynőtől és leányától.

— **Francia lap Deákról.** *Bertha* Sándor, ki a magyar ügyet és érdeket évtizedek óta olyan kiváló buzgalommal és szakavatottsággal képviseli a francia sajtóban, Deák Ferencről nagyobb tanulmányt írt, melyet a *Siécle* című kiváló párisi lap tárcájában közöl. A jelen politikai viszonyok a dolgot azot a külföld előtt is időszerűvé teszik.

— **Orvoskongresszus Szerajevóban.** *Szerajevó*-ból táviratozzák: Ma a kormánypalotában megnyitották a német dermatológiai társaság VIII. kongresszusát, amelyen 140 megbízott vett részt. A kongresszus négy napig fog tartani. A dermatológusok tiszteletére a kormány lakomát rendezett liudzsében. A város holnap estélyt ad.

— **Füvészek püspök** *Mármaros-szigeten.* *Mármaros-szigetről* táviratozzák: *Firczak* Gyula ungvári püspök 18-án érkezett Mármarosba és 25-ig marad egyházmegyéje ezen részében. A püspököt rendkívüli díszszel fogadják, a vasutnál *Szerény* György polgármester üdvözölte és a fogadásnál jelen volt báró *Rosner* Ernő főispán is. *Szabó* Sándor alispán egy küldött-séggel *Huszti* ment a püspök elé. A polgármesterhez intézett válaszában kijelentette a főpásztor, hogy sok szép emlék köti e városhoz és a megyéhez a múltból, de ha emlékei nem volnának, a mostani szívélyes fogadás eltörőhetetlen emléket hagyna szívében. A vasutól a püspök a főispán négyes fogatán indult harangzúgás közt fényesen megvilágított diadalpályára, a kivilágított utókatón a püspöki küldetők új fényes lakásába. A főpásztor az este fogadta még a görög-katholikus orosz hitközség tagjait és az intelligencia sorából többeket. 19-ikén a püspök *Balogh* Mihály prépost-vikáriussal és kíséretével Kőrösmezőre indult, hol az új orosz templomát és hó 20-án nagy ünnepséggel felszentelte. *Mármaros-szigetről* a hatóságok fejei voltak jelen. 21-ikén a püspök Bogdányba utazott, hol XIII. Leo pápa által engedélyezett teljes bnosut osztotta ki a népeknek. A főpásztor 22-ikén tér vissza Mármaros-szigetre, hol a prépost-vikárius új díszes emeletes lakházát szenteli fel és párnapi pihenő után visszatér Ungvárra.

— **A kivándorlási ügy rendezése.** *Fiuméből* táviratozzák: *Szabó* Imre belügyi osztálytanácsos, *Gonda* Béla kereskedelmi miniszteri osztálytanácsos és *Lévay* Lajos kivándorlási biztostól alakult bizottság

ma a fumei kikötőben helyezni személt tartott. A szemle befejezése után a bizottsági tagok Ragusába utaztak.

— **Száműzött főherceg.** A világ csak nagy ritkán tud bepillantani a lefelsőbb körök kulisszái mögé és azért nem is csuda, ha egy-egy meglepő jelenség meg-meggyújtja a publikum fantáziáját, amely a maga módja szerint keresi a titok magyarázatát. Ma például szenzációs hír került hozzánk *Bécsből*. Felűlést kellett ugyanis, hogy *Ottó* főherceg, *Ferenc Ferdinánd* testvére nem vett részt a német császár fogadtatásánál. *Ottó* főherceg már huzamosabb ideje Párisban tartózkodik és pedig, mint a bécsiek beszélnek, azért, mivel az uralkodó őt bizonyos díszlelt természetű ügy miatt száműzte a császárvárosból. Illetékes oldalról azt közlik, hogy a bécsi hír minden lényeges részében teljesen koholt. Való csak annyi, hogy *Ottó* főherceg egy *fájdalmas reumatikus bajának* gyógyítására céljából egy francia fürdőhelyen több heti kúrának vetette magát alá és mivel a kúra félbeszakítása nem volt megengedhető, nem lehetett a jelen a Vilmos császár tiszteletére rendezett ünnepségeknél és a hadgyakorlatokban való részvételtől is le kellett mondani, annál is inkább, mert betegeskedése miatt akadályozva volt a lovaglásban. Késő éjjel illetékes oldalról azt közlik, hogy *Ottó* főherceg különben több heti gyógyhasználatának befejezése után ma este Bécsbe érkezett.

— **A Kassai Rákóczi-kiállítás bezárása.** Tegnap délelőtt tíz órakor zárták be Kassán a Rákóczi-erekléki kiállítást. A városháza nagytérében, — mint *Kassáról* jelentik, — *Takács* Menyhért nagyprepost, a kiállítás bizottságának diszelnöke mondott ünnepi bezáró beszédet, amelyben rámutatott a kiállítás anyagi és erkölcsi sikerére.

A kiállításnak kulturális jelentősége, ugymond, hatással volt az egész nemzetre, mert a kiállítás nyomán megindult az egész országban a Rákócziak örvendetei kultusza s így a 200 éves évfordulót, ha szerényen is de lelkesedéssel ünnepelték meg ország-szerte. A kiállítás erkölcsi sikere az is, hogy ennek nyomán a Rákóczi-szobor ügye előbbre jutott. A szobor alapját megvetette a kuruc Kassa városa, megkészszerzte ezt az ideig a lelkes magyar közönség. Nagy erkölcsi sikere a kiállításnak az is, hogy Kassa város közönségének alkalma volt az országkülönböző vidékeiről idezárandókat lakosság képviselőit megismerni, viszont amazoknak alkalom volt megismerni Kassát, a kurucok ősi lécskét. A Rákóczi-kiállítás erkölcsi sikere az is, hogy jömevült az az óhaját: bána Kassa városában a kultúra létesítésére kulturpalota épülne. Köszönetet mondott mindenkinek, akinek része volt a kiállítás megeremtésében és a kiállításnak, a végrehajtó-bizottságnak, a kiállítás tisztviselői karának és különösen gróf *Zichy* Jenőnek.

A beszéd után gróf *Zichy* Jenő kijelentette, hogy a kiállításnak körülből hátezer korona tiszta jövedelmét kiegészíti tízezer koronára, amely összeg a Rákóczi-szoboralapot illeti. Ezzel a bezárás ünnepét véget ért és a nagy közönség a kiállítás területére ment, ahol a budapesti egyetemi ifjuság megkoszoruzta Rákóczi bölcsőjét.

Sikerült Rákóczi-ünnepet rendeztek 20-án a Monorra való egyetemi ifjak és az oltani polgárság. Az ünnep reggel kezdődött és egész napon át tartott. Reggel 8 órakor gyűlekeztek a Kossuth-téren és zászlók alatt ünnepi menetben vonultak a római katólikus templomba ünnepi istentiszteletre, majd a református egyházbá mentek, hol *Balla* Lajos református lelkész nagyhatalú beszédben méltatta Rákóczi érdemét. Innen a zsidó imaházba mentek, hol dr. *Kohs* Mihály rabbi mondott szép beszédet. 11 órakor a Kossuth-szobornál folytatódott az ünnep. A daloskór a Himnuszot énekelte, majd beszéd és szavaltatok voltak. Végül a daloskór a Szózatot adta elő. Déliben diszlakoma volt a kaszinóban, melyen többen mondtak pohárköszöntőket. Este fényesen sikerült kuruc-estély volt, melyet táncmulatság követte.

— **Az orvosi egyetemről.** Az orvoskari tanártestület szombaton ülést tartott, amelyen betöltötte az üres állásokat. A kör- és gyógyintézetben díjazott gyakornokok lettek: *Erős* Manó és *Kammer* Manó. Megválasztották továbbá az élettani intézethez *Liebermann* Leó díjazott gyakornoknak, az I. számú körbonctani intézethez díjazott gyakornoknak *Orsós* Ferencet, az II-ik körbonctani intézethez II-ik segédnek dr. *Fleischmann* Lászlót, díjazott gyakornoknak ifj. *Bencsur* Gyulát, *Vidakovicz* Kamillt, az I. sebészeti klinikához I. segédnek dr. *Zimmermann* Károlyt, II. segédnek dr. *Holtzworth* Jenőt, díjazott gyakornoknak dr. *Paleta* Viktorot, az I. nőgyógyászati klinikához dr. *Gergely* Sándort és dr. *Bogdanovicz* Milost díjazott gyakornoknak.

— **Lénárd Fülöp** *Budapesten* Nagynevű hazánk-fia, *Lénárd* Fülöp, a kielii egyetem fizikai intézetének igazgatója; több napja már Budapesten tartózkodik, hogy felelőségének a város nevezetességét megmutassa és volt tanárát és barátait meglátogassa. *Látogatás* tett báró *Eötvös* Lorándnál, az Akadémia elnökénél, *Than* Károlynál, *Szily* Kálmánnál, *Wartha* Vincénél, *Schuller* Alajosnál és másoknál.

— **Kelemen** a városban. Az a hír, hogy *Kelemen* városának *Kada* Elek polgármester elnöklése

mellett tartott legutóbbi közgyűlésén, az önként lefektetett adók elfogadásának a megtagadását mondták ki, a valóságban nem felel meg. A legutóbbi közgyűlésen, amelyen nem is a polgármester, hanem a főispán elnököl, ilyen irányú indítványt nem adtak be.

— **A borsai egyházi gyűlés.** *Torzsáról* jelentik: Az ág. evangélikusok nagygyűlésének ma volt a harmadik napja. A gyűlekezet Szabadkáról Torzsára indult. A kulai vasutállomáson az egész kulai járás közönsége összesereglett és temérek fáklával, zenekarral várták az érkezőket. *Széchenyi* Tamás, a járás főszolgabírája üdvözölte *Zelinszky* Mihály államtitkár és dr. *Baltik* Frigyes, püspököt. Amikor az államtitkár a földmunkaügyet mint a legfontosabb politikai tényezőzt aposztrofálta, a szocialisták három tagja közbeszólt, de a csendőrök csakhamar eltávolították őket. Torzsán a messze vidékről odazárandozó lakosság beláthatatlan tömegben állott sorfalat. A notabilitások fogata előtt haladt a közönség zenekar. Másnap délelőtt 9 órakor a gyámintézeti nagygyűlés átalakult a Luther irodalmi társaság közgyűlésévé. A társaság ez alkalommal XVII. évi rendes közgyűlést tartotta. Ezt megelőzőleg a templomban egyházi ünnepély volt, amely után *Zelinszky* államtitkár a küldöttségeket fogadta. Dr. *Keller* Zoltán a társaság ügyésze 2000 koronás pályadíjat tűzött ki egy magyar nyelven megírandó, az evangélikus lelkészek társadalmi szerepéről, feladatuk és egyházi működésük irányának megállapításáról szóló műre. *Belohorszky* Gábor bácsi főesperes magyara, német és tót nyelvű hírlapok megindítását oha/taja, mely hírlapok az egyház érdekeit volnának hivatra foglalokozni. A közgyűlés foglalkozott az igazgatótanács által javaslatba hozott politikai naplap kérdésével is és annak megindítását egyhangulag elhatározta. Közgyűlés után áldomásra ült össze a társaság. Délután a társaság kocsin *Verbászra* utazott.

— **Műszaki tanácsos-választás.** A Pesti Izraelita Szent Egyet legutóbb tartott választmányi ülésén *Leitendorfer* Bélát, a kiváló tehetségű fővárosi műépítést egyhangulag műszaki tanácsosává választotta. E tisztség méltó módon való betöltése dícséretes jele a Szent Egyet a törekvésének, hogy a tereptők rendezésénél művészi szempontok is érvényesüljenek.

— **Statistikusok kongresszusa.** *Berlinből* táviratozzák: A nemzetközi statisztikai intézet IX. kongresszusát ma délelőtt *Inama-Sternegg* osztályfőnök a birodalmi gyűlés épületében megnyitotta. A császár nevében báró *Hammerstein* üdvözölte német és francia nyelven a megjelenteket és köszönetet mondott a porosz államkormány nevében, hogy meghívására oly számosan jelentek meg a kongresszuson. Méltatta a statisztika jelentőségét, mely immár el van ismerve tudományának. A birodalmi kormány nevében *Hopf* helyettes államtitkár a távollevő gróf *Posadowski* államtitkár nevében üdvözölte a kongresszus tagjait. *Stütt* közoktatásiügyi miniszter táviratilag fejezte ki legjobb kívánatait a kongresszus munkássága iránt. *Inama-Sternegg* osztályfőnök elnök ezután üdvözölte a jelenlevőket, kifejtette az intézet céljait és kiemelte az eddig elért eredményeket. *Wisselau* titkos tanácsos a szervező-bizottság nevében üdvözölte a kongresszust és köszönetet mondott a birodalmi és állami hatóságok előkészítéséért. A tudományos előadások sorát *Levasseur* párisi tanár nyitotta meg a föld területéről és lakosságáról tartott előadással.

— **Önkéntesség a felső kereskedelmében.** A felső kereskedelmi iskolai tanulók egyesés önkéntesi joga érdekében ez év tavaszán közös akcióit indították a kamarák és a miskolci kamara kezdsére a kereskedelmi miniszternél, kérve annak kieszközölését, hogy a kereskedelmi iskolák azon tanulói is részesüljenek az egyévi katonai szolgálat kedvezményében, akik bár a sorozás után, de még a bevonulás előtt teszik le az érettségi vizsgálatot. Ezt a kérelmet a kereskedelmi miniszter elutasította a kamarához intézett követező leiratában:

Közlőlvén a honvédelmi minisztériummal a t. kamarának hozzáim intézett felterjesztését, melyben a felső kereskedelmi iskolák azon tanulói, kik a sorozási év március hava esélyen az intézet utolsó évfolyamát látogatják s azt október 1-éig elvégzik, az egyévi önkéntesi kedvezményben részesítenéi kéri, értesítem a t. kamarát, hogy a fenn tiszelt miniszter folyó évi június 20-án, 42.246 sz. a kelt átiratában kijelentette, hogy a kérelem a védőtörvény 25. §-a első bekezdésének világos, határozott és teljesen indokolt rendelkezésével szemben ez idő szerint nem teljesíthető.

— **Legett község.** *Iglóról* jelentik, hogy *Krávájn* községben tegnap nagy tűzvész dühöngött, amely 65 házat és számos gazdasági épületet hamvasztott el. A tűzet kenyérsütés okozta. A kár 200.000 koronát megközelíti. Egy öreg ember a lángokban lelte halálát.

— **A Duna áradása.** A Duna, különösen az osztrák folyamszakaszoknál, egyre árad. A folyam-mérnöki hivatal jelentése szerint a fővárosnál a víz tegnap óta 12 foknyi hőmérséklet mellett 12 centiméter áradt; a mai magassága 277 centiméter,

Tüntetések gróf Tisza István ellen. Tegnapelőtt löversenyek kezdődtek meg Nagyváradon és pedig a Bihar megyei Gazdasági Egyesület rendezésében. Már a verseny első napját felhasználta a nép arra, hogy tüntessen gróf Tisza István ellen. Keményen megbucogták, amikor Vándor nevű lova elsőnek érkezett be a célhoz. Tegnap, a versenyek második napján még nagyobb tüntetéseket rendeztek Tisza István ellen, aki pedig itt Budapesten úgy szereti feltüntetni a dolgát, hogy Biharban nagyon népszerű ember minden Tisza s természetesen népszerű az is, amit kifundálnak az elméikben. Ott a Tiszák gyökere. Azonban hát úgy látszik, hogy ez a gyökér szerteszakadt. — Tegnap már akkor abug-kiáltásokkal és fütyülést fogadták a grófot, amikor a versenyterre kocsihoz s még vehemensebbül tört ki a tüntetés, amikor a lova, ugyanaz a Vándor nevezett, amely az első napon is futott, másodiknak ért be a célhoz. A bihar megyei gátversenynél történt azután, hogy egy Gabó Mihály nevű gazda a cél előtt a csemetékre megfektette lovát s így Medgyesi Lajos gazdálta az első. A két gazda között szóváltás támadt. Gróf Tisza István Medgyesi igazát védte s dühösen rászólt a zafjongókra:

— Becsukatom, aki még egy szót szól!

Erre irtózatot dühvel tört ki a zafjongás. A verseny utolsó futamában, a mezőgazdák versenyében Domján János lebukott lovaról és súlyos agyrázkódást szenvedett. Gróf Tisza István kocsiján kihajtatott a súlyosan sebesülthöz s azután el akart távozni a versenyterrről. A tömeg azonban utána szaladt és tüntetve üldözte. Utközben egy hídon kellett volna áthaladnia, de a tömeg elébe került és fenyegetően körülvette a kocsiját. Gróf Tisza István kénytelen volt visszafordulni és kerülő uton igyekezett hazafelé. De a tömeg mindig nyomában haladt. Nagyváradra háza előtt megújult a tüntetés, míg a rendőrség szét nem verte a tüntetőket. — Erre aztán mit tehetett egyebet a népszerű gróf, mint hogy még az esti vonattal hazatávozott Gesztre.

A pápa hagyatéka. Rómából jelentik, hogy az elhunyt pápa végrendeletének a végrehajtói megkezdtek a hagyományozott ajándékok kiosztását. XIII. Leo mindenkire gondolt, aki csak dolgozott vele, kivéve néhány szolgát, akiket csak életének egészen a végén alkalmaztak a környezetében. Ebből azt akarják következtetni, hogy a bíborosok kongregációján nyilvánosságra hozott végrendelet csak amolyan színelvleges végrendelet volt, hogy kikérüljék a végrendeletnek a polgári bíróság előtt való megtámadását. De azért nagyon valószínű, hogy a végrendeletet meg fogják támadni a pápa rokonai. Az egyháznak hagyományozott készpénzhagyatékot 25–40 millióra becsülik. Az a sok ajándék, amelyet a világ minden részéből kapott s amelyek között butoroktól kezdve egészen a bundáig mindenféle akad, több millió értékű, csak sok tárgy erősen meg van rongálva s a bundák a molylek martaékává lettek.

Választás az egyetemen. Az orvostanhallgatók segélyező és önképző egyesülete a múlt héten tartotta ezidei tisztikar választás közgyűlését. Az új tisztikar a következőképpen alakult meg: Elnök Zsigmond Zoltán, alelnök Körtvélyes Rezső, önképző alosztály elnöke Liebermann Leó, pénztáros Kern Tbor, ellenőr Tóthfalussy Imre, I. titkár Toló Loránt II, titkár Hampel Ferenc, főkönyvtáros Mező Béla, könyvtárosok Boytha Lajos és Ányán János, főjegyző Mitteleiner Aurél, jegyzők Bókay Zoltán és Keritink Károly, háznagy Zoltán Elek.

Ipariskolák egyenrangúsága. A belügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök a kultuszminiszterrel egyetértésben valamennyi törvényhatóságok kibeosztott körrendeletében az állami felső ipariskolákat és a budapesti állami felső építőkiskolákat oly intézeteknek jelentette ki, melyek az egyévi önkéntességük kedvezmény tekintetében, valamint az 1883: I. t. cikkben meghatározott köztisztviselői minősítési szempontjából kijelölendő állásokra nézve a törvényes minősítés tekintetében a középiskolák, nevezetesen a főgimnáziumok és főrealiskolák végzettségével egyenlő rangúnak tekinthetők. Ennélfogva ez iskolák a középiskolákkal egyenrangú tanintézetek közé sorozhatók.

Halálosítás. Dormándi Schöber Károly nyugos és kir. tábornok hadbíró, a III. osztályú Lipót- és a III. osztályú vaskoronarend lovagja és a legfelsőbb elismerési érem tulajdonosa 72 éves korában meghalt. Elhunytát feleségén született Vass Ilonán kívül két fia, két leánya és önként gyászolják. Temetése ma délután 4 órakor volt az Attila-kört 32. számú házból.

Bellusi Baross István államrendőrségi tisztviselő 45 éves korában hosszas betegség után meghalt. A rendőrség tisztikara külön gyászjelentést adott ki, a koporsóra koszorút helyeztek s a temetésen testületileg vesz részt.

Vér Farkas ma ötvenhat éves korában Budapesten meghalt. Az elhunyt erdélyi nemes s hetvenes években nagy szerepet játszott a fővárosi iju-

ság körében, de vagyonát eltékozolta s ma hajnalban a Szegegyházban mindenkitől elhagyva hunyta le szemét.

A tiszabecsi Rákóczi-ünnep. Ragyogó ősz nap sugar aranyozta meg a kanyargó Tisza-partján elterülő szép rónásokat, hol a hős kuruok Rákóczi szabadságharcának első győzelmes csatáját vívták 1708. július 14-ikén. Bereg-, Szatmár- és Ugoosamegyék honserelőt, kuruokelkü népe seroglet össze a kis faluban felállított tiszabecsi emlékoszlop körül, hogy kifejezze az ősbk emléke iránt élő igaz háláját és hódolatát s erőt merítsen a jelen válságos körülményei között, a nemzeti megpróbáltatás nehéz napjaiban. Az egyszerű keretből országos jelentőségűvé nőtte ki magát a vasárnapi emlékmű-leleplezés; azá tették azt a függetlenség párt kebeléből ellátogatott vezérferfiak, Barabás Béla, Barta Ödön, Uray Imre, Jékely Zsigmond, Luby Béla s az emlékmű készítésének lelkes megvalósítója Luby Géza képviselő. Némi harcias színezetet kölcsönözött e kis község nemzeti ünnepének maga az emlékmű létrejöttének előzménye is, mely a hivatalos ugoosi, illetve tiszaujlaki emlékoszlop felállításának korrektívuma is kívánt lenni. Hogy a hivatalosan felvezetett tiszaujlaki ünnepelő közönség, s az önként összerogregló tiszabecsi Rákóczi-bucszó között nem került összetűzésre a dolog, kizárólag e derék nép komolyságának s az ősbk emléke iránt való igaz tiszteletnek tulajdonítható s a tiszabecsi ünnepség egész lefolyásában a nemzeti büszke öntudat és komoly lelkesedés lélekemelő megnyilatkozása volt.

Megragadó látványt nyújtott a tiszaujlaki állomástól elindult, festői öltözékben megjelenő közönség elvonulása, amely két félre oszlott, u. m. a tiszabecsi s tiszaujlaki ünnepelő serege, külön utakon vonultak ünnepélyes helyére hangos cigányzeneszó kísérelle mellett. A tiszabecsi menetet mintegy negyedélszáz lovasbanderista nyitotta meg s 300 kocsiból álló sor s temérdek gyalogos közönség, mely a Tisza hídján átvonulva, a tiszabecsi református templom mellett felállított 4 méter magas emlékoszlop mellett állapodott meg. Maga az emlékmű színyéráraljai trachittutából készült, melybe két szentírtábla van illesztve a felirások számára. Az egyiken az emlékmű rendeltetése van bevéve, a másikon Szalay Károly budapesti református főgimnáziumi tanár ezen dicső tichona:

Itt ragyogott legelőbb a szabadság égi sugára,

Mely diadlra vivő bajnok gyevreség;

S bárha vés éjbe borult ragyogása: el sziveinkben,

Hirdeti nagy nevelés s honserelőre hevít.

Az ünnepélyt Mezey joghallgató tárogató zenéje nyitotta meg, s a botpahládái dalkör éneke, mely után Luby Géza, a kerület függetlenpárti képviselője mondotta el az emlékmű létrejöttének történetét, lelkes beszéddel megnyitva az ünnepet. Utána Orvásti Elemér szatmári református főgimnáziumi tanár tartott emelkedett szellemű szép beszédet a közönség kitaláló lelkesedésétől kísérelve, majd Barabás Béla képviselő tartott erőteljes, rendkívül tűzeshangú beszédet, melyben kitérte a cholyai hadiparancsra is, rendületlen kitartásra buzdította a közönséget a nemzet igaza mellett vittvő küzdelemben; majd Barta Ödön képviselő s Uray Imre képviselő tartottak lelkesítő beszédeket s Szalay Károly szavalta el óriási hatású keltve „Rákóczihoz” című lendületes költeményét. Ezután B. K. Károly szatmármegyéi ref. esperes átadta az emlékművet Tiszabecs községnek s Kalds Péter ref. lelkész átvette azt az egyház és község gondozásába. Erdekes volt Sarkady Mihály tiszaujlaki ref. lelkész beszéde is, ki megindokolta, hogy ő s vele több százán miért jöttek át Beszere ünnepelni a napot, hová a történelmi igazság követelte egy emlékmű felállítását. Ott voltak az ünnepelő sorában három megye előkelő családai számosan. Az ünnepélyt 400 terítésként lakoma fejezte be Bartha József e célra berendezett nagy épületében, majd táncmulatság, mely másnap reggelig tartott. Egy petróleumlámpa feldőlése következtében éjjel a táncra készült helyiség s mellette egy pár épület s 600 kereszt életműve a tűz martaléka lett. A rendkívül sikerült, lélekemelő ünnepély a legnagyobb rendben folyt le s a nagy számmal kirendelt csendőrségnek nem akadt semmi tennivalója. Így hirdeti most egymástól alig két kilométerre két emlékmű a Rákóczi dicsőségét s e környék lakosságának romlatlan, hazafias érzelmeit s lelkesedését.

Szocialista-tüntetés a katonák visszatartása ellen. Egy gráci telegramm jelent, hogy ott tegnap a szocialdemokraták négyüléssel tartottak, amelyen Resel képviselő mondott beszédet. Határozatot fogadtak el, amelyben kimondják, hogy a harmadécs katonákat szabadon kell bocsátani és hogy Ausztria nem adhat ujoncot, ha a magyar képviselőház meg nem szavazza. A négyülésen jelen voltak azután a tartománygyűlés báza elő mentek, ahol lármás tüntetést rendeztek. Azután tovább vonultak és az utcákon folytatták a tüntetést. Amikor tisztikkel találkozott, ezt kiáltották: *Le az ujoncok kintával!* Egy bosnyák katonát felszólítottak, hogy vesse le egyenruháját. A tüntetők azután az Arbeiterwille nevű újság szerkesztősege elé vonultak, ahol szótoszlottak.

Ha a cár Nápolyba menne. Egy nápolyi telegramm alapján már irtunk arról, hogy a nápolyi községtanácsban a szocialista városatyák tiltakoztak az ellen, hogy az orosz cár Olaszország földjére tegye a lábát. Az olasz lapok bővebben elmondják, hogy mi történt a nevezetes közgyűlésen, aminek a folytatása talán csakugyan az lesz, hogy a cár jobban meggondolja az olaszországi ut eshetőségeit. Mert azt a világ semmiféle rendőrségétől se lehet kívánni, hogy minden az után levő ember mellé egy rendőrt vagy katonát állítson, aki annak torkába fojtja az esetleges fűtőt. Arra készülnék tudniillik a szocialisták. — Az olasz újságok szerint egy szocialista községtanácsos azt indítványozta, hogy abban az esetben, ha a cár Nápolyba jönne, a polgármester az üdvözöl beszédében kérje meg a cárt, hogy adjon népének alkotmányt. Az indítványozó meg is fogalmazta az üdvözöl beszédet és fel akarta olvasni. A beszéd így kezdődött:

„Felség! On is csak olyan ember, mint a többi és mint azok a politikai bűnösök, akiket Szibériában agyonkorbólcsoltat . . .”

A közgyűlés azonban lehurrogta a szónokot és nem engedte a beszédet folytatni. Erre az indítványozó így kiáltott fel:

— Jól van, tehát nem olvasom tovább. De, ha a cár Nápolyba jön, úgy kifütyüljük, mint egy rekedt tenoristát!

A polgármester az indítványt nem bocsátotta szavazásra, amiért ismét a szocialisták csapatok pokoli lármát, úgy hogy az ülést be kellett rekeszteni.

Uj földrendés Lissabonban. Alig múlt egy hónapja, hogy Lissabon lakóit nagyarányú földrendés rázta fel éjjeli álmukból. A nagy város gyorsan változó eseményeinek közepette csakhamar elfeledték az augusztus 9-iki rémes éjszakát és senki sem gondolt arra, hogy a földrendés megismétlődhetik. És ime folyó hó 14-ikén, délután 1 óra 35 perokor, mikor legelőnkább az utcai elől, szép nap sugaras időben heves földrendés remegtette meg a járókelők talpa alatt a talajt. Az abaktívek megörögtek, a falak emlékedtek és süllyedtek és az ajtó recsegtek és ropogtak sarokaikban. A váms és táviróhivatalból rémüiten futottak az utcára, mert úgy tetszett, mintha a tömör boltozatok rájuk omlának. A vidékről is érkeztek hírek földrendésről. De részleteket még nem tudnak. Ugy látszik, hogy ezáltal is az idejétséggel és remülettel szabadultak meg az emberek, komolyabb szerencsétlenség nem történt. De a földrendések gyakori ismétlődése aggodalommal tölti el a lissaboniakat, mert ha eddig nem is esett kár emberéletben, senkinek tudhatja, hogy nem fog-e vajjon a legközelebbi alkalommal valami súlyos katasztrófát előidézni a föld megrázkódása.

Egy leány története. Miss Winfield, egy osimos husz éves amerikai leány Londonba vetődött egy évvel ezelőtt. Texasból érkezett, s egész vagyona a hegedűje volt, amely egy hölgyzenekarban remélt szerződést kapni, csak hogy éppen akkorá amikor megérkezett, az a „énekar megszűntette a működését. A szegény miss ekkor egyik színházi direktortól és ügynökötől a másikhoz ment valami kis foglalkoztatásért, de nem kapott. Kevés pénze elfogyott csakhamar, s az utcákon és az udvarokban kellett muzsikálni, hogy eltengődhessék valahogy. De nagyon keveset keresett, s egy este az éhségtől, hidegtől és fáradtságtól az utcán ájultan roskadt össze. A kórházba vitték. Mikor felgyógyult, egy hirdetésen akadt meg a szeme, amelyben a kávéház tulajdonos ügyes pincérlányt keres. Noha nem volt ajánlólevele, felogadták, s ilyen módon legalább a nélkülözésektől szabadult meg. A kávéház társasvendégei között egy fiatal amerikai is volt, akinek a miss elmondta szenvedéseinek történetét. És megtörtént, hogy ez a fiatal ember elragadtatva a lány szépségétől és energiájától, amelyekkel minden kísértésnek ellentállott, kieszközölte, hogy a miss több előkelő hölgy előtt játszhatott. És egy hét múlva a londoni szalonok sorra megnyiták a művészele előtt. Sir Thomas Lipton, egyik leggazdagabb és legkiválóbb tengerész érdeklődött iránta és mikor a miss néhány hónap múlva visszatért Amerikába, már tizezer forintja volt együtt és a legközelebbi londoni szezonra anyai szerződéssel kínálták, hogy el sem vállalta mind.

Házasság. Súlyom Gyula gyáros október 4-ikén vezeti oltárhoz a hódmezővásárhelyi templomban Hahn Juliska kisasszonyt, dr. Hahn Dávid hódmezővásárhelyi tisztifőorvos leányát.

Kapdébé Kaposi Ernő, a Városi Sznikör tagja e hó 24-én tartta esküvőjét az Erzsébetvárosi plébániatemplomban Dukay Annuska kisasszonnyal a Városi Sznikör tagjával.

Kander Vilmos eljegyezte Fvrm Frida kisasszonyt Kőrmenten.

„THERAPIA-PALACE“ Dr. Ebers Henrik főorvos szakképzett vezetője alatt. Cirkvenicán, Fiume mellett. Nyáron tengeri-fürdő. Télen hidegvizgyógyintézet. Egyetlen homokos tengerpart a Quarneróban. — Magyar konyha. — Magyar leveletés. — A tengerpart főnyelvi Képes útmutató.

— **A vásárosarnok királynője.** Turin városának is meg van az a kedves szokása, hogy megválasztja évenként a vásárosarnok királynőjét. Régi hagyomány szerint ez a választás ünnepekkel kapcsolatban szeptember havában történik meg. Természetesen a legerősebb és a legszebb leány lesz a vásárosarnok királynője, akit aztán hódolat és engedelmesség illet meg egy álló esztendőig. Ezideig egy *Rosso* nevű leány volt a királynő, de uralma végét ért és *Palma* kisasszonyt választották meg, aki egyébként foglalkozásra nézve koppasztott csirkeárus leány. A megválasztás napjának estéjén *Palma* kisasszonynak két banda adott lampiónos éjjeli zenét. Másnap következik a népi ünnep a királyi kertben, amelyet erre a célra a királyi család mindig átenged. Ide kocsin hozzák a vásárosarnok királynőjét, akit középkori ruhába öltöztetett apródok és alabárdosok kísérik, hogy fejedelmi voltát ezzel is igazolják. A népi ünnepet táncmulatság fejezi be, amelyben urak is részt vesznek. Az első táncot a vásárosarnok királynőjével rendszeren a turini polgármester lejtű. A turini nép különben nagyon el van keseredve, hogy az idei ünnepet elmosta az eső, megtartják tehát még egyszer. Egyelőre a táncmulatsággal kárpótolják magukat, amelyet nem halasztottak el. *Palma* királynő sok jogokat gyakorol a vásárosarnokban. Minden családi áldásnál is ő a komasszony, emellett nyoszolóleány, és végig táncol minden lakodalmat, amely a vásárosarnok árusai között fordul elő, s közben külön trónon ül, s koppasztott csirkék között reggelienként friss brokétának kell lennie. A vásárosarnok királynő rendszeren rögtön férjhez mennek, mielőtt vége a királynői állapotnak, s ilyenkor az összes árusok megajándékozzák. Nevezetesen, hogy ezek a volt királynők a tényleges uralkodó fejedelemszónynak állandó tanácsát alkotják s egyéb népi ünnep alkalmával is, kellőleg fölírta kötelesek ott lenni a kíséretében.

— **A déli vaspálya-társaság köszönete.** A déli vaspálya-társaság igazgatósága köszönetlevelet intézett a székesfehérvári hatóságához, amiért az augusztus 28-án a budai állomáson kiüti tüzész gyors megfékezésére körül, a székesfehérvári tűzoltóság dícséretét és elismerését érdemlő munkát végzett. A vasúttársaság egyuttal 600 koronát küldött a tűzoltóság részére s külön kétszáz koronát az oltásnál szerencsétlenül járt *Steiner* István tűzoltó fölsegítésére.

— **Khinai borsalmasság.** *Pekingből* jelentik: *Sen-Csien* khinai újságíró nemrég letartóztatták az alatt a gyuan alapján, hogy *Kama Yu-wei* reformátorral összekötésben áll. A tárgyalás során, amelyben kilenc mandarin vett részt, keveset tudtak rábizonyítani, ő azonban minden tartózkodás nélkül kifejezte rokonságát a reform-párttal. Erre halálra ítélték és augusztus 31-ikére tűzték ki a kivégzést. Ősi khinai hagyomány szerint ugyanis, amely gyakran a törvénynél is erősebb, a legmelegebb időszakban, július közepétől augusztus közepéig nem szoktak felelősen senkit. Kötelességszerűen figyelmeztették erre az övezet császárát, aki vak gyűlöletében minden iránt, ami összefüggésben van a reform-párttal, az ítélet végrehajtásának elhalasztásáról halálani sem akart. Megparancsolta, hogy a szerencsétlen *halálra korbácsolják*. Nyolc pribéket bítak meg a borsalmasság rendelet végrehajtásával. Két órán át verték ezek nehéz bambuszbotok által áldoztatuk, míg a hus a szó szoros értelmében cefafalatok nem lógott róla. Amikor látták, hogy *Sen-Csien* még mindig lélegzik, megfojtották. A kivégzett újságíró harmincegy éves volt s főleg a mandarinokat és boxer-pártiakat támogató nagy hővel, a mandarinok ennélfogva már régóta gyűlölettel viseltettek iránta. A rettenő kivégzés miatt a *pekingi* külföldiek között óriási az izgalom, s mély megvetéssel vannak azok iránt a körök iránt, akik ilyen rémségeket előidéznek és elűznek.

— **Sztrájkoló ácsok.** Az újpesti ácsok, mintegy 90-an ma reggel kimondták a sztrájkot. A sztrájkoló az akkord-munka eltörlését követelik, követelnek 10 krajczár minimális órabért, 10 órai munkaidőt, amelyből egy óra ebédszóra van.

— **Meggyilkolt demimonde.** *Aizles-Bainsben*, mint *Párisból* jelentik, a kastélyban meggyilkolták és kirabolták múlt éjjel *Fougère* híres félvilági hölgyet. A leány komornáját szintén meggyilkolták, barátját, *Giriat* kisasszonyt pedig félholtan felfogták. A gyilkosok negyedmillió frank értékű ékszert raboltak el. A meggyilkolt félvilági hölgy körülbelül negyvenöt éves volt, de csak néhány évvel ezelőtt vonult vissza.

— **Vérezgő katonák.** *Csebi György* 22 éves kovács-segéd tegnap késő este kedvesével *Török Erzsébet*t a tűzér gyakorlóterem ment keresztüli. Egyszer elébe toppant két tűzér és két szerkesztő katonára, akik a leányt közrefogták és elakarták vonzolni. A kovács-segéd természetesen nem hagyta a leányt, mire az egyik katonára kardjával végig vágott *Csebi* fején, úgy, hogy a szerencsétlen vértől elborítva eszméletlenül esett össze. A leányt ezalatt a többi a földre teperte, betölte a száját. A fiatal leány sem hagyta magát, folyton segítségért kiabált, mire egy rendőr jött elő. Ettől a segítésre katonák elmenekül-

tek. *Csebit* a mentők részesítették első segítségben. A vérezgő katonákat nyomozzák.

— **Renan-anekdóták.** A francia lapok tele vannak mostanában Renan-anekdóttal. Kettőt közülök, melyek Renant, mint a francia akadémia tagját, mutatják be, mi is közlünk, minthogy nagyon jellemzők arra, hogy mint gondolkozott Krisztus életének írója, a „földi halhatatlanságról.” Egy napon *Freyinet*, az akkori miniszterelnök elbátározta, hogy jelöltje magát az akadémiai tagságra. E végből sorba járta a „halhatatlanokat” és az első, akit meglátogatott, Renan volt. A tudós szinte túlradó udvariassággal fogadta és színellett tisztelettel figyelt szavára, míg aztán hírtelen félbeszakította: „Oh, nem kell tovább beszélnie, miniszterelnök ur, okvetlenül öre szavazok!” „Nagyon köszönöm”, mondotta *Freyinet*, miközben elegánsan meghajolt. „De annyit meg kell még jegyezmem”, folytatta Renan, hogy egy esetben, nem tarthatnám meg szavamát. — „Ah!” — „Igen. Abban az esetben, ha közben a közvélemény elnöke is ajánlatná magát!” . . . Másokhoz kérték szavazatát egy jelölt számára. Aubernon de *Nerville* asszony egyik költő barátját szerette volna a halhatatlanok közé juttatni, aki már évek óta hasztalanul kopogtatott az akadémia kapuján. Mikor Renan egy ideig kérte magát, *Nerville* asszony így szólt: „Oh, könyörgöm önhöz, szavazzon rá, mert ha a szerencsétlen ifjút nem választják meg, okvetlenül belehal.” — „Az már más!” felelte Renan. — És valóban rászavazott. A költő mindamellett megbukott. A következő évben azonban újra megüresedett egy hely az akadémiaiban. Aubernon asszony újra megjelent Renannál és újra kijátszotta legnagyobb titoktartóját: „Biztosítom, hogy belehal, ha nem választják meg.” Ekkor Renan szemrehányó hangon felelte a hölgynek: „Oh asszonyom, ezt ön már a mult évben is megígérte nekem és az az ember még mindig él!”

— **A henteseknek panasza van.** A henteseknek panasza van a fővárosra, s bár nekünk van igazán sok és jogos panasznok a hentesekre, ezuttal el kell ismerni, hogy az ő kívánásai is jogosultak. A főváros ugyanis a kormány biztatására a konzumvásáron elrendelte az élsúlyban való vásárt. A kormány ugyanis azt mondta, hogy ezt a vásári rendet teszi majd kötelezővé az egész országban. Ez az általános intézkedés elmaradt s ez idő szerint éppen csak a budapesti piacon van gyakorlatban az élsúly szerinti vásár. A főváros már másfél év óta sürgeti a vásárok országos rendezését, de hiába s most már el is határozta, hogy ha egyéb piacokon más a rend, hát nem fogja a budapesti henteseket továbbra is olyan vásárra kötelezni, ami rájuk nézve az általános gyakorlattal szemben káros. — A henteseknek különben egyéb panasza is van. Azt mondják, hogy a Vágóhídon alkalmazott fiatal napidíjas állatorvosok túlságosan ambiciózusak a tudományuk bebizonyításában s nyakraőre elkobozzák a levágott sertést. A henteseknek pedig kora reggeltől késő délig várniuk kell a vágóhídra, mert csak akkor megy ki a főállatorvos, aki fölülvizsgálja az eseteket. A minap példánl megtrónt az, hogy egy henteslő tíz sertést koboztak el reggel, déliben pedig a főállatorvos konstátálta, hogy kileneknek semmi baja nincs.

— **Betörő eset.** Az éjszaka egy fúrfaugos cselédleányt tartóztatott le a rendőrség, aki a gyárt módon akarta meglopni a gazdáját, *Kovács Adolf* magánhivatalnokot a Vörösmarty-utca 16. szám alatt lévő lakásban. *Kapa Rózának* hívják a jeles cselédet. Tegnap délután kimenője volt s elbucuzott a gazdájától, mintha elmene. E helyett azonban elbújt a fürdőszobában, ahol megvárta, míg a gazdája elmegy hazulról. Ekkor azután elbújt a rejtékből és ami pénz, ékszer és drágaság volt a lakásban, azt mind összezsomagolta. Azután feltörte a szekrényeket, széthányta a ruhaneműt, felforgatta a butorokat, mintha betörők jártak volna a lakásban. A leány azonban elszámította magát. A gazdája előbb tért haza, mint gondolta, úgy hogy csak a fürdőszoba ablakán keresztül tudott menekülni. A házbeliek azonban észrevették a leány szokását. *Kovács Adolf* így megtudta, hogy a cselédje volt a betörő. A fúrfaugos leányt a rendőrség letartóztatta.

— **Öngyilkosok.** Ma este 9 órakor a Lánchídról egy ismeretlen 20—22 év körüli munkásleány a Dunába ugrott s a habok között nyomtalanul eltűnt. A hidon egy piros kötőt hagyott. — *Hordvít VIII.* János rendőr ma este a kispesti erdőben egy fára akasztott holttestre akadt. Kiderült, hogy a holttest *Faller Nándor* 62 éves péksegédé, aki nyomora miatt lett öngyilkos. — *Lukács Ferenccel* kocsis felesége ma délután öngyilkossági szándékkal lüktetődatot ivott. A Szent-István-kórházban ápolják.

— **Megkésélt főmérnök.** Az éjszaka *Tavy Károly* főmérnök arra ébredt, hogy ablakának vasredőnyeit döngögték. A főmérnök kiment s látva, hogy egy pár garázda részeg ember csinálja a blakot a galibát, elparancsolta őket az ablak ablak. Egyikük azon-

ban a főmérnökhez ugrott és zsebkésével halántékra szúrta. A veszedelmesen sebesült embert a lakásban ápolják; az ismeretlen késelőt pedig keresi a rendőrség.

— **Rendőri hírek.** *Reiszberger Nándor* 18 éves vasesztélyostanoncot az éjszaka a Telepi-utóban ismeretlen emberek megszurkálták. Az István-kórházban ápolják. — *Lohonyai Sándorné* született *Middl* Anna varrónő ellen több feljelentés érkezett a rendőrségre, hogy a reá bízott ruhákat és szöveteket el-sikkasztotta s azután megszökött. A tolvaj varrónőt a bécsi rendőrség ma a főkapitányság megkeresésére letartóztatta. — A Mester-utóban vasárnap dében a 268. számú villamos kocsit elgázolta *Kolláris János* 6 éves iskolásfiút, akit a mentők automobilon szállítottak a Stefánia gyermekkórházba, ahol a szerencsétlen súlyos sebeibe belehalt. — *Foros Miklós* az éjszaka a Dembinsky és Rottenbiller utca sarkán elrabolta *Tapi József* állványozó ezüst óráját és láncát. A rendőrség Borost letartóztatta. — *Márton*, *Katka* könyvelőné ma délelőtt a Kerepesi-úton, a Metropol-szálló előtt kis készletéből elvesztett 2 darab 100 koronás és egy darab 10 koronás bankjegyet. A szegény leány kéri a becsületes megtalálót, hogy a pénzt szolgáltassa vissza neki a Kohn és Grünhut-oteg irodájában, *Hársta-utca 1. szám alatt*. — A rendőrség letartóztatta *Kaufmann Béla* 24 éves munkatálat ügynököt, aki még szeptember elején ellopata *Schnur Armin* magánhivatalnok bíróndjét, amelyben 800 koronát ért ruhamező volt. *Schnur* ugyanis a Lázár-utóban átadta *Kaufmann*nak, hogy vigye a pályaudvarra. *Kaufmann* azonban egy óvatlan pillanatban megszökött a bírónddel. A rendőrség tegnap kinyomozta és lezárta.

A löversenyek ellen.

(*Szín egy budapesti kávéház. Kis kerek asztalka, rajta Sportlélet, Magyar Turf, Vadász- és Versenylap, Sport s még vagy tíz löverseny-szajlap. A sajtólapokon kívül jelen vannak még az asztalnál Garam ur, könyvtelző és Roncsay, miniszteri fogalmazó.*)

Garam: Pincér, a Sportlélet!

Pincér (a kávéház tulajd sarikából): Kézben van kéremaissan!

Roncsay (az asztal másik oldalán): Tessék, nálam volt...

Garam: Köszönöm... Garam vagyok...

Roncsay: Roncsay, kereskedelemgy... (Kezel adnak egymásnak)

Garam: Hát csütörtökön kezdődik.

Roncsay: Igen... Átkozott löverseny...

Garam: Nem való tisztességes embernek.

Roncsay: Hát nem olvasott most is a nagy nyári csalásokról?

Garam: Nekem mondja, a tanárnak?... Csak ott mindenki a piros startergömbtől egészen a start-szalagig.

Roncsay: Csak kísérje figyelemmel a rendőri rovatot... Löverseny idején huszszor annyi a sikerkasztás, a betörés...

Garam: Törvényileg kellene beszüntetni...

Roncsay: De hiszén ez nem tarthat így sokáig... Legyen csak száz koronás fogadás, így legalább a szegény emberek nem veszíthetik el a pénzüket... Oh, mennyi nyomorúság, mennyi bűn...

Garam: S nincs senki, aki ez ellen felszólalna.

Roncsay: Se az újságok se a törvényhozás.

Garam: Hallatlan... Csütörtökön újra löverseny...

Roncsay: Mit szól a Price of Wales handicap nevezéséhez...

Garam: Óriási mezőny áll starthoz...

Roncsay: Azt hiszem, Styriának nem rossz...

Garam: Nekem Klára a tipem...

Roncsay: Én csak Styriát fogadom...

Garam: Mit szól ehhez a hajmozáshoz... stb. stb. stb...

FŐVÁROS

(*) **A Rákóczi-ünnep költségei.** Budapest székesfőváros polgármestere megengedte, hogy a budapesti Rákóczi-ünnep rendező-bizottsága az október 11-én rendezendő nemzeti ünnep költségeire és a Rákóczi-szobor javára gyűjtést rendezhessen.

(*) **Póthitel a szegény-alap részére.** A III. kerületi (6-budai) előjárásnak 80.000 koronát szavaztak meg a költségelőirányzat megállapításakor, a szegények segédkezőse címén. Ez az összeg elfogyott s az előjárásig most, hogy a havi-, napi- és rögtöni segélyezéseknek eleget tehessen, 4500 korona pótlólagos hitelt kér; ebből főleg a népkonyha-jegyeket fogják a hétén át utaltatványozni. A tanács a kérelmet kiadta a pénzügyi bizottságnak, hogy a pénzügyi tevényt iránt tegyen javaslatot.

SZÍNHÁZ, ZENE

** A cigányverseny utolsó napjai. Folytonos érdeklődés és mindig telte nézőzettel mellett folyt le a Népszínház színpadán a *Cigányélet* eddigi egyfolytában tartott 14 előadása, s Dankó népszínművének keretében aratott népdal és cigányzeneverseny fényes diadalát jelenti a magyar népdal kultuszának. Még csak két estén lesz alkalmunk a Népszínház közönségének a fellépő cigányzenekarok versenyében gyönyörködni. Holnap, kedden, ismét nagy zenei meglepetés vár a közönségre. *Sováánka* Nándor, egy fiatal zenei tehetség fog zenekarával bemutatkozni. Ugyanekkor játszanak *Hegedűs* Gyula pécsi zenekara, amelyel Londonban is elismerést szerzett s *Lakatos* Dani losonci primás zenekara is. *Komlóssy* Emma népdalokat fog énekelni *Banda* Marci zenekarának kísérete mellett s bemutatkozik e napon *Récz* Lajos 11 éves szülő-hegedűs *Rádics* Béla zenekarának kísérete mellett. Az utolsó versenynapon, szerdán, *Balogh* Bandi kecskeméti s *Szalay* Gyula és *Sági* Pali fővárosi zenekara rekeszti be az országos cigányzeneversenyt s ugyanekkor bemutatkozik *Kiss* Klári, a Zeneakadémia végzett növendéke, *Ábrányiné* egyik legtehetségesebb tanítványa, aki népdalokat énekel.

A vége felé járó cigányverseny mai estéje meglehetősen mozgalmas volt. *Szalay* Lajos ungvári bandája játszott szépen tetszés mellett. A második felvonás előtt Nagyvárad híres zenekara, a *Hamza* Miska és fia bandája küzdött az elsőségért. Ez az elsőrangú banda pompásan húzta a gyönyörű lassu és friss Dankó-nótákat, majd a zugó tapsviharra ráadásul az öreg *Hamza* Miska remek hegedűszólójában gyönyörködött a közönség. Az előadás egyik érdekessége *Ledófsky* Gizella fellépése volt, aki pompásan csongó hangján, a tőle megszokott művészettel, meleg érzéssel énekelte el mindazokat a Dankó-nótákat, amelyekkel pár nap előtt is nagy sikert aratott. A művésznő énekét zavaró epizód előzte meg. Ifjabb *Berkes* Béla bandája kísérte és a fiatal primás, aki bizvást megérdemel egy kis szülői fenyítést figyelmetlenségéért, más nótát húzott, mint amit a művésznő énekelni kezdett. A kisasszony figyelmeztette a hibára, de látva, hogy nem használ, amugy magyarosan eldudolta a nótá kezdetét, mire magához tért a fiatal primás is. Ma este lépett fel *Fehér* Poldi szegedi hegedűművész is, aki gyönyörű játékával megérdemelt sikert aratott. *Leány* bravurosán kísérte cimbalmon. *Kiss* Mihály és *Papp* Ferenc éneke ma is tetszett és a Cigányélet szereplőinek is sokat tapsolt a közönség.

** A Nemzeti Színház bemutatója. A Nemzeti színházban pénteken bemutatásra kerülő ujdonságból *Brieux* *Blanchette* című 3 felvonásos színművéből, amelynek magyar címe *Patyolat kisasszony* lesz, már a színpadi próbák folynak. Az ujdonság teljes szereposztása a következők:

Rousset—Ujházi, Roussetné—Rákosi Szidi, Eliz—B. Lenkei E., Galoux—Gyenes, Lucie—V. Molnár R., György—Dessó, Morillon—Gál, Agoston—Mihályfi, Bonenfant—Gabányi, Juleán—Györgyné, Egy szerkes—Abonyi.

A pénteki bemutató előadásra a premióra helyáron, a szombati és vasárnapi előadásra pedig a rendes hályáron már ma kaphatók jegyek a színház elősarokban levő elővételi pénztárnál és a városi jegyáruló helyeken a szokásos árak mellett.

** A német oszár kftintetése. *Vilmos* német oszár, pécsi tartózkodása ötletéből *Schlenker* Pál, a Burg-színház és *Mahler* Gusztávot, az Opera igazgatóját, a német koronarenddel tüntette ki.

** A Vigaszínház bemutatója. A *Vigaszínház* kiváló gondossággal készíti elő a oszűrtőki premiórét, amelyen három egyfelvonásos kerül bemutatásra: *Zboray* Aladár: *Lya* című meséje, André de Lord: *As igazgató* vr című drámája és *Csehov* Antal: *Leánykérés* című vígjátéka. Mind a háromban a színház legkedveltebb tagjai működnek közre, még pedig rendkívül eredeti szerepekben. A darabok és szereposztása a következők:

Lya: Máté — Szerémi Zoltán. Márta — Nikó Lina. *Lya* — Varsányi Irén. Vég, Szerelem, Vándor — Tanay Frigyes.

As igazgató vr: Goudron — Hegedűs Gyula. Plume — Balassa Jenő, Henri — Tapolczai Dezső. Jean — Tanay Frigyes. Róbert — Fenyvesi Emil. Foyensé — Hunyadi Margit. Eugéne — Kertész Eln. Főapó — Kazalický Antal. I. apó — Rónaszéky Gusztáv. II. apó — Győző Lajos. II. apó — Dayka Balázs. IV. apó — Gyarmati Gusztáv. V. apó — Kassay Győző. VI. apó — Halász.

Leánykérés: Csukbor Stepan. Stepanovits — Vendrei Ferenc. Natália — Varsányi Irén. Loinov Iván. Vaszilyevics — Góth Sándor.

** Duse Eleonora Zríhoben. *Duse* Eleonora, a világhírű olasz tragika, aki huzamos ideig betegeskedett, újra megkezdte színpadi működését s most *Zárichben* játszik társulatával. A művésznő *Domaynak* *L'antre danger* című színművében lépett fel először a legnagyobb hatással.

** A Budai Nyári Színház bemutatója. A *Budai Nyári Színházban* *Mocsáry* Béla pénzügyminiszeri osztálytanácsosnak, a *Szálka* és *Háló* című sikerült vígjátékok szerzőjének *Tour de Main* című egyfelvonásos mulattató új vígjátékát holnap, kedden mutatja be *Krecsányi* színtársulata. A darab szereposztása a következők:

Dr. Bálint Elemér min. segédtitkár — Réthey, Viola, neje — H. Borostyáni Sári, özvegy Káldárné — Krecsányiné Klári szobalány — Szöke Gizella.

Az új vígjáték után *Souppée* *Szép Galathea* című egyfelvonásos operettje kerül színpadra. A címszerepet *Anday* Blanka, a főbb szerepeket pedig *F. Kállai* Lujza, *Mihályi* és *Ujvári* játszzák.

** Pályázat dalszövegre. A Rákosi közművelődési és jótékony-egyesület a következő dalszövegekre hirdeti pályázatot:

1. **Zászlódal szövege.** Tárnya a magyar nemzeti zászló dícsőítése. magyar dallam, megzenésítésre alkalmas formában és legfeljebb 4 versszakban Jutalom 20 korona aranyban. 2. **Magyar egyházi ének** két részben, és pedig: a) Az istentisztelet első felére: az Ur hatalmát, dicsőségét, belövetet hitünké, hódolatlunk telajánlását és Isten szentségét tárgyazó 5 versszak. Jutalom 1 darab 20 korona arany. b) Az istentisztelet második felére: a magyar nép főhása a hazáért 3—4 versszakban. Jutalom 1 darab 20 korona arany. A pályaművek idegen kézzel írva és jelleg levélkével ellátva 1903. évi október hó 10 én déli 12-ig az egyesület elnökségéhez, Budapest 100. postaszám alá küldendők. A pályaműveket *Palágyi* Lajos, *Móra* István és *Lányi* Ernőből álló bizottság fogja megbírálni és a díjakat odaítélni.

** Patti Adellina amerikai körutja. Patti Adellina, a világhírű énekesnő, november másodikán és negyedikén hangversenyt rendez New-Yorkban. Már eddig is annyit jegyeztek elő helyeket, hogy Patti impresszáriója, *Grau* Róbert, a közönség tudomására hozta, hogy egy, később meghatározandó napon, nyilvánosan el fogja árverezni a helyeket. *Grau* ezenkívül megírta a new-yorki lapokba, hogy bizonyos számú, különböző városokban tartandó hangversenyt, egyenként 10.750 dollárért adott el. Patti az estének 5000 dollár rugó honoráriumon kívül, a 7500 dollárt feitülműlő bevételeknek fogja megkapni. Hatvan koncertért 300.000 dollárnyi honoráriumot biztosított neki impresszáriója.

** Legeett színház. *Moszkvából* táviratozzák, hogy a *tambóvi* új városi színház, melyet csak nemrégiben építettek, porig égett. A tűz egy órával az előadás előtt lüktött ki s az előadás kezdetének idejére már csak füstölögő üszökhalmaz volt.

Nyitlér.

Egyéves önkéntesek
legjobban és legolcsóbban szerezhetik be felszereléseiket az előnyösen ismert

BLUM ÉS TÁRSA

szerb királyi és József főherceg udvari szállítónál
Budapest, Sütő-utca 2. sz.

Az országos iparpártoló egyesület felügyelete alatt álló
Szabászi mintá-iskolába

a beiratások megkezdődtek és jelentkezni lehet
szeptember hó végéig. Váci-utca 7. sz. II. em.
Az igazgatóság.

(Az e rovat alatt közöltetnek sem tartalmáért, sem alakjáért
nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT

** Szemere-féle oállvő versenyek. *Szemere* Miklós országgyűlési képviselő, a B. E. A. C. elnöke október 2-án nemzetközi junior oállvő versenyt rendez a pusztaszent-lőrinczi lövöldéjében. Az első legjobb lövő 3000 koronát és tiszteletdíjat; a második 1500 koronát és a harmadik 500 koronát kap. A tiszteletdíj aranyérem, a második és harmadik győztes ezüstöt, a többi bronzérmét kap. Részt vehet, a társadalmi állásra való tekintet nélkül minden egyén, aki 1880. január 1-je óta született, a becsület ellen soha nem vétett és nyilvános oállvő versenyen eddig díjat nem nyert. Tét 20 korona; a B. E. A. C. tagjai felét fizetik. A föltételek egyébként ugyanazok, mint a május 4-iki nemzetközi versenyen. A nevezési határidő szept. 25-ike, déli 12 óra. A nevezések igazoló okmányokkal felszerelve a téttel együtt a Budapesti Egyetemi Atlétikai Klub titkárságához (IV., Központi Egyetem) intézendők. A nemzetközi versenyen kerül előntésre gróf *Széchenyi* Béla koronáért ezer koronás díja is, amelyre azonban csakis magyar állampolgárok pályázhatnak. A tételek kétharmadát (1000 koronáig) a második legjobb jövő, egyharmadát (500 koronáig) a harmadik győztes kapja. Részt vehet, a társadalmi állásra való tekintet nélkül minden magyar honpolgár, aki a becsület ellen soha nem vétett és 1878. január 1-je óta született. A nevezés ugyancsak szeptember 25-én jár le s szintén a B. E. A. C. titkárságához intézendők.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Változás a büntetőtörvényeszkben. *Zeitay* Leó, a budapesti büntetőtörvényeszk elnöke ma közlést elnöki köriratával intézkedett a szolgálati beosztásnak időközben szükségessé vált módosításáról. Ez évben a törvényeszkben lényegesebb változás nem lesz. A bírói karban egyetlen személyesre történik. dr. *Mikovich* Lajos bíró, aki eddig a föllebbviteli tanácsban előadó-hoz volt, az elnök áthelyezte az esküdtészi tanács-hoz, dr. *Kramszta* Imre bíró helyébe, aki viszont *Mikovich* bíró helyét fogja október 4-től kezdve a föllebbviteli tanácsban elfoglalni. Az elnöki körirat közli a jegyzők és joggyakornokok újabb szolgálati beosztását.

§§ Felügyeleti pör. *Debreczenből* táviratozzák: *Móricz* Pál, a *Debreczen* szerkesztője, *Rudnyánsky* Gyula a „Magyarok királya” című költeményének közlése miatt királysértéssel és izgatással vádolva állott ma törvényeszk előtt. *Móricz* a költeményt március 15-én berati emlékkül kapta és a kézirat *Rudnyánsky* tudta és beleegyezése nélkül közölte és a névalírást elhagyta. A lapot elkobozták. A felelősséget *Móricz* elvállalta. Az inkriminált költemény így hangzik:

Magyarok királya.

Magyarok királya!
Mít csinász te véltünk?
Hát jót mi már töled
Hiába remélünk?
Ha könnyeztél: sírtunk;
S te úgy szeresz minket,
Hogy egyre feltépd
Régi seibeinket?

Két kezed van, felség,
Mienk csak az egyik;
Mért láttuk oly ritkán
A másikat eddig?
Jobbodat az osztrák
Fogja diadalni;
Miféleként mért sujtasz
A mostoha ballal?

Mind, ami kegy, pompa,
Mért jut a cudarnak?
S mért töröd, hogy minket
Te nevedben marnak?
Mért vagy Bécsben otthon
S csak vendég minálunk?
Mikor mi élébed
Igaz szívedl állunk.

S meg nem pihen addig
Haragunk kaszája,
Mig szabaddá nem lesz
Magyarok hazája.

Tizenhárom sebből
Vértett ez az ország;
Ósi szabadságot
Pribékek elorzák;
Kedvedért a nagy gyszát
Mély sírba temette;
Mért vijjog hát vérséd
Még most is felette?

Az a gyűlölt nótá
Mért ingerli vértünk?
Neked mi, királyunk
Egy nótát sem értünk?
Az a két szín mért csap
Orcánba galádul?
S mért ne igyunk mámorl
Rákóczi dalából?

Magyarok királya!
Szívünket mért tépd?
Hisz nincs a magyarmál
Hűségesebb néped.
Nagy a bizodalunk,
Híres a hűségünk —
S ezért mi örökök
A gyehonnán egünk?

Te vagy az oltárunk,
Te az imádságunk:
De jaj, ha mi egyszert
Véres rendet vágnak!
Hogyha elfeledjéled
Legdrágább javunkat,
Magyarok királya,
Rettegő haragunkat!

Jaj ha mi még egyszert,
Véres rendet vágnak:
Isten káromlássá
Válk imádságunk ! ! !

Rudnyánsky Gyula kihallgatása után a perbeszédet következtek. Nagy hatást keltett az esküdtészek soraiban is *Nessi* Pál szép és tartalmas védőbeszédé, melynek erejét az ügyész hiába igyekezett meggyengíteni. Az esküdték főnöke délután 5 órakor hirdette ki az esküdtészek verdiktjét, mely szerint *Móriczot* nem vétkesnek mondta ki, mire a törvényeszk felmentő ítéletet hozott.

SS A Pejacsevič grófok vizsálva. Néhai gróf Pejacsevič László 1882-ben testvéröccsével, Gáborral szerződést kötött. Ez szerződés értelmében Gábor gróf átengedte huszezer korona (értékű) ingóságát és ékszerait László grófnak, aki ennek a fejében 1440 forint évről-évre biztosított a fősorsának. Ezt a köteleseget nemcsak maga vállalta, hanem kiterjesztette az örökösire is. Gróf Pejacsevič László 1901-ig pontosan megkapta az évről-évre, mely öreg napjaira jóformán egyedüli jövedelme volt. Történt, hogy gróf Pejacsevič László 1901-ben meghalt, a szerződés értelmében most már a fősors gróf Pejacsevič Tivadarra hárult a kötelesege, hogy Gábor grófnak az életjáradékot megfizesse. Fizetett is egy-két részletet, de aztán a titkárával megíratta Gábor grófnak, aki akkor Párisban tartózkodott, hogy véleménye szerint ő nem tartozik fizetni, mert a szerződés csak néhai édesapját kötelezte. Erre a levélre azt felelte Gábor gróf, hogy az ő jussa kétségtelen és sietett vissza Magyarországra, hogy gróf Pejacsevič Tivadarral rendezze a dolgot. Budapestben kellemetlen meglepetés várta. Távolléte alatt főtörték a szekrényt, s sok holmijával együtt ellopták a néhai gróf Pejacsevič Lászlóval kötött szerződést is. De elűt mint utóbb meggyőződött, a szerződésnek a családi irattárban őrzött eredeti példánya is. A csapás annál súlyosabb volt, mert gróf Pejacsevič Tivadar titkárja azt írta neki, hogy a gróf csak a szerződés fölmutatására hajlandó tovább fizetni a járadékot. Erre gróf Pejacsevič Gábor azt felelte a titkárnak, hogy a szerződést csak gróf Pejacsevič Tivadar érdekében lophatta el tőle valaki, aki ezért a gróftól jutalmat vár, egyben infámságnak és embertelenségnek jelentette ki a gróf eljárását. E levélbeli sértésért gróf Pejacsevič Tivadar becsületsértésért föjlesztette Gábor gróft, akit a büntetőbírárság annak idején száz korona pénzbüntetésre ítét. Ez ítélettel ma foglalkozott a törvényszék főlebbviteli tanácsa, nagyvárányi dr. Fekete György elnöklésével. A tárgyaláson sikerült a pernek némely homályos részleteit tisztázni. Így kiderült, hogy a gróf a szerződést időközben megtalálta régi papírosai közt, tehát csalódott, amikor azt hitte, hogy a neki fontos okirat ismeretlen tettes ellopta. Kiderült, hogy gróf Pejacsevič Gábor az évről-évre per indított Tivadar gróf ellen, de a per tárgyalásán lett, mert Tivadar gróf kijelentette, hogy fizeti az évről-évre. Gróf Pejacsevič Gábor, aki ma személyesen megjelent a főlebbviteli tanács előtt, azzal védekezett, hogy ő nem akarta Tivadar gróftól megbántani, csak kereste a jussát, talán erősebben, mint kellett volna. A törvényszék főlebbviteli tanácsa gróf Pejacsevič Gábor becsületsértésért *íz korona pénzbüntetésre* ítélte.

SS Halálós ítélet. Eszéről jelenük: hogy a mitrovici törvényszék *Miatovics Jovan* borbírságát kétél által való halálra ítélte. *Miatovics Jovan* 18-án éjjel Karióca közelében csakánnyal agyonverte *Pavics Jovan* Lázár cukorkészítőt és kilosztotta. Az elítélt kijelentette, hogy belenyugszik a halálós ítéletbe, azonban védője főlebbvitelt.

TÁVIRATOK

Vilmos császár Danzigban.

Danzig, szeptember 21. Vilmos császár háromnegyed 5 órakor ideérkezett Nagy Vilmos császár emlékszóbrán leleplezésére.

Danzig, szeptember 21. Ma délután Vilmos császár a birodalmi kancellár, Rheinbaben, Podbielski és Einem miniszterek és nagy ünnepi gyűlést jelentében leleplezték I. Vilmos császár emlékszóbrát.

Danzig, szeptember 21. Az emlékszóbráról Vilmos császár a főparancsnoksághoz ment, amely előtt az állami kohók munkásainak küldöttsége foglalt állást. Egy fegyvergyári gépész kifejezte a császárnak a munkások hódolatát.

A danzigi állami műhelyek, ugymond, rendíthetetlen hűséget fogadnak a császárnak és kéri az ís-tent hogy adjon neki boldogságot és áldást. Vilmos császár így válaszolt:

Köszönöm önöknek azokat a szavakat, amelyeket a munkások nevében mondtatok és kérem adják át köszönetemet a műhely munkásainak. Örömmel szolgál, hogy éppen a mai napon látom önöket, a nagy császár emlékszóbrán leleplezésének napján, akinek tetteiben egyesek önök közül résztvettek, aki a német népek meghozta az évszázadokon át őhajtott egységet. Csak az egységes német birodalom felépítésével vált lehetővé, hogy a kereskedelem és ipar hatalmas fejlődése oly sok német munkás erőteljes öklét foglalozhatta. Azt hiszem, hogy a munkásoknak is legnagyobb érdeke, hogy ezt a német birodalmat osztrákkal fenntartsák. Mert csak ilyen birodalomban találunk a munkások bérre, keresetire és megelégedésre és tekinthetnek bizalommal a jövő elé. A német munkások nagyrésze átme-gy a hadsereg soráin és abban oktatásra talál és fegyelmet tanul. Ez az oktatás adja meg a lehetőséget, hogy békés téren győzelmet győzelem után arassanak és

mindenütt tudják, hogy mit jelent a német munka. Továbbra is remélem, hogy azok az érzelmeik, amelyeknek önk ma a cs. és kir. műhelyekben alkalmazott munkásaim nevében kifejezést adtak, a többi munkások szívében is élnek és azok továbbra is maradnak s mindig tudatában vannak annak hogy első sorban németek és hogy a munkásoknak a németéssé részére a békében tisztelgetést kell szerezniük és hogy a háboruban sem haboznak a régi fegyverhez nyulni, ha arról van szó, hogy megvédelmezzék a hazát. Amíg ilyen érzelmeik irányadók, addig, erről meg vagyok győződve, a a haza tovább fog fejlődni áldásosan és osztrájkainak örömeire is.

A oszárak sok munkát megszültet és ezután a jelenlévők viharos ovációt közt a főparancsnokságra ment, ahol értekezlet volt az országos lötenyészítés emelése ügyében. Fél 8 órakor a császár Langgurbament a testőrhuszárdandár tisztikarának vacsorájára.

A zərb választások.

Belgrád, szeptember 21. Az itteni szkupstinaival választásoknál *Gruič* tábornokot és három független radikális jelöltet választották meg. Az egész országból a választások eredménye csak holnap délelben lesz ismeretes.

Belgrád, szeptember 21. A szkupstinaival választások, amennyire eddig ismeretes, nyugodtan folytak le. A mérsékelt radikálisok kilátásai emelkedtek.

A marokkói szultán diadala.

Tanger, szeptember 21. A szultán csapatai Uidától északnyugatra nagy győzelmet arattak a pretendens csapatai ellen és számos felkelőt elloptak. Az ellenséget teljesen szétverték. A szultán Tazza felé nyomul előre. A környék törzsei meghódolnak.

Az új angol miniszter.

London, szeptember 21. Mint a *St.-James Gazette* jelenti, *Chamberlain* Austent pénzügyminiszterre, *Selborne* lordot gyarmattügyi miniszterre, *Forster* Arnoldot hadügyminiszterre és *Brodrick*ot indiai államtitkárrá nevezték ki.

Közgazdasági táviratok.

New-York, szeptember 20. (Terményiásode.) (Zárlat.)
Gyapot: New-Yorkban helyben 11.60 (11.75), Szept. 12.16 (12.41), Decemberre 9.76 (9.81). New-Orleansban helyben 10¹/₂ (10³/₄). — *Petroleum*: Stand white New-Yorkban 8.55 (8.50), Stand white Philadelphianban 8.50 (8.50), Refined in Cases 10.50 (10.50), Credit Balances at Oil City 1.56 (1.56). — *Zsír*: Western steam 8.75 (8.75), Rohe és Brothers 9.— (9.—). — *Tengeri irányzata* állandó. — Szept. re 54¹/₄ (56¹/₄) — Okt. re —.— (—.—). — Dec. re 53¹/₂ (55¹/₄). — *Buss irányzata* állandó. Páros ózai helyben 84.— (84¹/₂). — Szept. re 84¹/₄ (85³/₈). — Okt. re —.— (—.—) — Dec. re 84¹/₂ (85³/₈). — Máj. ra —.— (—.—). — *Gabona szállítási díja* Liverpoolba 1¹/₂ (1¹/₂). — *Kávé*: íair Rio T. sz. 5¹/₄ (5¹/₄). — Szept. re 4 50 (4.25), Dec. re 4.55 (4.65). — *Liszt*: Spring Wheat clears 3.75 (3.80), *Cukor*: 3¹/₂ (—.—, —3¹/₂). *Ón*: 27.50—28.— (27.20—27.50). *Réz*: 13.75 —.— (13.75 —.—). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, szeptember 21. (Terményiásode.) (Zárlat.)
Buss irányzata állandó. Szept. re 77.— (78¹/₂). — Októberre —.— (—.—). — *Tengeri irányzata* állandó. — Szept. re 47¹/₂ (49³/₈). — *Zsír*: Szept. re 9.50 (9.55), Dec. re 9.10 (7.32). — *Szalonna* short clear 8.87 (8.87). — *Serleshus*: Dec. re 13.75 (13.25). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Pet-aroa, Budapest. Minthogy már régóta békén hagy bennünket és ezáltal is csak kivételesen kéri „epikus szonettjének” közlését, — ám legyen, közöljük, imhol, remekét:

Tél-kép.

— Szonett. —

A lányka lenge leple lögva lebben
A bércei vart zord erkélyablakán;
Ellenben lent csörögve szól a szán,
Ah egyre csörrenöbben, egyre szebben.

De most megáll. A varjak serge rebben.
Egy dalnok áll delin a szán bakán,
És búgó búban dal zeng ajakán,
Vad kéjjel dávva hó szerelmi sebben.

És szól a dal: „Oh búv-lény fent a várban,
Ki ferdész langy fuvalmas holdszugarban,
Szám és szemim kegyed jélet lesik!” —

Felel a lány: „Oh őrfi, mit csevegtél?!
Ninos langy fuvalm, se holdfény, csak hideg tél,
Sőt huzamosb idője hó esik.”

Köszönjük a költeményt és reméljük, hogy most ismét békén hagy vagy három esztendeig. Azt pedig

már régóta tudja, hogy a szerkesztői üzenetekben közölt versekért honorárium nem jár.

H. F.-né. S.-A.-Ujhely. Levelére a tárca írója, Y. azt feleli, hogy az a szokás, hogy a pápa a nagyhét szerdáján a római rabinus lejárta tette a lábát, már csak a múlté, az 1870. előtti időké, De IX. Pius már nem használta. Különben Rómában, mikor a pápák még korlátlan urai voltak az Egyházi Államnak és Rómának, egyéb ily „szokások” az is gyakoriak és évszázadokon keresztül. Így azt, hogy a zsidóknak a ghettoiban kellett lakniuk, a ghetto minden utcájának a bejáratát este 7 órakor láncokkal elzárták s amelyik zsidó akkor nem volt otthon, az bizony egész éjszakára kint rekedt, még télvi idején is. Mert hajlékot sehol sem kapott, épp annál a parancsnáknál fogva, hogy a zsidó csak a ghettoiban lakhatik és alhatik. De ennél még sebb szokás volt az, hogy a zsidókat minden nagypénteken behajtották egy katolikus templomba, ahol végig kellett hallgatniuk egy katolikus papnak zsidó nyelven tartott prédikációját, vagy inkább dorgatóriumát. Ez a templom még megvan a Tiberis partján s a turisták könnyen ráakadhat az ajtó fölé alkalmazott latin zsidó fölirat után.

KÜLÖNFÉLÉK

A könnyek asszonya.

Bús arcát érzem szívenem
A könnyek asszonyának,
Rózsás, remegő ujjal
Még a szivembe vájnak,
Érzem az illatát is ám
A rózsás, gyilkos ujjnak
S véres szivemre szomorun
A könnyek hullnak, hullnak...

Az ajka itt már édesen,
A haja ide lebben,
Az egész asszony itt pusztít,
Itt, itt az én szivemben,
Bosszút itt áll az életért,
Akmat itt és a multnak...
Véres szivemre szomorun
A könnyek hullnak, hullnak...

Nagy az én bűnöm... Vesszen is,
Kire a vézet mérte,
Hogy a könnyek szíksz-asszonyát
Megérezze, megértsa,
Maradjon szent talányunk ó,
Maradjon mindig ujjnak...
... Véres szivemre szomorun
A könnyek hullnak, hullnak...

Ády Endre.

† **A dugóhalászok.** A szegény nép nehezen él, és minden képzelhető módot felhasznál, hogy megkeresse kenyérét. Párisban, mint minden nagy városban, nagyobb a nyomor mint másból és a szegény emberek egyrésze szokatlan módon, dugóhalászással keresi kenyerét. Franciaországban, az o'csó bor hazájában minden étkezéshez jár egy üveg bor, s így az olyan nagy városban mint Páris, naponként millióra megy a kidugaszott üvegek száma, s az eként kihuzott dugó legnagyobb része a Szajna folyóba kerül. Százan és százan foglalkoznak a dugóknak a vízből való kihalászásával, ami talán sokkal jövedelmezőbb mint a halak halászata. Hosszu botokkal állanak ezek a halászok a parton s a bot végén levő hegyes szeggel húzzák ki a vízből a dugókat. A kihalászott dugókat kiföldik és a használhatókat kijavítva újra adják, míg az erre a célra nem valókat, s ez adja a legnagyobb jövedelmet, az erre berende-zett gyáraknak adják el, hol a legkülönbözőbb módon dolgozzák fel azokat. Leginkább arra használják fel, hogy vegyeszeti után egy ruganyos anyagot készítenek belőle, amit pincefal borításra használnak fel a hideg és nedvesség ellen. Legujabbban a gyárakban a gépjár megszüntetése végett ebből az anyagból csinálnak padozatot, mert tökéletesen hangfogó. A dugókból készült anyag igen sokban hasonlít a gummihoz és e'állítása sokkal kevesebbe kerül és most tettek vele igen sikerült kísérleteket, hogy a gépkocsikon szükséges gummi-kerék borítékot ezzel helyettesítsék. A dugóhalászok szorgalmas munka mellett naponként tíz frankot is megkeresnek, ami igen nagy kereset Párisban. Egy párisi lap szerint több mint nyolcszáz család férfi tagjai foglalkoznak e halászattal. Fele nappal, másik fele éjjel halászik, hogy lehetőleg minden dugót kifogjanak a Szajnából. Ezeknek a napi keresete meg-űti a nyolcezer frankot, ami mindenesetre bántalom, ha meggondoljuk, ezt a nagy summa pénz dugókkal szerzik, amit még egy fősvény ember is gondolkodás nélkül elhajít.

— A színházi díszletek. A szindarabok sikerének manapság egyik feltétele a darab díszes kiállítása. A színházak természetesen valóságos csodákat produkálnak ezen a téren. Ma már ez nem nagyon nehéz dolog, mert a technikának számos eszköze rendelkezésre áll a színházaknak az illuziókeltés elérésére, de régebben nem így volt a dolog. A darabok kiállítása nagyon kezdetleges eszközökkel történt; a díszleteket csak a néző fantáziája állította elő. Egész a tizenhatodik század végéig a színpad egyáltalában nem volt más, mint egy kopár, üres dobogó, amelynek az egyik szélén kifüggesztettek egy táblát, arra írták, hogy hol, milyen helyen folyik a játék: bálteremben, vagy zöld erdő szélén. Gregori, aki könyvet írt a színpadi kiállítás történetéről, közli egy elsőrangú angol színtársulat színpadi felszerelésének a jegyzékét. Ez a társulat 1598-ban Londonban játszott, a felszerelés a következő volt: Egy szék, fából, egy bőrtón, egy barlangnyílás egy sár, nyolc lándzsa, egy léposó az éghez, egy ég fából, egy sárkány, egy aranygyapjú két bitófa, egy oroszlan, egy ló, három osztrácsi korona, egy zöld köpönyeg, egy női köpeny, három szellemnek való fehér lepel, egy pár vörös keztyű. — Ime az illuziókeltés egész kínosához. Az első színház, amelyben festett díszletekkel, egész festett utóakkal, gyönyörűen piangált erdővel, valósággal égő lámpákkal! kápráztatták el a színpadról a közönséget, a firenzei operaház volt, amely 1630-ban nyílt meg. A Mediciek városából indult ki a színpadi kiállítás művészete és ez első színház, amely ebben a dologban a firenzei operaház nyomába lépett, az 1687-ben kétezer néző befogadására épült drezdai udvari komédiához volt.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

— Az új ágyugár. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének igazgatósága foglalkozott az új ágyugár előállításának, illetőleg egy új kincstári ágyugár létesítésének kérdésével. E kérdésről ugyanis a hadügyi kormány egy idő óta az érdekelt osztrák iparoskörökkel élénk eszmecserét folytat, melynek során legutóbb jónak látta felfülválasztani azt a birtokozót, hogy a hadügyi kormány azzal a gondolatokkal foglalkozik, hogy az új ágyugár maga állítsa elő. Minthogy pedig a bécsi arzenál e célra nem elég nagy, az arzenálnak kiegészítésül a steinleidi térségen egy második, kizárólag ágyugyártásra szolgáló új telep létesítenék. E hír szerint tehát a hadügyi kormány, midőn egy új katonai kincstári gyár felállításának tervével foglalkozik, azt ismét csak Ausztriában akarja létesíteni. Nem változtat ezen a tényszerűen, hogy az új ágyugyár állítólag csak a bécsi arzenálnak kiegészítésül szolgál,

miután kétséget nem szenved, hogy a monarchia ágyugyártása oly teletes, hogy azt csak egy nagyobb szabású önálló gyár láthatná el. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének kölételességének tartja, hogy ezen tervvel szemben már most, annak első stádiumában tiltakozását bejelentse, annak is inkább, mivel a szövetség már korábban kimutatta, hogy dacára annak, hogy Magyarország katonailag is legalkalmasabb a katonai kincstári gyáraknak elhelyezésére, eddig ezek a gyárak kivétel nélkül Ausztriában építettek. Amennyiben tehát a katonai kincstár egy második arzenál építését szükségesnek látja, az feltétlenül Magyarországon területén létesítendő. Ezt a követelést pedig nemcsak dualisztikus és igen fontos katonai szempontok okolják meg, hanem az a körülmény is, hogy Magyarországon az államkincstár többrendbeli vasműveknek birtokában van melyek közül bármelyiknek is megfelelő kiegészítésre és oly berendezéssel való ellátása, hogy az ágyugyár oéljaira teljesen alkalmas legyen, jóval kisebb kiadásokkal járna, mint egy új arzenálnak megépítése. Minden körülmények között pedig helyesebb, ha a magyar állami gyárak ágyugár előállítására rendeztetnénk be, mint ha oly cikkekből, melyek az országban egyébként is előállítanak, a magyar magániparral szemben folytatják a versenyt. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének igazgatósága elhatározta, hogy az ügyet erentul is éber figyelemmel fogja kísérni és a kormányválság befejezése után azonnal a magyar kormányhoz, esetleg a képviselőházhoz e részben sürgős felterjesztést intéz.

— Felvétel a földmives-iskolába. Gróf Esterházy Miklós Móric osztrák (Fehérmegye) földmives-iskolájában október havában új, két évig tartó tanfolyam nyílik meg. Felvételnél 17 éves korú betöltött, írni és olvasni tudó földmivesek, akiket a tanfolyam igazgatósága a jelentkezők közül kiválaszt. Jelentkezni október 10-én délelőtt 9 órakor kell Csákváron személyesen.

— A Budapesti kölcsönös segélyező-egyesület mint szövételzet (V., Arany János-utca 18.). A főváros ezen legrégibb és legnagyobb szövetkezetének egyike most üzletkört egy új üzlettel bővítette ki. Elhatározta ugyanis, hogy üzleti tevékenységébe a köztisztviselőket is bevon a oly módon, hogy azoknak a fizetésükre történő előjegyzés és életbiztosítás ellenében 180 hóig (15 évig) terjedőnek havi részletekben törlesztendő kölcsönöket nyújt. Ezen kedvező alkalom nyílik a tisztviselői karra, hogy egy olcsó kölcsön igénybevétele által anyagi viszonyaikon javítsanak, vagy pedig több helyen fennálló terhes adósságaikat konvertálva, azt alig észreható teherrel változtassák át. A fizetésre történő előjegyzésen kívül szükséges életbiztosítások megkötése tárgyában pedig az intézetnek sikerült hazánk legtekintélyesebb biztosító-intézetével, az Első magyar általános biztosító-társasággal összekötöttesbe lépni. Mindezen körülmények, nemkülönben a Budapesti kölcsönös segélyező-egyesületnek (Arany János-utca 18.) 14 vi fennállása alatt kivívott jó hírrel elégtér biztositókat nyújtanak arra, hogy a tisztviselői kar érdeke ezen két intézetnél kelő méltánylással fog részvételt és ha még

hozzátesszük, hogy ezen új üzletágat nemcsak a budapesti hanem az ország bármely vidékén lakó köztisztviselő is igénybe veheti, úgy annak felvirágzásának a legjobb prognosztikont állítanak.

— Füzetképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő füzetképtelenségeket jelenti: Frankl Lipót kereskedő Budapest (Erzsébet-tér 18.), Fekete Sándor E. kereskedő Nyiregyháza.

— Városarank. (Vámos és Bruszt hatósági közvetítők üzleti jelentése.) A mai hetivásár az esős, kellemetlen idő hatása nem alatt nem volt oly élénk formában, mint amilyenek az izraelita ünnepek miatt lenni kellett volna, de mindazonáltal úgy a hozatalok, mint a vételképek kielégítő volt. Részleteiben a következőleg alakult az üzlet: *Husfélék:* vidéki marhahas eleje 78-84 hátulja 84-92 korona 100 kilonként. Öldt borjuk bőven hosszan mérve sulyvonás nélkül 100-120 fillérel voltak a forgalomban kilonként minőség szerint. Lehuzott sertés has 100-108, sertés has szalonval 104-110 fillér kilonként. *Tojásban:* változatlanul szilárd az üzlet és ma I.-r. friss telt árú 68-72 apadt 62-66 koronát jegyzett eredeti ladásként *Tejtermék:* I.-r. szöv. teva 2-220, jó friss főzövény 160-160, tehénhas 14-18 fillér kilonként. *Vágyóbaromfi:* I. rendű, szépen tisztán kezelt hizott ludak kilója 122-128 fillér minőség szerint. *Élőbaromfi:* rántani való csirke 1.20-1.40. sütni való 1.40-2.—, tyúk 2.20-2.60, kacska 2.20-2.80, lud 3.60-5.— korona párónként minőség szerint. *Vadfélék:* Óz 130-140, dámvad 76-84, vadidiszó 50-100 fillér kilonként. Kifejlett száraz szőrű nagy nyulak darabja 3.20-3.60, sűdő 1.60-2.— korona, fogoly párja 1.60-2.— korona. *Gyümölcsfélék:* oporító szőlő 20-24, chassellás 28-38, passai utti és muskotály 40-52 fillér kilonként. Magvaváló szilva 9-10, magvaváló barack 20-23, nem magvaváló 28-50 fillér kilonként, minőség szerint.

— Petroleum. (Hesz Izidor és Társa jelentése a Budapesti Napló részére.) A kartellra vonatkozó tárgyalások még nem vezettek eredményre és így az ügy még mindig függőben marad. Az árak változatlanul szilárdak. Jegyzéseink: Amerikai 1 csillagos petroleum 41.50 korona. Orosz 8 csillagos petroleum 32.50 korona. Biztonsági 2 csillagos petroleum 29.50 korona. Elsőrendű Standard-petroleum 29.50 korona. Benzin 62.— korona. Amerikai császárolaj, ottani finomítás 62.— korona. Amerikai császárolaj belöldi finomítás 43.— korona. Az árak 100 kilogrammonként, készpénzfizetés mellett 20 százalékos gőngsúly, az iteni vasutchoz szállítva értendők. Kékgáló I. vasmentes 67.— korona. Zöldgáló 8.— korona. carbolinum I. 15.— korona, carbolinum II. 13.— korona, Bacugépolaj (orosz) 44.— korona. Oliva gépolaj I. 76.— korona, Oliva gépolaj II. 64.— korona, Tovothé-gepkenőcs 60.— korona.

— Széna, szalma, takarmány. (Fuchs József jelentése.) A hetivásárban széna és szalmában csekély behozatal és élénk kereslet volt. Eladottak: középminőségű, jobb és elsőrendű széna 2.20-2.80, mubar 2.60, alomszalma 1.80, zsupszalma 1.60, szécska 2.—, per 50 kiló fuvaronként, házhoz szállítva. Préselt széna 2.40-2.60, préselt szalma 1.20-1.40 50 kiló, a jászvárosi pályaudvaron. Gabonamentek: zab 6.50-6.75, tengeri 6.35, rozs 6.25, árpa 5.70 kor-kint.

— Juhvászár. (A budapesti marhavásártéri vásárpénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás 2278 darab juh, — kecske. Jegyzett árak: Elsőrendű ürű 47 f.-től — 43 f.-ig, kivételesen 53 f. — kg.-ként,

REGÉNY

A szép özvegy

— REGÉNY —

Írta: KEVILL-DAVIES ALBERT

(34)

XXVI.

Munraven a reggelinélült feleségével Párisban a Grand Hotelben és egy levelet tartott kezében, láthatóan érdeklődéssel olvasva.

— Azonnal vissza kell utaznunk Angliába. Elkészültél annyira, hogy tizenegy órakor elutazzassunk?

— Ha meg kell lennie. De valóban szeretném már, ha végre nem foglalkoznál a politikával és egyéb ügyekkel, mint ahogy gyakran megígérted.

— Nem, ezt az ügyet Angliában döntik el és senkit sem fog jobban érdekelni, mint téged. — Persze! Mint máskor, akkor fogod velem közölni a dolgot, amikor már az egész világ tudja. Azt hiszem, Chinker kezeirésa az, és tudom, mily titokzatosan viselkedik ebben a dologban. De azt hittem, miután a közéletől visszavonultál, nem érintkezel többé detektívekkel sem.

— Légy nyugodt. Alkalmasint ez az utolsó ilyfajta ügy, amelylyel foglalkozom, és mint mondtam, nagyon fontos dologról van szó. Nemcsakára mindent meg fogsz tudni. De most reggelizzünk meg gyorsan és a tizenegyórás vonattal Calaisbe utazunk.

Néhány perc múlva azonban egy táviratot kézbesítettek Munravennek. Nyugodtan felbontotta, mint olyan ember, aki sok táviratot szokott kapni. De alighogy belefogott az olvasásba, elsápadt és letette a táviratot.

Felesége felkapta és olvasta:

Munraven.

Paris Grand Hotel.

Alicet baleset érte. Jöjjön azonnal Dansvilleba. Itt fekszik. Táviratozza meg, mikor érkezik, és hová küldjük aztán a további híreket. Nővérem Alice mellett és mindnyájan itt maradunk, míg ön megérkezik.

Beachville.

— Valami borzasztó történt, — kiáltott Munraven asszony, — különben Beachville nem küldött volna ily táviratot. Oh, John, ha meghalt, nem fogom magamnak soha megbocsátani, hogy magára hagytam. Félek, hogy a távirat nem mondja meg a tiszta valót.

— Reméljük a legjobbat — szólt Munraven. — Amidőn a távirat elküldetett, mindenesetre még életben volt.

— Biztosan tudod ezt? — kérde Munraven. — Félek, hogy ez csak előhírnöke a legszomorubb hírenek és néhány óra múlva megérkezik a szomorú hír.

— Oh nem, ezt nem hiszem. Beachville lord kétségtelenül a valót írta meg. Válaszolni fogok neki, hogy sűrűgőnyözzen Calaisbe és aztán Londonba, Charing-Crossba Alice állapotáról. Tehát légy erős és készülj az utazásra.

Munraven a szobájába ment, hogy felügyeljen a csomagolásra, míg férje a táviróhivatalba sietett és a következő táviratot adta föl:

Lord Beachville,

Dansville, Angolország.

Délelőtt 11 órakor indulunk és este hét óra negyven perckor Charing-Crossba érkezzünk. Táviratozzon Alice állapotáról Calaisbe és később Charing-Crossba.

Munraven.

Robert Clinker

Hotel Metropole, London.

Várjon a charingcrossi pályaudvarban este

hat óra negyven perckor. A párisi vonattal érkezem. Biztosan várjon rám. Komoly baleset érte leányomat. Dausvilleba utazom, ahol most leányom fekszik. Beachville és nővére mellette vannak. Az utolsó távirat azt mondja: „Alicet baleset érte.” Részleteket Calaisbe kértem.

Munraven.

A táviratok elküldése után Munraven kifizette számláját és türelmetlenül várta a vonat indulását.

Calaisben két táviratot talált Munraven. Az egyik így szólt:

Munraven

Calais.

Tegnap este ebéd után Alicet, amint Leonard asszonynyal a kertiházban állógélt, egy mérge kigyó megrapta. Az éjjel állapot a válságos volt. Ma reggel látható javulás. Hardennél voltunk ebédnél. Charing-Crossba újabb híreket fogok küldeni. Az orvosi segítség kifogástalan. Az orvos azt mondja, hogy felgyógyul.

Beachville.

A megkönnyebbülés érzésével nyújtotta át a táviratot a feleségének és felbontotta a másikat. Röviden és világosan szólt:

Munraven

Calais.

Várom Charing-Crossba. Tudassa velem az összes adatokat, amiket kapni fog.

Clinker.

Munraven azonnal visszatáviratozta:

Clinker

Hotel Metropole, London.

Ismétlem Beachville utolsó hírét.

Munraven.

(Folytatása következik.)

(vagy 40.- k-tól 53.- k-ig páronként), közepminőségű üri 41.- l-től 46 l-ig, kivételesen -- l, kg-ként, vagy 28.- k-tól 33.- k-ig páronként, kosokot -- l-től -- l-ig, kivételesen -- l-től -- l-ig, vagy -- k-tól -- k-ig, közepminőségű gypjas -- l-től -- l-ig, kivételesen -- l kg-ként, vagy -- k-tól -- k-ig páronként, kosok legjobb minőség -- filléres, páronként -- korona, kivételesen -- korona, rackajuhok -- fillér, páronként 31.-36.- korona szerbiai juhok páronként -- korona, romániai juhok páronként -- korona, anyajuhokért 40-49 fl. kgként (26.-41.- K-ig páronként), kiselejtezt juhokért -- fillér kgként (-- korona páronként) kecskék -- korona páronként. Az irányzat élénk, az árak 2 fillérrel kilogrammonként emelkedtek.

Sertéskonszervvásár. (A székesfehérvári sertésvásár és kövágóhíd intézősége.) Szeptember 21-én. Főhajtás: Zsirsertés, egymint 0reg I. rendű -- kilogrammon felül -- darab, II. rendű 230-350 kilogramm -- darab, kanló -- darab, silány -- darab, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül -- darab, közép 220-300 kilogramm -- darab, könnyű 220 kilogramm -- darab, süldő -- darab, malac -- kilogramm -- darab. Összesen -- darab. Husértés egymint: nehéz 300 kilogrammon felül -- darab, könnyű 250-300 kilogramm -- darab, süldő -- darab, malac 40 kilogramm -- darab. Összesen -- darab. Főhajtás összege 851 darab, 44 darab süldő. Előző napi maradvány 136 darab, -- darab süldő. Összesen 819 darab, -- darab süldő. Eladatott 172 darab sertés, -- darab süldő. Maradvány 173 darab, -- darab süldő. A vásár irányzata lanyha. Az árak változatlanok. -- Következő árak jegyzetük: Zsirsertés: 0reg I. r. 350 kgr.-on felül 93 -- fillér, II. rendű 230-350 kilogramm 95 -- fillér, selejtezt 86-92 fillér, silány -- fillér, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 100-102 fillér, fiatal közép 220-300 kilogramm 90-100 fillér, fiatal könnyű 220 kilogramm 89-95 fillér, süldő -- fillér, malac -- fillér. Husértés: Nehéz 300 kilogrammon felül -- fillér, könnyű 140-300 kilogramm -- fillér, süldő -- fillér, malac 40 kilogramm -- fillér. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, élsúlyban.

Bécsi vágómarhavásár. Szept. 21. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A st-marzi központi vásárocsarnokban ma megtartott vesztegzári vágómarhavásárra felhajtott 7640 darab magyar, 216 darab galiciai, -- darab bukovinai, 640 darab németországi, összesen 8502 darab szarvasmarha.

Jegyzések: 100 kilogrammonként élsúlyban, magyar hizókör I. rendű minőségű 74-78 korona, kiv. 80 fillér, II. minőségű 69-73 fillér, kiv. -- I, III. minőségű 64-63 K. galiciai hizókör I. minőségű 74-79 fillér, kivételesen -- fillér, II. minőségű 68-74 fillér, III. minőségű 62-67 fillér; német hizókör I. minőségű 83-86 K., kivételesen 88. -- K. II. minőségű 70-70 K. III. minőségű 60-69 fillér. Legelő ökor 54-68 fillér, paraszt ökor 52-62 fillér, levágott ökor -- fillér. Bika 53. --74. -- K., tehén 53-72 korona. Kivételesen -- korona, bivaly 40-62 korona. Az árak métermázslánként, élsúlyban értendő, fogyasztási adó nélkül.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, szeptember 21:

Jó kínálat és élénkebb vételkezd mellett készbuza szilárd irányzatú volt; forgalomba került 55.000 métermázsa szilárdan tartott árakon. Finomabb buza helyi-el-közzel néhány fillérrel magasabb árakon kelt el. Rozs kellemesebb, 6-20 K.-ig kötöttest paritásra, tengeri gyűjtele, árpa és rozs ártartó irányzatúak.

Eladatott:
Buza. Tiszavideki: 200 mm. 82 k. 8 K. -- f., 200 mm. 82 k. 8 K. -- l., 400 mm. 81 k. 8 K. -- f., 600 mm. 81-3 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 92 1/2 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 97 1/2 f., 300 mm. 80 k. 7 K. 97 1/2 f., 600 mm. 80 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 80-4 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 95 f., 1800 mm. 80 k. 7 K. 92 1/2 f., 1000 mm. 80 k. 7 K. 90 f., 1250 mm. 80 k. 7 K. 87 1/2 f., 100 mm. 80 k., 100 mm. 79-5 k. 7 K. 77 1/2 f., 100 mm. 79-7 k., 100 mm. 78-1 k. 7 K. 75 f., 150 mm. 79-5 k. 7 K. 85 l., 300 mm. 79-5 k. 7 K. 95 f., 350 mm. 79-5 k. 7 K. 92 1/2 f., 400 mm. 79-7 k. 7 K. 87 1/2 f., 100 mm. 79-5 k. 7 K. 87 1/2 f., 150 mm. 77-5 k. 7 K. 85 l., 300 mm. 79-5 k. 7 K. 77 1/2 f., 300 mm. 79 k. 7 K. 80 f., 150 mm. 79 k. 7 K. 87 1/2 f., 200 mm. 78-7 k. 7 K. 80 f., 800 mm. 78-5 k. 7 K. 85 f., 200 mm. 78-7 k. 7 K. 80 l., 100 mm. 78-8 k., 100 mm. 79-7 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 70 l., 100 mm. 77-5 k. 7 K. 62 1/2 f., 100 mm. 77-5 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 77-5 k. 7 K. 65 f. 250 mm. 73-5 k. 7 K. 45 f.

H.-M. Vásárhelyi: 3000 mm. 79-5 k. 7 K. 90 f.
Bihari: 150 mm. 79 k. 7 K. 70 f.
Fejérmeyi: 1050 mm. 78-8 k. 7 K. 60 f., 1400 mm. 76-3 k. 7 K. 60 f.
Pestmegyei: 800 mm. 79 k. 7 K. 95 f., 400 mm. 80 k. 7 K. 85 f., 200 mm. 81 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 80-5 k. 7 K. 77 1/2 f., 900 mm. 81 k. 7 K. 87 1/2 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 85 f., 200 mm. 79-5 k. 7 K. 87 1/2 f., 100 mm. 79-5 k. 7 K. 75 f., 400 mm. 79 k. 7 K. 75 f., 1100 mm. 78 k. 7 K. 77 1/2 f., 300 mm. 78 k. 7 K. 65 1/2 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 77-5 k. 7 K. 65 l., 450 mm. 75 k. 7 K. 55 f., 300 mm. 78 k. 7 K. 65 f.

Bánági: 1770 mm. 77-5 k. 7 K. 72 1/2 f., 4000 mm. 77-5 k. 7 K. 62 1/2 f.
Ádai: 2500 mm. 77-5 k. 7 K. 77 1/2 f.
Ó-Kanizsai: 1000 mm. 77-5 k. 7 K. 77 1/2 f.

Bács-Földvári: 4500 mm. 78-2 k. 7 K. 77 1/2 f.
T-Földvári: 3800 mm. 77-5 k. 7 K. 73 1/2 f.
Felsőmagyarországi: 400 mm. 77-5 k. 7 K. 65 f., 450 mm. 75 k. 7 K. 55 f.
Dunai: 1000 mm. 76-7 k. 7 K. 55 f.
Pancsovai: 3000 mm. 75 k. 7 K. 35 f.
Mind három hónapra.
Ros: 600 mm. 6 K. 35 f., 110 mm. 6 K. 22 1/2 f., mind három hónapra, 150 mm. 6 K. 20 f., 400 mm. 6 K. 10 f., 100 mm. 6 K. 15 f., 300 mm. 6 K. 15 f., 400 mm. 6 K. 15 f.
Árpa: 1000 mm. 5 K. 52 1/2 f., 200 mm. 5 K. 55 f., paritásra, 700 mm. 5 K. 45 f., három hónapra.
Köles: 100 mm. 5 K. 55 f.
Zab: 100 mm. 5 K. 72 1/2 f.
Tengeri: 200 mm. 6 K. 25 f.
Késcsapásítás mellett.

A készruza hivatalos jegyzete a budapesti áru-és értéktözsde szokásai szerint készpénzben és kilogrammonként -- A minőség hektoliterenként 50 kilogrammonként.

Típus	Kiló	Kilogramm ára		Kiló	Kilogramm ára	
		K-tól	K-ig		K-tól	K-ig
Tiszavideki	uj	---	---	---	---	---
	76	7.45	7.60	79	7.70	7.80
	77	7.50	7.70	80	7.75	7.90
	78	7.60	7.75	81	7.80	7.95
Fehérmeyi	uj	---	---	---	---	---
	76	7.45	7.55	79	7.70	7.80
	77	7.45	7.65	80	7.75	7.85
	78	7.55	7.70	81	7.75	7.85
Pestvidéki	uj	---	---	---	---	---
	76	7.35	7.50	79	7.60	7.70
	77	7.45	7.60	80	7.65	7.75
	78	7.50	7.65	81	7.70	7.80
Bánági	uj	---	---	---	---	---
	76	7.40	7.55	79	7.65	7.75
	77	7.45	7.65	80	7.70	7.80
	78	7.55	7.70	81	7.75	7.85
Békési	uj	---	---	---	---	---
	76	7.50	7.65	79	7.70	7.80
	77	7.55	7.70	80	7.75	7.85
	78	7.60	7.75	81	7.80	7.90

Egyéb gabonafajták	Kiló	Kilogramm ára	
		K-tól	K-ig
Buza	uj	---	---
	6.10	6.25	6.40
	6.10	6.25	6.40
Árpa	uj	---	---
	5.60	5.75	5.90
	5.60	5.75	5.90
Köles	uj	---	---
	6.00	6.15	6.30
Zab	uj	---	---
	5.60	5.75	5.90
	5.60	5.75	5.90
Tengeri	uj	---	---
	6.20	6.35	6.50
	6.20	6.35	6.50
	6.35	6.50	6.65
Rosze	uj	---	---
	10.70	11.20	---

A határvidéki folyaman a következő kotekek törtétek:
 Októberi buza 1903. : 7.54-7.52-7.55-7.56-7.52
 Áprilisi buza 1904. : 7.74-7.77-7.75
 Októberi rozs 1903. : 6.25-6.22
 Áprilisi rozs 1904. : 6.54-6.62
 Októberi zab 1903. : 5.45
 Áprilisi zab 1904. : 5.72-5.73
 Májusi tengeri 1904. : 5.42-5.39

Déli egy óraor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tözsden:
 Októberi buza 1903. : 7.52-7.53
 Áprilisi buza 1904. : 7.74-7.75
 Októberi rozs 1903. : 6.23-6.24
 Áprilisi rozs 1904. : 6.51-6.52
 Októberi zab 1903. : 5.44-5.45
 Áprilisi zab 1904. : 5.72-5.73
 Májusi tengeri 1904. : 5.39-5.40

Delutan fél 5 óraor zárul:
 Októberi buza 1903. : 7.53-7.54
 Áprilisi buza 1904. : 7.75-7.76
 Októberi rozs 1903. : 6.22-6.23
 Áprilisi rozs 1904. : 6.51-6.52
 Októberi zab 1903. : 5.43-5.44
 Áprilisi zab 1904. : 5.70-5.71
 Májusi tengeri 1904. : 5.39-5.40

A budapesti értéktözsde.

A mai tözsde csekély forgalom mellett, nyugodt irányzatú zárult.

Értéktözsde: Osztrák Hitelrészvény 636.50-638.--, Magyar Hitelrészvény 695.50-698.--, Osztrák-magyar államvasuti részvény 649.50-641.75. Koronajáradék 96.02 1/2-96.35 százalék.
 A déli tözsden a következő értékekben volt forgalom: Aranyjáradék 118.--118.50 százalék. Magyar Koronajáradék 96.40-96.60 százalék. Magyar Hitelbank részvény 695.50-697.--. Jelzálogbank részvény 499.50-500.--. Osztrák Hitelrészvény 636.25-638.50. Kereskedelmi bank részvény 2675-2690. Hazai bank 206.--. Salgóterjani közszénbánya részvény 514-518.--. Rimamurányi Vasmű részvény 442.50-434.--. Közúti Vaspálya részvény 583.50-585.--. Városi Villamos Vasut részvény 295.--296.50. Osztrák-magyar Államvasut részvény 640.25 korona.
 1/4 óraor zárul: Osztrák Hitelrészvény 638.50. Magyar hitelbank részvény 697.--. Leszámlítobank részvény --. Rimamurányi vasút részvény --. Osztrák-magyar államvasuti részvény 641.50. Közúti vasut részvény --. Városi villamos vasut részvény --. korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyzék-bizottság hivatalosan a következő ár-folyamokat állapította meg:
 Jegyzetek: Heremag: Inoerna magyar 50.--54.--

korona, vörös aprószemű 48.--50.-- korona, vörös erdélyi -- korona, vörös bánági -- korona, középszemű 52.--56.-- korona, nagysemű 56.--58.-- korona. Disznózsír: budapesti 71.50-72.-- korona, vidéki -- korona. Táblaszalonnát: légenszártított vidéki -- korona, városi 4 darabos 57.--57.50. korona, 3 darabos 58.50-59.-- korona. Iűstölt -- korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 18.50-14.-- korona, 120 darabos -- korona, 100 darabos 14.50-15.-- korona; 85 darabos 16.25-16.50 korona. azonnalszállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 13.--13.50 korona, 100 darabos 13.75-14.-- korona, 85 darabos 15.50-16.-- korona. Szilvavíz: slavóniai 18.50-19.-- korona, szerbiai 16.50-17.-- korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktözsde.

Az előzősde ma jobb magatartással nyílt meg, mert a magyarországi helyzetet kedvezőbben ítélték meg. Így aztán a Magyar koronajáradék iránt is nagyobb érdeklődés mutatkozott és ez az értékpapír tegnapi árfolyamához képest 0.6%-kal javult.

A déli tözsde fergalma megnyitáskor meglehetősen élénk volt, az árfolyamok pedig nagyon szilárdultak. Ez a kedvezőbb hangulat később sem változott, csak a sárvát volt kissé tartózkodó.

Bécs, szeptember 21. (Magyar értékek szárlata.) 4 1/2%-os aranyjáradék 117.--. Lisza és szegedi kölcsön-sorsjegy 153.25 Magyar vasuti kölcsön ezüstben --, Magyar keleti vasuti állami kötvény --, Magyar leszámlító- és pénzügybank --, Rimamurányi vasműrészvény 441.50. Magyar koronajáradék 96.45. 4 1/2%-os Magyar földterhem. kötvény 96.--. Magyar hitelbank részvény 695.--. Magyar nyereségny kölcsön sorsjegy 198.--. Kassa-oderbergi vasuti részvény --. Magyar kerek. bank --, Magyar cukoripar 1480.
Bécs, szeptember 21. (Osztrák értékek szárlata.) 4 1/2%-os papírjáradék 99.35. 4 1/2%-os osztrák aranyjáradék 119.25. 1890-os sorsjegy 151.50. Osztrák hitelrészvény 438.--. Angol-osztrák bank --. Bécsi bankjegyekül 467.50. Osztrák-magyar bank 1565. Déli vasut 79.--. Dunagőzhajózási részvény 800.--. Dohányrészvény 347.50. Császári és királyi arany 11.35. Német bankváltók 117.42. 4 1/2%-os értst járadék 99.30-99.90. Osztrák koronajáradék 99.80. 1884-ik sorsjegy 243.--. Osztrák hitelintézési részvény 637.25. Unionbank 509.--. Osztrák Ländnerbank 407.--. Osztrák-magyar Államvasut 641.75. Elbavölgyi vasut 416.--. Alpesi bányarészvény 358.--. 20 bank arany 19.03. Londoni váltóár 239.25 Bécsi tramway Lütt B. --. Bécsi Tramway Lütt A. --. Lápót kohó --. Az irányzat szilárd.

Bécs, szeptember 21. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a sárvátok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 634.25. Magyar hitelrészvény 693.50. Angol-Osztrák bank 270 --. Bécsi bankjegyesül 468.--. Union bank 507.--. Ländnerbank 401.--. Osztrák-magyar államvasut részvény 638.25. Déli vasut 80.25. Elbavölgyi vasut 638.25. Szásznyugati vasut részvény 80.25. Dohányrészvény 414.--. Rimamurányi vasut --. Alpesi bányarészvény 348 --. Májusi járadék 99.40. Magyar korona járadék 95.80. Török sorsjegy 116.--. Német birodalmi mária 117.42-117.45. Napoleonó'or 19.04.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, szeptember 21. (Tözsdei tudósítás.) A mai nyugodtabb macedóniai hírek kedvező hatással voltak a hangulatra. Osztrák értékek Bécsre magasabbak. Német bankok is javultak. Török járadékok véleményásárlásokra emelkedtek. Német birodalmi kölcsönjáradékok keresettek. Szénártek változatlanok. Laurakohó realizációra gyengébbek, mintál a többi vasártekék is szenvedtek. A második órában iparértékek szilárdabbak. Magánkamatlab 3 1/2%.

Berlin, szeptember 21. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjáradék --. 4 1/2%-os osztrák aranyjáradék 101.60. Elbavölgyi vasut --. Magyar koronajáradék 96.50. Osztrák-magyar államvasut 137.25. Kassa-oderbergi vasut --. Bécsi váltóár 85.10. Magyar vasuti beruházási kölcsön --. Alpesi bányarészvény --. Disconto-Commandit 185.--. Általános vállamosági Edison 180.30. Gelsenkirchmi 192.--. Laura-kohó 204.75. 4 1/2%-os értstjáradék 99.25. 4 1/2%-os magyar arany járadék 99.40. Osztrák hitelrészvény 200.10. Déli vasut 16.50. Károly-Lajos vasut --. Orosz bankjegyek 216.25. 4 1/2%-os új orosz kölcsön 99.--. Török dohányrészvény --. Olasz járadék --. Magyar hitelbank --. Dynamit Trust --. Harpeni 184.--. Az irányzat szilárd.

Berlin, szeptember 21. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom: 4 1/2%-os magyar aranyjáradék 99.30. Magyar koronajáradék 99.10. Osztrák hitelrészvény --. Osztrák-magyar államvasut 136.90. Déli vasut 16.40. Szásznyugati vasut 216.35. Elbavölgyi vasut --. Orosz bankjegyek készpénz --. oshiedra --. Orosz bankjegyek --. (Ultimeo) Lombard Bus --.

Fáris, szeptember 21. (Zárlat.) Osztrák-magyar Államvasut --. Új török konzol 31.67. Egyiptomi járadék 106.95. Osztrák Ländnerbank --. Páris bankrészvény --. 3 1/2%-os francia járadék 96.50. 4 1/2%-os spanyol járadék 91.67. 3 1/2% új törölszék járadék 97.02. Crédit foncier de France --. Alpesi bányarészvény --. Váltó Oszországra 100% kölcsön 86.50. Görög kölcsön --. Váltó Oszországra 100% 1/4. De Beers 503.--. Chartered 65.50. Váltó Brutszeiro 1/4. De Beers 503.--. Magyar aranyjáradék 100.--. Déli vasut --. Váltó Londonra 252.05. Osztrák aranyjáradék 102.--. Török sorsjegy 125.--. Meridional vasut --. 4 1/2%-os francia járadék --. Osztrák földhitelintézet 1275. Déli vasuti elsőbbségi kötvény 385.--. 4 1/2%-os 1896. román kölcsön 86.--. Dohányrészvény 354.--. Váltó Bécsre 104.25. Váltó német piacokra 122.40. Rio 12.04. East Rand 183.--. Randfontein --. Magyar Jelzálogbank 539.--. Az irányzat nyugodt.
Frankfurt, szeptember 21. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjáradék --. 4 1/2%-os osztrák aranyjáradék 101.30. 4 1/2%-os magyar aranyjáradék 98.50. Osztrák hitelrészvény 200.20. Osztrák-magyar államvasut 137.70. Szásznyugati vasut 105.50. Rustiehradi vasut --. Londoni váltóár 239.25. Bécsi bankjegyesül 117.85. Villamos részvény 124.50. 3 1/2%-os magyar aranykölcsön --. 4 1/2%-os értstjáradék 100.10. Osztrák koronajáradék 99.40. Magyar koronajáradék 96.40. Osztrák-magyar bank 112.25. Déli vasut részvény 16.80. Elbavölgyi vasut --. Bécsi váltóár 851.16. Párisi váltóár 808.50. Unio bankrészvény --. Alpesi bányarészvény 187.--. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, szeptember 19. (A Budapesti Napló tudósításának távlatára.) Aranyokom január. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 200.40 Német bank — Disconto 185.10. Berini kereskedelmi bank — Gelsenkirchen 192.— Harpeni 184.00 Laura-bank — Olasz járadék — Hibernia 182.20. Az irányzat szilárd.

Hamburg, szeptember 21. (Zárult.) 4% 100-os ezüst-járadék 90.50. 1880. sorsjegy 152.— Déli vasút 16.70. 4% 100-os Osztrák aranyjáradék 101.— Osztrák hitelrészvény 200.60. Osztrák-magyar államvasút 137.20. Olasz járadék 102.70. 4% 100-os magyar aranyjáradék 98.60. Az irányzat nyugodt.

Budapest-közbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Szeptember 21. A sertésüzlet irányzata: lanyha. A) Hasi sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű. Öreg nehéz (párónként 400 kilogramm felüli súlyban) — filléres. Fialat közepe 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — filléres. Fialat nehéz (párónként 320 kilogramm felüli súlyban) 116—118 filléres. Fialat közep (párónként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 116—118 filléres. Fialat könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) — filléres. II. Magyar második: Nehéz (párónként 280 kilogramm felüli súlyban) — filléres. Közep (párónként 240—280 kilogramm súlyban) 117—118 filléres. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) 114—116 filléres. III. Romániai: Nehéz (párónként 320 kilogramm felüli súlyban) — filléres. Közep (párónként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — filléres. Könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) — filléres. IV. Romániai második (Stachl). Nehéz (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) — filléres. Közep (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) — filléres. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) 116—117 filléres. Közep (párónként 240—280 kilogramm terjedő súlyban) 115—116 filléres. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) 113—115 filléres. Sertésüzlet: szeptember 19. napján volt közlést 42.519 darab. — 1903. szeptember 20. napján felbajta-

toft 1505 darab. — 1903. szeptember 20. napján elszállított 267 darab, 1903. szeptember hó 21. napjára maradt készletben 43.757 darab.

Napirend.

Napirend: Kedd, szeptember 22. — Római-katolikus: Vill. Tamás. — Protestáns: Mörice. — Görög-ország: (szeptember 9.) Joak. Anna. — Zsidó: Tisri 1. — Nap kél: 5 óra 31 perckor. — Nyugszik: 5 óra 41 perckor. — Hold kél: 6 óra 50 perckor reggel. — Nyugszik: 6 óra 23 perckor este. A miniszterek nem fogadnak. A Margitay-kidállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9 óráig este 8-ig. Belépődíj 50 fillér.

Budapesti tanonc- és segédmunka-kidállítás a Városligeti Iparcsarnokban, nyitva délelőtt 9 óráig este 6 óráig. Belépődíj 20 fillér.

Nemzeti Múzeum. Régisgtár. Nyitva van d. e. 9 óráig délután 1 óráig.

Művelődési múzeum (Kerepesi-ut 72. d. e. 9-től 1 óráig).

Földtani intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva délelőtt 10—1 óráig. Belépődíj egy korona.

A kereskedelmi és iparkamara könyvtára (Szemere-utca 6. sz.) nyitva minden hétköznap fél 10-től fél 2-ig.

A fűvészeti könyvtár (Károly-kört 28.) mindennap nyitva van, köznapok délelőtt 9—1-ig, vasár- és ünnepnapokon 9—12-ig.

Művészeti könyvtár nyitva délelőtt 9 óráig 1-ig. Akadémiai könyvtár nyitva 5—7-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12 óráig és délután 3—8 óráig.

Az egyneműi doaktok és múzeum. Megtekinthető egész nap III. ker. O-Buda, Kulső-Szent-Endrei-ut. Helyiérdekű vasút a Pálffy-térről.

Mentőgyepléti helyiségek a Markó- és Solyom-utca sarkán, reggel 8 óráig este 6-ig.

Egyetemi füvészkert az Ulói-uton zárva.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság; kereskedelmi szakszervezetek, tudakozó-osztály és keleti mintatára

V. kerület Váci-kört 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 óráig 12 óráig és délután 3 óráig 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemterületi gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletpolitikai érdekeket is eszélő) a városi iparcsarnokban (vasár és ünnepnapokon is) nyitva délelőtt 9 óráig 12 óráig és délután 3 óráig 6 óráig. A kiállítás rendezéséért központi felügyelőség (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-kört 32. szám alatt.

V i z á l l á s.

Jan	Szept.	Szept.	Jan	Szept.	Szept.			
Duna	21.	21.	21.	21.	21.			
Schöding	1.50	1.95	Tisza	M-Sajót	0.24	0.32		
Pannau	2.28	2.83		Tekcsaba	0.04	0.03		
Lina	6.04	0.18		V-Namány	1.23	1.26		
Bécs	0.21	0.22		Tokaj	1.15	1.09		
Posony	2.65	2.44		Tisza-vidék	1.02	0.90		
Komárom	8.11	2.88		Szolnok	1.16	1.10		
Budapest	2.67	2.72		Csongrád	1.74	1.67		
Paks	6.28	1.76		Szeged	0.94	0.90		
Mohács	3.24	1.15		Török-Bocsk	0.11	0.05		
Gombos	4.02	3.46		Titell	2.62	1.47		
Dyvidék	3.05	3.39		Ónoda	0.76	0.25		
Fancsora	1.12	0.40		Topolya	0.01	0.01		
Orsova	1.44	1.81		Beregyó-Márta	0.10	0.08		
Magyarfalva	1.69	1.19		Sajó	Zoelca	1.41	1.40	
Zelina	0.23	0.40		Hornád	H-Néméd	0.01	0.01	
Trencsén	0.22	0.34		Beregyó	0.43	0.43		
Szered	0.71	0.8		B-Ujfalva	0.42	0.48		
Sz-Gothárd	0.02	0.24		Körös	Causca	0.10	0.10	
Sárvíz	0.40	0.17		M-Várd	Belyinea	0.36	0.25	
Győr	2.61	2.07		Beregyó	0.43	0.43		
Dráva	Pettau	2.1	1.26		Tenke	0.37	0.38	
	Zákány	1.10	1.32		Gurinhona	0.10	0.10	
	Bura	2.11	2.97		Borodján	0.10	0.40	
	Béskő	2.11	2.08		Bécs	0.10	0.10	
	Mura	1.50	1.40		Gyoma	0.02	0.02	
	Száva	0.2	1.05		Marcó	Gy-Várbánya	0.43	0.46
		1.05	1.33		Makó	0.16	0.16	
		1.21	1.05		Bolton	0.1	0.1	
		0.52	0.30		Arad	1.42	1.40	
		0.22	0.20		Temes	K-Köszlő	0.55	0.51
		0.20	0.1		Béga	Kiszlő	0.45	0.43
		0.09	0.17			Temesvár	0.80	0.72
		0.03	0.13			Iszackok	0.06	0.02
		0.03	0.02					

SZINMŰ UJDONSÁGOK.

Nero anya Tragedia 5 felvonásban. Irta Farkas (Kremer) Viktor. Ára... 2 kor. 40 fill.

A sásfiók (L'Aiglon.) Irta Rostand E. — Francziából fordította: Ábrányi Emil. Verses dráma 6 felv. Ára 4 kor. 50 fill.

Cyrano de Bergerac Romantikus dráma 5 felvonásban. Irta Rostand E. — Francziából fordította: Ábrányi Emil. Ára diszkótesben... 5 kor.

Bacsányi Szinmű 3 felvonásban. Irta Fényes Samu. Ára 2 korona.

Jövevények Dráma 3 felvonásban. Irta Jakab Ödön. Ára 2 korona.

Léha világ Vigjáték 3 felvonásban. — Irta Prém József. Ára 60 fill.

Kaphatók: Lampel R. (Wodianer F és Fia) cs. és kir. könyvkereskedésében Bpest, Andrassy-ut 21.

A 10493. számú „Vágányrendezés hajókat vontató lokomotivok számára oly helyeken, melyeken a normális vágány elhelyezésére nincs meg a kellő hely” című, 1899. június 24-vel költ magyar szabadalomra levő vagy engedélyesek kerestetnek. Szives ajánlatokat „W. L. 6168.” jel. alatt továbbít Mosse Rudolf, Bécs, I., Seilerstrasse 2. sz.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelet gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház betegszervi és bujakkos osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI specialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos

gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendes foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű **titkos betegséget** (hangyafolyást, sebeket, syphilit és szifertózesből támadt idegbajokat).

Meglepi az eredmény FÉRFIÜGYEN-GESÉGNEL (IMPOTENCIA) még öregebb egyéneknek is.

Biztos siker folytán honorárium utólag is fizethető.

Levelekre díjtalanul válasz; kívánára gyógyszernek.

Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

Budapesten, Erzsébet-kört 12. sz.

Felmelet: bejárat a lépcsőnél. Külön váróterem

Legszébb Legjobb Legelőszöbb PAP PAP PAP

GICHNER JÁNOS paplan, matrac és kárpitosok gyáros, szőnyeg, függöny, vasbútor előb. nagy választék.

Budapest, VII. Erzsébet-kört 20. Árjegyzékét kívánatai ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszélőitelenek, nem tozók árak kiserültnek, vagy a pénz visszajárók.

84227. szám. I/1—a.

Fenyő tutajja eladás.

Ezenel közhírré tételük, hogy a máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóság kerületéhez tartozó vaséri m. kir. erdőgondnokság 1904. év folyamán a bocskó-lonkei rakpartokra letutajozandó mintegy 40.000 (negyvenezer) köbméter fenyő épület és műszerfa

ez évi szeptember hó 28-án és a következő napokon a máramarosszigeti erdőigazgatóságnál megtartandó írásbeli és szóbeli versenytárgyalson ezer köbméteres részletekben el fog adatni.

Minden ezer köbméteres részlet után bánatpénz gyanánt készpénzben, vagy állampapirokban ezer korona teendő le, illetve az írásbeli ajánlatokhoz csatolandó, amely összeg az árverés eredményének jóváhagyása után 2000 korona biztosítékra egészítendő ki.

Az írásbeli ajánlatok a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be a máramarosszigeti erdőigazgatóságnál.

Az árverési és szerződési feltételek a m. kir. földmívelésügyi minisztérium erdészeti főosztálya segédhivatalánál (Budapest, V. Zoltán-utca 16.), a máramarosszigeti erdőigazgatóság és a busztaházai erdőhivatal kiadóiban, valamint e két kerület valamennyi erdőgondnokságban és faraktárgondnokságban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A feltételek ezenfelül a következő városok, illetve községek előjáróságaihoz is megküldettek: Tiszaujtlak, Beregszász, Vásárosnamény, Tokaj, Tiszaluz, Tiszafüred, Tiszaszalók, Gyervekernek, Poroszló, Törökszentmiklós, Szolnok, Tiszaföldvár, Csongrád, Szentes, Hódmező-Vásárhely, Szeged, Makó, Törökkanizsa, Zenta, Óbecse, Törökbecse, Tittel és Zimony.

Budapest, 1903. évi szeptember hóban.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

Szabott árak! **Szabott árak!**

Ca. és kir. udvari szállítók.

LEGUJABB divatu öszi felöltő 30 kor. sacco-öltöny 24 , teltikabát 32 , gyermek-öltöny 8 .

Minden darab szintartó gyapjuszövetből való elkészítéséről szavatolnak

KOHN HELLMANN és FIAI cs. és kir. udv. szállítók

„Angol szabó-”hoz **BUDAPEST,** IV., Károly-kört 12. Fiók: Károly-kört 30.

TELEFON 17-19.

Magyar Folyam- és Tengerhajózási R.-T.

Közlemény.

A Magyar Folyam- és Tengerhajózási R.-T. igazgatósága közhírré teszi, hogy Zimony—Orsova és Galac között f. e. október hó 1-ével az öszi menetrend lép életbe s hogy ennél fogva az ezen vonalon f. e. február 28 óta érvényben álló nyári menetrend f. e. szeptember hó végével a következő módon szűnik meg:

Zimony és Orsova között. Az utolsó felfelé menet Orsováról Zimonyra október 1-én, az utolsó lefelé menet Zimonyból Orsovára pedig október 2-án lesz.

Orsova és Galac között. Az utolsó lefelé menet Orsováról Galacra szeptember 29-án, az utolsó felfelé menet Galacról Orsovára pedig szeptember 30-án lesz. A nyári menetrend helyett f. e. október 1-én az öszi menetrend lép életbe, mely szerint a Zimony—Orsova, illetve Turserverin—Galaci vonalon hetenként két-két hajózat lesz és pedig:

I. Zimony és Orsova között. Minden vasárnap és szerdán; első menet október 4-én.

Orsova és Zimony között. Minden kedd és szombat; első menet október 3-án.

II. Turserverinből Galacra. Minden vasárnap és szerdán; első menet október 4-én.

Galacról Turserverinbe. Minden szerdán és szombat; első menet október 3-án.

Kedvező vizállás, illetve időjárás esetén Orsova és Turserverin között öszioktői hajózatok lesznek; az Orsova feletti és Orsova alatt felvő állomások egymásközt forgalmában azonban az öszi menetrendben közvetlen meneteknek nem adnak ki.

Közelebbi tájékoztatást az egyidejűleg kiadott menetrend-hirdetmények nyújtanak.

Budapest, 1903. szeptember 19-én.

Az igazgatóság.

ALAPITTATOTT 1889.

Befizetett tőke 2,700.000 korona.

Belépési felhívás

az ország tisztviselői karához!

A „Budapesti Kölcsonös Segélyző-Egylet mint Szövetkezet“ üzleti tevékenységét egy új osztállyal bővítette ki, a melyre való belépésre az ország köztisztviselői felhivatnak.

Az új osztályban kölcsönt minden költség vagy díj előleges lefizetése nélkül bármely köztisztviselő kaphat.

A kölcsönkérőnek 1800 korona tehermentes évi fizetéssel vagy 1200 korona tehermentes nyugdíjjal kell bírnia.

A biztosítás az intézet révén az Első Magyar Általános Biztosító Társaságnál kötendő.

A kamatláb olcsó, a biztosítási feltételek elismert méltányosak.

A kölcsön 24—180 havi részletekben törlesztendő.

Ügynök vagy közbenjáró igénybevétele teljesen felesleges, az igazgatóság mindenkinél közvetlenül készségesen szolgál kimerítő szóbeli vagy írásbeli felvilágosítással.

A Budapesti Kölcsonös Segélyző-Egylet mint Szövetkezet igazgatósága

V., Arany János-utca 18. szám.

Orvos-Szövetség Sorsjátéka.

SORSJEGY ÁRA:

korona **1** korona
Huzás már okt. 10-én

A legkedvezőbb esetben a legnagyobb nyeremény.

50.000

korona ért. főnyeremény.

40.000

korona ért.

10.000

jutalom

korona ért. és számos más nyeremény.

A legkisebb nyeremény 10 korona.

Ismételtársulásoknak engedély.

Központi iroda:
BUDAPEST,
IV., Váci-utca 17/a sz.

Sorsjegyek azoknál kaphatók minden banküzletben és dohánytözsdében.

Budapest legnagyobb cipőraktára

Dóczy M.

Kerepesi-ut

10. sz.

Előrehaladt idény

miatt az összes raktáron levő nyári cipők e hó végéig mélyen leszállított árban adatnak el.

Férfi cipő:

- Sárga fűző v. csúgos 3.20, amerikai bagariból --- 3.50
- Borjú v. sárgabőr sima csúgos 3.-, belső 3.20, fűző --- 3.30
- Borjubőr angol bakancs 3.50, sárga bagariból --- 4.20
- Amerikai box fűző v. csúgos 4.-, gombos 4.50, félcipő --- 3.50
- Szalonnák fűző v. csúgos 4.20, gombos 4.50, félcipő --- 3.50
- Francia selym fűző v. csúgos 4.50, gombos 5.-, félcipő --- 4.-
- Legújabb Derby-bakancs, amerikai box v. lakkből --- 4.50
- Szivarbőr 4.50, keziú v. kutyabőrbeli, fűző lábra --- 4.20

Női cipő:

- Legújabb szürke szivarbőr, fűző 3.20, gombos --- 3.50
- Zergo v. borjubőr fűző v. csúgos 3.-, gombos --- 3.20
- Amerikai box fűző v. csúgos 3.60, gombos --- 3.80
- Szalonnák fűző v. csúgos 3.60, gombos --- 3.80
- Francia selym fűző v. csúgos 4.20, gombos --- 4.50
- Sárga fűző v. csúgos 3.-, bagariból 3.50, gombos --- 3.70
- Sárga v. fekete fűző v. csúgos félcipő 2.30, szürke --- 2.50
- Zergo v. lakk kivágott 1.50, keresztöltés 2.-, szürke --- 2.20

Téli cipő és eszma több mint 10.000 pár raktáron.

500 ábrás legújabb árjegyzék, csomagolás és szállítással ingyen.

Videki rendeléseket utánvétellel pontosan eszközölök.

Nem megfelelőit kicserélek. 10 forintot felül bérmentve.

15 Szabászati akadémia 15

berlini mintára.
Deák Ferenc-utca 15.

Hazánkban az első ilyen nemű intézet. Tanfolyam: Női- és gyermekruha-, valamint fehéremű-szabás és varrás. Tanítás a legújabb, könnyen felfogható módszer szerint. Tandíj igen mérsékelt. Tanítványok naponta félévtetnek. Erdőkölődök a fényszerű berendezett tantermetek megtekintéséig.

Tájékoztatót szívesen küld az igazgatóság.

+ Egyedelőrusításra +

Budapestre, esetleg egész Magyarországára és Erdélyre. Németországban és Ausztriában legjobban bevezetett

„BILZ“ alkoholfmentes frissítő ital

mely melegen is kitűnő téli italul szolgál

teljesítőképesség, pénzalappal bíró ház

keresetlik, lehetőleg bor-, likőr-, szódavíz, vagy savanyúvíz szakmából. Más italok (gyógyiszorok, nagyobb kávék, drogusok stb.) is jelentkehetnek.

Évi kereset 50—60000 korona

könnyen elérhető. Személyes megbeszélés naponta 10—18 és 3—5 óráig szombat, szeptember 26-ig „BILZ“-ot Metropole szálloda. Esetleg írásbellel is.

Az Athenaeum Zsebszótárai:

Magyar és Német Zsebszótár.

Tekintettel a két nyelv szóhasználatára. 3-ik kiadás.

I. rész: Német-Magyar. II. rész: Magyar-Német. Szerkesztette KELEMEN (WOLFF) BÉLA. Minden rész külön, csinos vászonkötésben ... 2 kor.

A két rész erős félbörkötésben ... 4 kor.

Latin és Magyar Zsebszótár.

I. rész: Latin-Magyar. II. rész: Magyar-Latin. Szerkesztette SCHMIDT JÓZSEF. Minden rész külön, tartós vászonkötésben ... 2 kor.

A két rész erős félbörkötésben ... 4 kor.

Ennek kiegészítéséről most jelent meg a

Latin Tulajdonnevek Tára.

Szerkesztette SCHMIDT JÓZSEF. Ára csinos vászonkötésben ... 80 fill.

Francia és Magyar Zsebszótár

I. rész: Francia-Magyar. II. rész: Magyar-Francia. Szerkesztette UJVÁRY BÉLA. Minden rész külön, csinos vászonkötésben ... 2 kor.

A két rész egy erős félbörkötésben ... 4 kor.

Horvát-Magyar és Magyar-Horvát Szótár.

Szerkesztette MARGALITS EDE. Ára csinos vászonkötésben ... 2 kor.

+ MAGYAR +

Orvosi műszertár

Budapest, VII., Kerepesi-út 32. a Miksa-kórházal szemben.

Universális páratlanok a maguk nemében, biztos fekvés, nem okoz nyomást, gummitöltés, kis pelotálával a legnagyobb sérvkötők! — Tessék prospektust kérni.

Műlábak! műfűzők, haskötők, egyenesartók, támpépek, gummi-harisnyók, jótállás mellett legpontosabban és legolcsóbban készülnek.

Műkezek! és halhályag-különbözőségek, valódi francia gyártmány, 2—12 kor-ig tucatszín, rövid Capóttok 4-től 10 kor-ig tucatszín, 6 óvszer, pess. oculus, orvosok rendelésére, 3—5 kor. darabja. Diana-ív habibaj-kötélek, 3—7 kor. drbjá.

20 kor. megrendelésnél 20% engedmény.

Betegtoló-székek

és az összes betegtoló cikkek nagy választékban kaphatók. Nagy képes árjegyzék díjmentesen, ingyen és bérmentve.

A vörös keresztre ügyeljünk.

CAPILLATOR legújabb, biztos és azonnal ható hajnövesztő és hajápoló szer.

CAPILLATOR

CAPILLATOR

CAPILLATOR

CAPILLATOR

CAPILLATOR

CAPILLATOR

CAPILLATOR

hosszú orvosi tanulmányozás és tékkelés után Dr. Káldy József általános lemor budapesti bőrgyógyász által feltalált szer.

nemcsak csupán, hanem egyáltalán a beteg bőrfelületet gyógyítja, a hajhagymák életre keltezését előidéző egyetlen szer.

a kopaszság és kopaszkodás, valamint minden hajbetegség egyetlen és csodás gyógyító hatása ezre.

használatát folytatva a haj bőségesen megerősödik, gyorsan nő és a hajhullás teljesen megáll.

már az első használat után megkezdődik a haj kihullása, a kopra képezzék, a megújult és visszánő a hajnak az eredeti színe.

eredeti tálcaiban, ébernyesen bejuttatott védelemmel páncélkóban. Árcsokháza 5 kor-ért a pénz előleges behatárolás vagy utánvétellel kapható a főraktárban.

„Magyar Király” gyógyszerár Budapest, V., Marokkói-utca 2/A., igazgatóság minden nagyobb gyógyszerárban és drogeriában.

Minden szövegszerű beiktatás... Budapesti Naplóban...

HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: VIII., Kerepesi-ut 25. szám.

Levéli tudakozódásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeggel kell mellékelni.

Apró hirdetőket Kerepesi-ut 25. sz. alatt (Telefon 54-39.)

Bleckner J. hirdetői iroda IV. ker. 86/10-12. sz. szám.

Kremer György hirdetői iroda Teréz-kört 54. szám alatt.

Deutch Miksané hirdetői iroda V. ker. Fűrész-utca 4. szám.

Engelmann Mór hirdetői iroda IV. ker. Kávéház-utca 3. szám.

Fischer J. D. hirdetői iroda IV. ker. Gerőly-utca 1. szám.

Goldberger A. V. hirdetői iroda IV. ker. Váci-utca 17. szám.

Goldner Jozsef hirdetői iroda V. ker. Dorozsma-utca 17. szám.

Grossmann J. ág. hirdetői iroda Miskolcz és környéke részére hirdetői felvételi iroda Haszentein és Vogler hirdetői iroda V. ker. Dorozsma-utca 17. szám.

Jankovits J. hirdetői iroda Kerepesi-ut 60. (Farkasrét-árp.)

Kernbach Rozália hirdetői iroda VIII. ker. Múzeum-kört 10. szám.

Leopold Gyula hirdetői iroda VII. ker. Erzsébet-kört 54. I. em.

Hesse Rudolf hirdetői iroda IV. ker. Ferenc-kört 3. szám.

Mezei Antal hirdetői iroda IV. ker. Eszék-utca 9. szám.

Nemetsek A. J. ügy-irodája IV. ker. Földvár-utca 3. szám.

III. Nagel Ottó könyvtárosa Múzeum-kört 2. sz. (Nemetsek Sámuel házában).

Rohoznai Hona könyvtárosa VI. ker. Andrássy-utca 3. szám.

Sikráry Samu hirdetői iroda VI. ker. Váci-kört 33. szám.

Sólyom Jakab hirdetői iroda IV. ker. Ferenc-kört-bánszék.

Sopronyi V. könyvtárosa VIII. ker. Kerepesi-ut 1. szám.

Szántó Mór könyvtárosa IV. ker. Kelemen-utca 14. szám.

Szabó Elzsd. könyvtárosa Nagymező-utca 13. szám.

Nőbém! Rossz napotok... mindenki kedve...

Pénzbeszedő vagy üzleti... ügyintéző...

KINÁLAT. Joghallgató szerény díjazás mellett...

Nőmet levelezőül ajánlok... 28 éves nő...

Redáliskolát végzett... tanítónő...

Rüsztyem! halálra ítélt... díjazás...

Ylakkendők készítek... díjazás...

Tanításban jártas... díjazás...

3 darab teljesen új... díjazás...

Egy két diák... díjazás...

Kitűnő bécsi... díjazás...

Szerencse vétel. Vidéki városban... díjazás...

Fiatal, csinos angol... díjazás...

Mérlegképes kereskedelmi... díjazás...

Ügyes tanuló... díjazás...

Lakást keresek. Négy vagy három... díjazás...

Gyakorló pénztárkezelő... díjazás...

Székfoglaló. Alkalmos... díjazás...

Gyermektelen ház... díjazás...

2 esetleg 3 fiatal ember... díjazás...

Feketeruhás... díjazás...

Házmesteri állást keres... díjazás...

Pénzbeszedő... díjazás...

Joghallgató... díjazás...

Nőmet levelezőül... díjazás...

Redáliskolát... díjazás...

Rüsztyem!... díjazás...

Ylakkendők... díjazás...

Tanításban... díjazás...

3 darab... díjazás...

Egy... díjazás...

Kitűnő... díjazás...

Szerencse... díjazás...

Fiatal... díjazás...

Mérlegképes... díjazás...

Ügyes... díjazás...

Lakást... díjazás...

Gyakorló... díjazás...

Székfoglaló... díjazás...

Gyermektelen... díjazás...

2 esetleg... díjazás...

Feketeruhás... díjazás...

Esti kereskedelmi... díjazás...

Jelzőlogó... díjazás...

Fűszer- és lisztkereskedő... díjazás...

Mosintózat... díjazás...

Borítvánnyak... díjazás...

Ház kiadó... díjazás...

Kávéház... díjazás...

Statistikai... díjazás...

Eladó birtok... díjazás...

Eladó uralki... díjazás...

Bonnel... díjazás...

Cemenező... díjazás...

Urgomba... díjazás...

Borshordó... díjazás...

Eladó telek... díjazás...

Vendéglő... díjazás...

Angol, francia... díjazás...

3 darab... díjazás...

1 nagy erős... díjazás...

Uyak!!... díjazás...

Fűzők... díjazás...

Kis diákok... díjazás...

Butorcest... díjazás...

Elégans utcai... díjazás...

Statistikai... díjazás...

Veszek... díjazás...

Statistikai... díjazás...

Eladó birtok... díjazás...

Eladó uralki... díjazás...

Bonnel... díjazás...

Cemenező... díjazás...

Urgomba... díjazás...

Borshordó... díjazás...

Eladó telek... díjazás...

Vendéglő... díjazás...

Angol, francia... díjazás...

Statistikai... díjazás...

Veszek... díjazás...

Statistikai... díjazás...

3 darab... díjazás...

1 nagy erős... díjazás...

Uyak!!... díjazás...

Fűzők... díjazás...

Kis diákok... díjazás...

Butorcest... díjazás...

Elégans utcai... díjazás...

Statistikai... díjazás...

Veszek... díjazás...

Statistikai... díjazás...

Eladó birtok... díjazás...

Eladó uralki... díjazás...

Bonnel... díjazás...

Cemenező... díjazás...

Urgomba... díjazás...

Borshordó... díjazás...

Eladó telek... díjazás...

Vendéglő... díjazás...

Angol, francia... díjazás...

Statistikai... díjazás...

Veszek... díjazás...

Statistikai... díjazás...

3 darab... díjazás...

1 nagy erős... díjazás...

Uyak!!... díjazás...

Fűzők... díjazás...

Kis diákok... díjazás...

Butorcest... díjazás...

Elégans utcai... díjazás...

Statistikai... díjazás...

Veszek... díjazás...

Statistikai... díjazás...

Eladó birtok... díjazás...

Eladó uralki... díjazás...

Bonnel... díjazás...

Cemenező... díjazás...

Urgomba... díjazás...

Borshordó... díjazás...

Eladó telek... díjazás...

Vendéglő... díjazás...

Angol, francia... díjazás...

Statistikai... díjazás...

Veszek... díjazás...

Statistikai... díjazás...

3 darab... díjazás...

1 nagy erős... díjazás...

Uyak!!... díjazás...

Fűzők... díjazás...

Kis diákok... díjazás...

Butorcest... díjazás...

Elégans utcai... díjazás...

Statistikai... díjazás...

Veszek... díjazás...

Statistikai... díjazás...

Eladó birtok... díjazás...

Eladó uralki... díjazás...

Bonnel... díjazás...

Cemenező... díjazás...

Urgomba... díjazás...

Borshordó... díjazás...

Eladó telek... díjazás...

Vendéglő... díjazás...

Angol, francia... díjazás...

Statistikai... díjazás...

Veszek... díjazás...

Statistikai... díjazás...

3 darab... díjazás...

1 nagy erős... díjazás...

Uyak!!... díjazás...

Fűzők... díjazás...

Kis diákok... díjazás...

Butorcest... díjazás...

Elégans utcai... díjazás...

Statistikai... díjazás...

Veszek... díjazás...

Statistikai... díjazás...

Eladó birtok... díjazás...

Eladó uralki... díjazás...

Bonnel... díjazás...

Cemenező... díjazás...

Urgomba... díjazás...

Borshordó... díjazás...

Eladó telek... díjazás...

Vendéglő... díjazás...

Angol, francia... díjazás...

Statistikai... díjazás...

Veszek... díjazás...

Statistikai... díjazás...

3 darab... díjazás...

1 nagy erős... díjazás...

Uyak!!... díjazás...

Fűzők... díjazás...

Kis diákok... díjazás...

Butorcest... díjazás...

Elégans utcai... díjazás...

Statistikai... díjazás...

Veszek... díjazás...

Statistikai... díjazás...

Eladó birtok... díjazás...

Eladó uralki... díjazás...

Bonnel... díjazás...

Cemenező... díjazás...

Urgomba... díjazás...

Borshordó... díjazás...

Eladó telek... díjazás...

Vendéglő... díjazás...

Angol, francia... díjazás...

Statistikai... díjazás...

Veszek... díjazás...

Statistikai... díjazás...

3 darab... díjazás...

1 nagy erős... díjazás...

Uyak!!... díjazás...

Fűzők... díjazás...

Kis diákok... díjazás...

Butorcest... díjazás...

Elégans utcai... díjazás...

Statistikai... díjazás...

Veszek... díjazás...

Statistikai... díjazás...

Eladó birtok... díjazás...

Eladó uralki... díjazás...

Bonnel... díjazás...

Cemenező... díjazás...

Urgomba... díjazás...

Borshordó... díjazás...

Eladó telek... díjazás...

Vendéglő... díjazás...

Angol, francia... díjazás...

Statistikai... díjazás...

Veszek... díjazás...

Statistikai... díjazás...

185 cm. 185 cm. hosszú... Csillag Anna... Wien, I., Graben 14.

Butorvásárlók... kik szölgégyártmány... BUDAPEST, IV. ker. Ferenc-kört 3.

Sárkány J. butorcest... BUDAPEST, IV. ker. Ferenc-kört 3.

*Ma-Hilla... Bismar, (vágh. védve). Minden Ma-Hilla... Kánn Ignó

Kánn Ignó... Bismar, (vágh. védve). Minden Ma-Hilla... Kánn Ignó

Butor... osak jó minőségű... BUDAPEST, IV. ker. Ferenc-kört 3.